

วิทยานิพนธ์

การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC ADMINISTRATION
IN THE FACULTY OF INDUSTRIAL TECHNOLOGY,
RAJABHAT UNIVERSITY

นายนิคม ลนขุนทด

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อาชีวศึกษา)

ปริญญา

อาชีวศึกษา

อาชีวศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

The Development of Academic Administration in the Faculty of Industrial Technology,
Rajabhat University

นามผู้วิจัย นายนิคม ลนขุนทด

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์พีรพงศ์ ทิพนาค, Ph.D.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์พนิต เข้มทอง, Ed.D.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์วิกร ตัมทวูทไธ, Ed.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์พีรพงศ์ ทิพนาค, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

The Development of Academic Administration in the Faculty of
Industrial Technology, Rajabhat University

โดย

นายนิคม ลนขุนทด

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อาชีวศึกษา)

พ.ศ. 2551

นิกม ลนขุนทด 2551: การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อาชีวศึกษา) สาขาวิชาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา ปรธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์พิรพงศ์ ทิพนาค, Ph.D. 182 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ และ 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ วิธีการดำเนินการวิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Future Research) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยแบ่งวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ระยะที่ 2 ตรวจสอบและกำหนดแนวทางในการบริหารงานวิชาการ และ ระยะที่ 3 วิเคราะห์สังเคราะห์โครงสร้างและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้บริหารคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 42 คน ผู้เข้าร่วมประชุมสภาคณะบดี จำนวน 34 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวน 9 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกข้อมูล และแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ครอบคลุมขอบข่าย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียนการสอน 2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ และ 3) ด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ สำหรับแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมนั้น ได้กำหนดรูปแบบให้มีการดำเนินงานทั้งในระดับคณะ และในระดับสาขาวิชา ด้วยการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และมีกระบวนการในการบริหารงานวิชาการ ในแต่ละระดับของการมีส่วนร่วม มีขั้นตอนที่ประกอบด้วย การสร้างหรือพัฒนาระบบกลไกในการพัฒนา การระบุกิจกรรมและวิธีการในการพัฒนาแต่ละด้าน ตามมาตรฐานที่กำหนด โดยอาศัยแนวคิดของ Balanced Scorecard สำหรับเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลกิจกรรมนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

Nikom Lonkuntosh 2008: The Development of Academic Administration in The Faculty of Industrial Technology, Rajabhat University. Doctoral of Arts (Vocational Education), Major Field: Vocational Education, Department of Vocational Education. Thesis Advisor: Associate Professor Peerapong Tipanark, Ph.D. 182 pages.

The purpose of this research were 1) to study the problems on academic administration of the Industrial Technology faculty. and 2) to identify the guide line of academic administration for the faculty of Industrial Technology, Rajabhat University. The main research methodology were applying the Ethnographic Future Research and focus group. There were 3 phases in this study. Phase 1 was to study the problems on academic administration of the Industrial Technology' faculty. Phase 2 was to follow up and state the way to develop academic administration guide line in the faculty of Industrial Technology. And Phase 3 was to analyze and syntheses and the guide line to develop the academic administration in the faculty of Industrial Technology. The sample had been selected from 42 administrators, 34 members in the dean senate conference and 9 experts on academic administrators of Rajabhat Universities. The data had been collected by using semi-structured interview, the data form, and questionnaires. The data analyzed by qualitative and quantitative methods

The results revealed that the problem on academic administration of Industrial Technology faculty, Rajabhat University covered in 3 areas such as 1) teaching and learning 2) supporting and promoting academic field and 3) academic quality assurance. The development of academic administration guide line for faculty of Industrial Technology, Rajabhat University had been shown that; there were 2 academic administration levels including faculty and department. The administrative model in each level included cooperative of all stakeholders and process of academic administration. The step in each level concise of setting up the development mechanism, identifying of activities and procedures according to the accepted standard by applying Balanced Scorecard for monitoring and evaluation those activities.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยการให้คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พิรพงศ์ ทิพนาค ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้โอกาสต่อศิษย์เสมอเปรียบเสมือนแสงเทียนที่คอยชี้นำทางสว่าง ตลอดเส้นทางแห่งการวิจัย และยังเป็นกำลังใจที่ดีที่สุดตลอดระยะเวลาของการศึกษา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับคำแนะนำจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พนิต เข้มทอง รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ตัณฑุฑฒ โท กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งช่วยแต่งเติมคุณค่าให้กับงานวิจัย ส่งผลให้เกิดความชัดเจนและมีคุณค่าในเชิงวิชาการมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร. วรทยา ธรรมกิตติภพ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการติดต่อประสานงานทั่วไป การอ่านตรวจทาน ให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขงานวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ทุกๆ ท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ให้ความเวลา ให้สาระ ให้คำแนะนำ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมถึงให้ข้อมูลต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบคุณ ภรรยา และลูกๆ รวมทั้ง เพื่อน พี่ และน้องๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ และท้ายที่สุดนี้ ขอเทอญพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครู-อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ปลูกฝังนิสัยใฝ่รู้ให้แก่ผู้วิจัย จนทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนด้วยดีตลอดมา

นิคม ลนขุนทด

เมษายน 2551

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	10
ปรัชญาการศึกษาขั้นอุดมศึกษา	12
ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา	13
บทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ	15
การจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	17
ภารกิจของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	19
การบริหาร	21
การบริหารงานวิชาการ	25
การสนทนากลุ่ม	56
เทคนิคการวิจัยแบบ EFR	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	72
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ	
ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ	72
ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	
ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ	75
ระยะที่ 3 วิเคราะห์และสังเคราะห์โครงสร้างและแนวทางในการพัฒนาการ	
บริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	82
ผลการวิจัย	
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ	82
ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ	90
ระยะที่ 3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์โครงสร้างและแนวทาง ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ	108
ข้อวิจารณ์	111
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	115
สรุปผลการวิจัย	117
ข้อเสนอแนะ	120
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	123
ภาคผนวก	134
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	135
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	143
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	182

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความคิดเห็นในด้านการปรับปรุงและพัฒนาด้านหลักสูตรและการสอน	100
2	ความคิดเห็นในด้านการปรับปรุงและพัฒนาด้านการส่งเสริมสนับสนุน และสำรวจติดตามงานวิชาการ	103
3	ความคิดเห็นในด้านการปรับปรุงและพัฒนาด้านการกำกับกิจกรรม ทางวิชาการ	106

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้สามารถเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศในโลก อันจะส่งผลให้ประเทศมีศักยภาพที่จะเจริญเติบโตและสามารถสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันกับนานาประเทศ ตลอดจนการจะรักษาสถานภาพหรือระดับของความสามารถให้คงไว้ได้นั้น ประชากรหรือทรัพยากรมนุษย์จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพหรือมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นกำลังผลักดันให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จ ซึ่งจะต้องอาศัยบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา โดยการจัดการศึกษาให้ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนตามความเหมาะสม และความจำเป็นของแต่ละบุคคล

ภาระที่เพิ่มขึ้นของสถาบันการศึกษาจะต้องเพิ่มช่องทางหรือการกระจายโอกาสในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ซึ่งจะต้องมีหลักสูตรที่หลากหลายทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทั้งที่มีวุฒิปริญญาหรือไม่มีปริญญาตามปรัชญาการศึกษาที่ก้าวไปไกล ในการศึกษาตลอดชีวิตที่มุ่งเน้นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในสังคมมาใช้พัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถของประชาชน ทุกวัยทุกสถานภาพและทุกระดับการศึกษา เพื่อให้ประเทศมีประชากรที่มีคุณภาพ สามารถนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และสามารถอยู่รอดได้ภายใต้การแข่งขัน ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาที่นำไปสู่การประกอบอาชีพ โดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มวิชาชีพชั้นสูง (Professional) และกลุ่มที่ไม่ใช่วิชาชีพชั้นสูง (Non-Professional) เพื่อมุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่างๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น และสังคม (นุชนาถ สุนทรพันธุ์ และพิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์, 2533: 1) โดยจัดดำเนินการใน 5 ประเภทวิชา คือ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พณิชยกรรม คหกรรม และศิลปะและหัตถกรรม ในสถานศึกษาต่างๆ ที่กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ก็เป็นสถานศึกษาหนึ่งที่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ ดังที่กล่าวถึง แต่จะดำเนินการในระดับอุดมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาด้านวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู รวมทั้งการปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาของท้องถิ่น แต่จากสภาพการบริหารและการจัดการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ยังมีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ อยู่หลายด้าน ได้แก่ ด้านบริหาร บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ นักศึกษาที่มีจำนวนมาก แต่โดยรวมจะมาจากท้องถิ่นที่มีระดับสติปัญญาไม่ค่อนัก และมีฐานะที่ค่อนข้างยากจน ประกอบกับมีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร จึงไม่สามารถปฏิบัติการกิจ ได้สมบูรณ์ตามอุดมการณ์ของสถาบันอุดมศึกษา (สมคิด ศิลป์ประกอบ, 2538: 3; เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์, 2544: 15) นับว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับคณะวิชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง โดยเฉพาะของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นคณะวิชาที่ได้จัดตั้งขึ้นมาใหม่ เพื่อทำหน้าที่จัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาในระดับวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งแต่เดิมเปิดสอนที่วิทยาลัยครูพระนคร ภายหลังมีพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ เมื่อ พ.ศ. 2538 ได้มีการจัดตั้งในภูมิภาคอีก 8 แห่ง และเมื่อมีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏในปี พ.ศ. 2547 และมีการแบ่งส่วนราชการใหม่ ทำให้มีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในปัจจุบันรวมกันทั้งหมด 21 แห่ง กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา นครศรีธรรมราช เพชรบุรี กาญจนบุรี พระนคร สวนสุนันทา เทพสตรี วไลยอลงกรณ์ ราชนครินทร์ ไร่ไผ่พรรณิ เลย์ สกนนคร สุรินทร์ อุบลราชธานี บุรีรัมย์ นครราชสีมา เชียงราย ลำปาง อุดรดิตถ์ พิบูลสงคราม และ กำแพงเพชร โดยเปิดสอนทางด้านช่างอุตสาหกรรมซึ่งมีจุดประสงค์เฉพาะตามหลักสูตร เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เปิดสอนใน 2 ระดับ คือ ระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) โดยในระดับอนุปริญญามุ่งผลิตบุคลากร ให้สามารถปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยวิศวกรและควบคุมงานได้ ส่วนระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) มุ่งให้ปฏิบัติงานทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชา วิศวกร และผู้ปฏิบัติงานอุตสาหกรรม (วิชัย แหวนเพชร, 2550)

สำหรับการบริหารและจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้แบ่งภาระงานเป็น 2 ประเภท คือ

1. งานหลัก เป็นงานที่เป็นไปเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยตรง ได้แก่ งานวิชาการ
2. งานสนับสนุนเป็นงานที่ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานหลักเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ งานบุคคล ธุรการ อาคารสถานที่ กิจกรรมนักศึกษา และงานด้านอื่นๆ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2545: 13; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2542: 123)

ในภาระงานทั้งสองนี้ งานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ นับว่าเป็นภาระงานที่มีความสำคัญกว่างานด้านอื่นๆ เพราะครอบคลุมเรื่องงานจำนวนมาก ซึ่ง สุวัฒน์ เลียบวัน (2540: 1) ได้กล่าวถึงไว้ว่าขอบข่ายของการบริหารงานวิชาที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในด้านต่างๆ แบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การวางแผนงานวิชาการ การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน บริการห้องสมุด การวัดและประเมินผล นิเทศการเรียนการสอน และด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานไปสู่เป้าประสงค์ของการบริหารและการจัดการศึกษา ดังนั้นหากเกิดปัญหาในการบริหารและจัดการงานวิชาการ ก็ย่อมจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาอย่างแน่นอน (อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิจการวัฒน์, 2538: 27; ภิญโญ สายนุ้ย, 2533: 68)

จากการศึกษารายงานผลการประเมินตนเองของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเกือบทั้งหมดพบว่า การบริหารงานวิชาการยังไม่มีความเหมาะสม ขาดประสิทธิภาพและคุณภาพ โดยเฉพาะการปรับปรุงและประเมินหลักสูตรที่เป็นรูปธรรม ขาดการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจำนวนอาจารย์และนักศึกษา การดำเนินนโยบายและแผนการบริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่นและสังคมไม่มีความต่อเนื่อง สื่ออุปกรณ์การสอนมีจำนวนจำกัด และปัญหาทางด้านอื่นๆ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2545: 16; มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัย, 2544: 57; มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2543: 19; มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2543: 40) วิชัย แหวนเพชร (2550) ก็ได้กล่าวถึงในเอกสารประกอบการบรรยายในที่ประชุมสัมมนาแห่งหนึ่งว่า สักยภาพของคณาจารย์ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานอยู่มาก กล่าวคือ อาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกมีไม่ถึงร้อยละ 10 ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของ สมศ. ที่กำหนดไว้ร้อยละ 30 และตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ก็ต่ำกว่าร้อยละ 20 ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานของ สมศ. กำหนดไว้ร้อยละ 60 เป็นต้น จะเห็นได้ว่าที่กล่าวมาทั้งหมดล้วนเป็นปัญหาที่อยู่ในขอบข่ายภาระงานการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งสิ้น แต่ยังคงขาดรายละเอียดของปัญหาในฐานะที่เป็นผู้บริหารผู้หนึ่งของ

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความตระหนักอย่างยิ่งว่าปัญหาเหล่านี้หากไม่ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะยิ่งเป็นปัญหาจนไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษาที่ผลิตออกมา สถานประกอบการ และสังคมอาจไม่ให้ความเชื่อถือ จำเป็นจะต้องหาแนวทางในการดำเนินการเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานในส่วนนี้ให้ดี ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ เพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในรอบการบริหารและจัดการงานวิชาการว่าได้มีการดำเนินกิจกรรมบริหารอย่างไร เพื่อใช้เป็นประเด็นในการตรวจสอบและศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่แท้จริง และนำผลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพตามที่มีความตระหนักและมุ่งหวังต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานในด้านต่างๆ ที่ครอบคลุม ขอบข่ายของวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้เห็นแนวทางหรือช่องทางเลือก ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง ในการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้เกิดผล คือคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นที่ยอมรับ ฟังพอใจของผู้ใช้และสังคม
2. ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและจัดการงานด้านอื่นๆ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ หรือสถานศึกษาอื่นนอกเหนือจากการบริหารและจัดการงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 3 ระยะดังนี้ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีขอบเขตในเชิงประชากรและเนื้อหาสาระ ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มที่ใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกอันได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กลุ่มผู้บริหาร คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ก่อตั้งภายหลังมีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 จำนวน 21 แห่ง จำแนกตามกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศไทย ได้แก่

- 1.1) กลุ่มทักษิณ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา และนครศรีธรรมราช
- 1.2) กลุ่มทวารวดี ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรี และกาญจนบุรี
- 1.3) กลุ่มรัตนโกสินทร์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร และสวนสุนันทา
- 1.4) กลุ่มศรีอยุธยา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี วไลยอลงกรณ์ ราชนครินทร์ และรำไพพรรณี
- 1.5) กลุ่มอีสานเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เลย และสกลนคร
- 1.6) กลุ่มอีสานใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุรินทร์ อุบลราชธานี บุรีรัมย์ และนครราชสีมา

1.7) กลุ่มภาคเหนือตอนบน ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย ลำปาง และ อุดรดิตถ์

1.8) กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม และ กำแพงเพชร

2. สาระสำคัญของบริหารงานวิชาการจากการวิเคราะห์เอกสารและความคิดเห็นจากกลุ่มผู้บริหาร มีทั้งหมด 5 ด้าน คือ

2.1) ด้านหลักสูตร

2.2) การจัดการเรียนการสอน

2.3) สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

2.4) การวัดและประเมินผล

2.5) การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

ระยะที่ 2 การตรวจสอบและกำหนดแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเบื้องต้น

1. ประชากร คือ กลุ่มคณะกรรมการสภาคณบดี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 34 คน

2. สาระสำคัญของสภาพปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในระยะนี้เกิดจากการตรวจสอบข้อมูลจากระยะที่ 1 มากำหนดแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาเบื้องต้น

ระยะที่ 3 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยนำผลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 2 มาดำเนินการต่อ โดยมีขอบเขตในเชิงประชากรและเนื้อหาสาระ ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการบริหารและการจัดการทางด้านวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งกระจายอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศไทย

2. สาระสำคัญของแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เป็นผลมาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากกลุ่มย่อยของผู้เชี่ยวชาญ และสรุปผลออกมาภายใต้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการและโครงสร้างแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นผลมาจากการศึกษาในระยะที่ 2

นิยามศัพท์

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการและการดำเนินการเกี่ยวกับขอบข่ายภาระงานการบริหารวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปรับปรุงหรือพัฒนาในรายการต่างๆ อาจเป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการหรือวิธีการในการบริหารและการจัดการงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้สามารถดำเนินการที่มีคุณภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม หรือพยายามที่จะให้เป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยมุ่งหวังให้เกิดผลดีในอนาคต

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ หมายถึง คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานแบ่งส่วนราชการ ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานสภามหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 21 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นครศรีธรรมราช เพชรบุรี กาญจนบุรี พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี เทพสตรี วิทยาลัยการ

ราชนครินทร์ รำไพพรรณี เลข สกลนคร สุรินทร์ อุบลราชธานี บุรีรัมย์ นครราชสีมา เชียงราย
ลำปาง อุตรดิตถ์ พิษณุสงคราม และ กำแพงเพชร

บุคลากรกลุ่มผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในคณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ คณบดี และรองคณบดี

สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง สภาพการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ที่พบว่าเป็น
อุปสรรคในการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ อันได้แก่
ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านการวัด
และประเมินผล และด้านพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง แนวคิดและวิธีการเชิงระบบในรูปแบบ
ของโครงสร้างและแนวทางการดำเนินการบริหารงานวิชาการจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ระดับของการบริหารงานวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
วิชาการ และกระบวนการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานทางวิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ และปฏิบัติงานคลุกคลี
อยู่กับการบริหารและการจัดการงานวิชาการ รวมทั้งเป็นผู้รู้ เป็นที่รู้จักและยอมรับในวงการของ
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก และหรือ
มีผลงานทางด้านวิชาการไม่ต่ำกว่าระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การประชุมสภาคณบดี คณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่เสนอให้ที่ประชุมได้
ช่วยกันพิจารณา อภิปรายแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้คำตอบที่ดีที่สุด คือมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ
เป็นเหตุเป็นผลและละเอียดที่สุด อันเป็นข้อสรุปของการสนทนาครั้งนั้นๆ

เทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Future Research) หมายถึง เทคนิควิธีการวิจัย
แบบพรรณนาแบบหนึ่ง ที่มีจุดมุ่งหมายต้องการสำรวจและศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็น
ในอนาคต หลักการของเทคนิคนี้ที่เหมือนกันกับเดลฟายก็คือการศึกษาความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
อย่างเป็นระบบ โดยขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนคิดพิจารณาทำการคาดการณ์ว่าแนวโน้มหรือเหตุการณ์

แต่ละอย่างจะเกิดขึ้นอย่างไร อะไรขึ้นบ้าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเปิดและไม่มีการชี้นำ (Non-directive, Open-ended) โดยผู้วิจัยมีประเด็นที่เตรียมไว้ก้นลิ้น ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ควบคุม และมีอิสระในการให้สัมภาษณ์อย่างเต็มที่ ลักษณะการสัมภาษณ์ที่เด่นและแตกต่างจากแบบอื่นๆ ก็คือ จะมีแบ่งการสัมภาษณ์ตามหัวข้อ หรือช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ทุกๆ ประมาณ 10 นาที ผู้สัมภาษณ์จะทำการสรุปผลการสัมภาษณ์ที่บันทึกไว้ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังและขอให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไขคำสัมภาษณ์ได้ กระบวนการเช่นนี้เรียกว่าเทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique) โดยจะทำเช่นนี้จนจบการสัมภาษณ์ เพื่อที่จะช่วยให้ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้นว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือ คือมีทั้งความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) โดยปกติการสัมภาษณ์จะประกอบด้วยขนาดภาพที่เป็นทางเลือก คือ ทางดี ทางร้าย และเป็นไปได้มากที่สุด เมื่อสัมภาษณ์ตามขั้นตอนเสร็จสิ้นแล้ว อาจจะสรุปทั้งหมดให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังอีกครั้งหนึ่งก็ได้ หรืออาจจะนำผลทั้งหมดไปเรียบเรียงใหม่ แล้วส่งผลการสัมภาษณ์ที่เรียบเรียงแล้วส่งกลับไปให้ผู้ถูกสัมภาษณ์พิจารณาแก้ไข ปรับปรุงใหม่อีกครั้งก็ได้ หลังจากนั้นจึงนำผลการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ เพื่อหาจันทามติ และเขียนเป็นผลการวิจัย

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ” ครั้งนี้ เพื่อเป็นการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ทำให้มองเห็นขอบข่ายของการศึกษาค้นคว้าตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา และให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน รวมทั้งมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือในทางวิชาการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้า หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและข้อมูลสนับสนุนต่างๆ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ทำการตรวจสอบเอกสารแบ่งการศึกษาในเรื่องต่างๆ ดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษาขั้นอุดมศึกษา
2. ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา
3. บทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
4. การจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
5. ภารกิจของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
6. การบริหาร
  - 6.1 ความหมาย
  - 6.2 คำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง
  - 6.3 สรุปเปรียบเทียบความหมายการบริหารกับคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

7. การบริหารงานวิชาการ

7.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหารวิชาการ

7.2 ความมุ่งหมายของบริหารงานวิชาการ

7.3 ความจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ

7.4 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

8. การสนทนากลุ่ม

8.1 ความหมายของการสนทนากลุ่ม

8.2 ลักษณะการเรียงคำถาม

8.3 องค์ประกอบของการจัดสนทนากลุ่ม

8.4 การดำเนินการสนทนากลุ่ม

8.5 เทคนิคการวิจัยแบบ EFR

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9.1 งานวิจัยในประเทศ

9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ปรัชญาการศึกษาชั้นอุดมศึกษา

ปรัชญาการศึกษา บ่งชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการศึกษาขั้นต้น ขั้นมัธยมศึกษา และการศึกษาชั้นอุดมศึกษา ซึ่งวิจิตร ศรีสะอ้าน (2513: 2) ได้ให้ความมุ่งหมายไว้ว่า ปรัชญา หมายถึงจุดมุ่งหมายระบบความเชื่อ หรือแนวความคิดที่แสดงออกมาในระบบความเชื่อหรือแนวความคิดที่แสดงออกมาในรูปของอุดมการณ์หรืออุดมคติ ส่วนการศึกษาชั้นอุดมศึกษา เป็นการศึกษาในระดับที่รับผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าศึกษาต่อและการศึกษาที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย หรือการศึกษาขั้นสูงนั้น แบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ปรัชญาการศึกษาชั้นอุดมศึกษาในประเทศไทยเริ่มเมื่อยุคก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง สถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีจุดมุ่งหมายและหน้าที่ให้การศึกษาเพื่อการทำงานในวิชาชีพ โดยเฉพาะการสอนวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการด้านกำลังคนของภาครัฐบาลยุคที่เปลี่ยนแปลงการปกครอง และก็มีสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งที่มีจุดมุ่งหมายและหน้าที่แตกต่างไป

จากการผลิตบัณฑิตไปเป็นข้าราชการจนกระทั่งสถาบันอุดมศึกษาเริ่มมีการเคลื่อนไหว ในการปรับปรุงจุดมุ่งหมายและหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาหลังปี พ.ศ.2500 โดยกำหนดบทบาท และหน้าที่ให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา ชั้นอุดมศึกษาของประเทศทางตะวันตกมากขึ้น (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2514: 77) ปรัชญาการศึกษาชั้นอุดมศึกษาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยแม้กระทั่ง ในต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษเน้นการสอนวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการทางด้านกำลังคน และสังคม เพื่อการพัฒนาจิตใจ เพื่อมุ่งถึงความก้าวหน้าทางการเรียนและวิชาการด้านการค้นคว้า มุ่งถึงความก้าวหน้าทางการเรียน และวิชาการด้านการค้นคว้าและแสวงหาความรู้ใหม่ เพื่อการถ่ายทอด วัฒนธรรมตลอดจนการปลูกฝังเป็นพลเมืองดี ส่วนการศึกษาชั้นอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา จะมีลักษณะเด่นในเรื่องการให้บริการการศึกษาต่อสังคม และชุมชน มีความมุ่งหมายเพื่อบุกเบิกแสวงหา บำรุงรักษา และถ่ายทอดความรู้เพื่อใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและเพื่อทำนุบำรุงวัฒนธรรม (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2513: 5-6) นอกจากนี้ยังได้สรุปไว้ว่าจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา คือ การสร้างสรรค์ และจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อประโยชน์ของสังคม และมนุษยชาติ โดยเน้นการศึกษา เพื่อพัฒนาความเป็นคนควบคู่ไปกับการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคน ทั้งนี้เพื่อให้สังคมได้มีบัณฑิตที่เป็นผู้มีสมรรถภาพทางวิชาชีพเพื่อรับใช้สังคม และมีความเป็นนิสิต (Educated Man) ซึ่งพระองค์เจ้ารัชณีแจ่มจรัส (น.ม.ส.) ทรงแปลมาจากหนังสือต่างประเทศใช้ชื่อว่า “ข้อทดสอบสำหรับนิสิต” ประกอบด้วยหลัก 6 หลัก คือ

หลักที่ 1 มีความสามารถในการใช้ภาษา

หลักที่ 2 มีกิริยามารยาทดี

หลักที่ 3 มีรสนิยมสูง

หลักที่ 4 มีความคิดไตร่ตรองก่อนที่จะตัดสินใจ

หลักที่ 5 มีความเจริญงอกงามไม่อยู่กับที่

หลักที่ 6 มีความสามารถในการแปลความคิดออกเป็นการกระทำ

โดยสรุปปรัชญาการศึกษาชั้นอุดมศึกษา กล่าวถึง จุดมุ่งหมายและหน้าที่ของสถาบัน การศึกษาชั้นอุดมศึกษา ที่มุ่งสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการในการให้บริการทางการศึกษาและ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพเพื่อสนองต่อความต้องการของสังคมให้เต็มประสิทธิภาพ ตามศักยภาพของ สถาบันอุดมศึกษานั้นๆ

ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาใด เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายของ สถาบันอุดมศึกษานั้นๆ ซึ่ง วิจิตร ศรีสะอ้าน (2513: 10-11) ได้กล่าวถึงหลักการของ สถาบันอุดมศึกษาที่มีลักษณะเป็นสากลไว้ 3 ประการ คือ

1. มุ่งบุกเบิก แสวงหา บำรุงรักษา และถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างสรรค์ จรรโลง ความก้าวหน้า และความเป็นเลิศในทางวิชาการ
2. ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยถือว่ามหาวิทยาลัยเป็นแหล่งวิชาการชั้นสูงที่ เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อความเจริญของมนุษยชาติ
3. ทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

จากขอบเขตจุดมุ่งหมายของภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาที่กล่าวมามี 3 ด้าน จึงทำให้มหาวิทยาลัยมีหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ

1. การสอนวิชาการและวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม
2. การวิจัยค้นคว้าเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ
3. บริการทางวิชาการแก่สังคม
4. ถ่ายทอดวัฒนธรรม และปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี

ส่วนศิลปบัณฑิต เกตุทัต (2514: 82) ก็ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า สถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำหน้าที่ 4 ประการ โดยยึดหลักอุดมคติความเป็นเลิศทางวิชาการ กล่าวคือ

1. ให้การศึกษาวิชาชีพชั้นสูงที่จะทำให้นักศึกษาได้ยึดไปประกอบสัมมาอาชีพ ในการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาชีพต่างๆ โดยมีแผนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ
2. ให้การศึกษาในด้านวิชาการมูลฐาน คือ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ศิลปะ และวิทยาการที่จะทำให้นักศึกษาเป็นผู้รอบรู้กว้าง และรู้จัก สถาบันอุดมศึกษาจะต้องสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีส่วนโดยตรงในการจัดและการทำกิจกรรม ส่งเสริมทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตร เพื่อที่จะทำให้นักศึกษาได้ซาบซึ้งในความรอบรู้เหล่านั้น
3. ให้การวิจัยเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การค้นคว้าใฝ่หาความจริง มุ่งให้นักศึกษาเป็นผู้มีความคิดวินิจฉัย มีความคิดสร้างสรรค์ และมีจินตนาการ
4. เป็นสถาบันที่จะถ่ายทอดความรู้ และวัฒนธรรมไปยังท้องถิ่น และประเทศ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำหน้าที่ปลูกฝังและถ่ายทอดมาตรฐานความเป็นพลเมืองดีให้แก่นักศึกษา เพื่อที่จะพยายามให้ความเป็นพลเมืองดีนี้ถ่ายทอดไปยังสังคม

สายหยุด จำปาทอง (2531: 72) อคติอธิปไตยกรรมการฝึกหัดครู ได้วิเคราะห์ลักษณะเด่นของสถาบันอุดมศึกษาไว้สรุปได้เป็น 3 ประการ คือ

1. สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจที่จะต้องมุ่งแสวงหาความรู้ใหม่
2. สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจที่จะต้องมุ่งผลิตผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง
3. สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจที่จะต้องมุ่งความดีเลิศและความเป็นเลิศทางวิชาการ

บทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลกและผลการพัฒนาที่ขาดความสมดุล ในช่วงที่ผ่านมาของสังคมไทยได้ก่อให้เกิดปัญหาการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน มีช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างคนกลุ่มต่างๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของคน และชุมชนในทุกส่วนของสังคมให้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและได้รับผลการพัฒนาที่เป็นธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบอุดมศึกษาไทยจึงมุ่งมั่นที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เนื่องจากมีที่ตั้งกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งจึงเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีภารกิจหลักในการให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงรักษา ศิลปวัฒนธรรม และส่งเสริมวิทย์ฐานะครูให้ท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีบทบาทอย่างสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพของการพัฒนาสังคมไทย ทั้งจากลักษณะพื้นฐานปรัชญาในการดำเนินงานตลอดจนทิศทางการพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 คือ

1. เสริมสร้างโอกาสความเสมอภาคทางการศึกษาของสังคมไทยให้สูงขึ้นด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาคนในท้องถิ่นครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศในการเปิดสอนโปรแกรมวิชาต่างๆ ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลายสนองตอบต่อปัญหาความต้องการของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเชื่อมั่น ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของตนเอง

2. เกื้อหนุนการพัฒนาท้องถิ่นและการพัฒนาประเทศ สร้างเสริมความเข้มแข็งและลด ภาวะล้มละลายของครอบครัวและชุมชนในชนบทด้วยการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ ความ ต้องการของท้องถิ่นและความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ เป็นสถาบันที่ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตใน ท้องถิ่นและเป็นบัณฑิตที่มีความรู้มีความผูกพันกับท้องถิ่น ดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในท้องถิ่น ได้อย่างเป็นสุข ด้วยการจัดการศึกษาอย่างเข้าใจธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่นในลักษณะ บูรณาการ โดยมุ่งให้สัมพันธ์กับสภาพปัญหา และเอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่น

3. สนับสนุนการปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครูทุกระดับ เนื่องจากเป็นสถาบันที่ผลิตและ พัฒนาครูมายาวนานจึงมีเครือข่ายความสัมพันธ์กับครูในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศ สามารถประสาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดครูทุกระดับและองค์กรในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิต และพัฒนาครูที่มีคุณภาพ ให้อาจารย์และนักศึกษาได้ร่วมดำเนินการแก้ปัญหาการศึกษาของท้องถิ่น อย่างมีประสิทธิภาพ

4. มีบทบาทส่งเสริมประชาธิปไตย ทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม และพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม ด้วยการจัดการศึกษา การให้บริการทางวิชาการ การวิจัยสภาพปัญหาและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ บัณฑิตและประชาชนในชุมชนได้ตระหนักในคุณค่าและเข้าใจในวิถีทางประชาธิปไตย การทำนุ บำรุงศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยระบบเครือข่ายความสัมพันธ์ กับบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่กระจายตัวอยู่ทั่วทุกภูมิภาคในฐานะผู้นำท้องถิ่น

5. เสริมสร้างองค์ความรู้ที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมไทย เพราะเป็นสถาบันที่ใกล้ชิด เข้าใจและเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นศูนย์ ข้อมูลท้องถิ่นที่สมบูรณ์ ดำเนินการวิจัยท้องถิ่นทุกด้าน มุ่งแสวงหาและบูรณาการความรู้ในระดับ สากลและความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เป็นรูปธรรมในท้องถิ่น

สรุปมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงมีบทบาทสำคัญ ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่น เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้ชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างสงบสุข เป็นสถาบันที่ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่น และสังคมให้พัฒนาไปได้อย่างสมดุล นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการผลิตครูผดุงวิชาชีพครู วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาไทย ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม ให้กับท้องถิ่น เป็นสื่อกลางให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นวัฒนธรรมไทยและ

วัฒนธรรมชาติอื่น เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างกัน จึงต้องปรับบทบาทให้สามารถตอบสนองของภารกิจตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2540 ได้อย่างสมบูรณ์

การจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เป็นคณะหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, 2549) มีพันธกิจในการจัดการศึกษาด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มุ่งเน้นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นให้เป็นไปตามทิศทางที่พึงประสงค์ และกระจายโอกาสของการศึกษาด้านธุรกิจในรูปแบบต่างๆ ไปสู่ผู้ด้อยโอกาส ทั้งยังมุ่งเน้นการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมเพื่อให้นักในท้องถิ่นมีความสามารถในการประกอบอาชีพ และพึ่งตนเองได้ การจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้กำหนดนโยบายขึ้นตามมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช 2540 ซึ่งกำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ ในแขนงต่างๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการเทคโนโลยีองค์กรและสังคม
3. เพื่อส่งเสริมวิถีสานะของอาจารย์และบุคลากรทางด้านการเทคโนโลยีในแขนงต่างๆ
4. เพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ
5. เพื่อบริการทางวิชาการสาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมแก่ท้องถิ่น
6. เพื่อการพัฒนาและสร้างโปรแกรมวิชาทางด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเพื่อให้สอดคล้องและรองรับความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม
7. เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา

8. เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
9. เพื่อดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม โดยปลูกฝังสร้างเสริมให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
10. เพื่อพัฒนาอาจารย์และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการสอนและการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา
11. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์ พนักงาน และนักศึกษา
12. เพื่อเสนอความต้องการในด้านอัตราค่าจ้าง และบริหารงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
13. เพื่อประเมินผลการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมโปรแกรมวิชาต่าง ที่คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม รับผิดชอบ
14. เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากรภายในและภายนอกคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูงจึงได้กำหนดนโยบายไว้เป็นแนวทางในการบริหารงานของคณะฯ (คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2549) ดังนี้

1. กำหนดแผนกลยุทธ์และพัฒนาแผนกลยุทธ์ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ให้สามารถตอบสนองพันธกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการผลิตบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์ในแขนงวิชาต่างๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น ทั้งระดับปริญญาและบัณฑิตศึกษา
2. ศึกษาความต้องการของสถานประกอบการด้านการพัฒนาบุคลากรในเขตบริการเพื่อนำผลการศึกษามาสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมและให้บริการทางวิชาการแก่สถานประกอบการต่างๆ

3. ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ให้แก่สังคม
4. สนับสนุนส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ออกค่ายอาสาพัฒนา เพื่อให้ความรู้ในการดำเนินเทคโนโลยีแก่สถานประกอบการในท้องถิ่น
5. สนับสนุนส่งเสริม และเปิดโอกาสให้นักศึกษา ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามประเพณี เพื่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และของชาติ
6. สนับสนุน และส่งเสริมให้คณาจารย์ในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเอง การทำผลงานทางวิชาการ และการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภารกิจของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

ในขณะที่ธุรกิจกำลังเติบโตและกระจายไปทั่วทุกภูมิภาคพร้อมๆ กับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีของท้องถิ่น ความต้องการบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีมีจำนวนเพิ่มขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงได้ถูกก่อตั้งขึ้น เพื่อรับบทบาทในการพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมของท้องถิ่นให้เป็นไปตามทิศทางที่พึงประสงค์ โดยมีภารกิจหลัก 5 ประการ คือ

1. ให้การศึกษาวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในแขนงวิชาการต่างๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น
2. ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ของชุมชน
3. ส่งเสริมวิทยฐานะของอาจารย์และบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีในแขนงต่างๆ
4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมความสามัคคีและความร่วมมือร่วมใจของคนในท้องถิ่น

5. บริการทางวิชาการสาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมตามความต้องการของท้องถิ่น

นอกจากภารกิจทั้ง 5 ประการที่กล่าวมาแล้ว คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมยังมีภารกิจที่สำคัญอื่นๆ ดังนี้

1. พัฒนาและสร้างโปรแกรมวิชาทางด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมตามความต้องการของท้องถิ่น
2. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
3. เสริมสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา
4. ดำเนินงานกิจการนักศึกษาของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเพื่อปลูกฝังสร้างเสริมให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
5. บริหารงบประมาณที่คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้รับการจัดสรรมาโดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา
6. พัฒนาอาจารย์และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน
7. เสนอความต้องการด้านอัตรากำลังเพื่อการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
8. ส่งเสริมและสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์

9. สร้างเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

10. ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาต่างๆ ที่คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ

การบริหาร

ความหมาย

นักบริหารการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2524: 3) กล่าวว่าการบริหาร หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจที่มีอยู่ในการจัดการดำเนินงานของสถาบันนั้นให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2523: 1) ให้ความหมายการบริหารว่า หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ (4M's) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การบริหารเป็นการประสานงานการอำนวย

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525: 3) กล่าวว่าการบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

ชร สุนทรายุทธ (ม.ป.ป.: 3) กล่าวว่าการบริหาร หมายถึง กิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

ลินสมบัติ ปุกหุด (2542: 9) กล่าวว่าการบริหาร หมายถึง การทำงานสิ่งหนึ่งสิ่งใดของคน ตั้งแต่สองคนขึ้นไป มุ่งความสำเร็จร่วมกันโดยยึดหลักประหยัด และประสิทธิภาพและความสำเร็จนั้นจะต้องเป็นที่พึงพอใจของผู้บริการ

วิทยากร เชียงกุล (2542: 12) ได้ให้ความหมายการบริหาร หมายถึง กลุ่มผู้บริหารผู้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุม ชี้นำ หรือการบริหารจัดการองค์การ

สมพงษ์ เกษมสิน(2526: 6) กล่าวว่าการบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการบริหาร(Administration Resources) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (process of administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมยศ นาวิก(2536: 18) กล่าวว่าการบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกขององค์การและใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารเป็นการดำเนินการหรือการทำงาน โดยกลุ่ม และอาศัยทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ มาประกอบการทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการจัดการ (Management) ได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้ สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 5) ได้ให้ความหมายของการจัดการคือ การจัดหรือดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ ส่วน กิตติ ชีรสานต์ (2539: 31) กล่าวว่า การจัดการหมายถึง การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในองค์การและการควบคุมดูแล การปฏิบัติงานของบุคคลให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องหรือเป็นการบริหารที่ใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้เกิดผลงานตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

ความหมายการบริหารโรงเรียน (School Administration) ได้มีผู้เสนอความหมายของการบริหารโรงเรียนดังนี้ สมชาย สิงะบุศายี (2532: 13) ได้ให้ความหมายการบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานทุกด้านของผู้บริหารมุ่งที่จะทำให้นักเรียนบรรลุอุดมการณ์ของหลักสูตร ใช้บุคลากรในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำการควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติงานและการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ วิโรจน์ สารรัตนะ (2542: 13) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการต่างๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งเรียกว่าผู้บริหารโรงเรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ส่วน หวน พิณรุฬพันธ์ (2529: 6) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน คือ การดำเนินงานของบุคคลเพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ความหมายของการบริหารการศึกษา ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้ เมตต์ เมตต์การณัจฉิต (2541: 27) ได้กล่าวถึงการบริหารการศึกษาว่าหมายถึง กระบวนการพัฒนาคนทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เพื่อให้บุคคลนั้นดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันกับสังคมได้อย่างมีสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศตามความเหมาะสมและศักยภาพของบุคคลนั้น สำหรับ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2527: 7) ให้ความหมายการบริหารการศึกษาว่า หมายถึงการกระทำหรือกระบวนการทำงานร่วมกันที่มุ่งสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา และบริการสังคม โดยเกี่ยวข้องกับมนุษย์ เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครองและประชาชน ภายใต้การใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด โดยผ่านทางวิธีการของการจัดองค์การ การสั่งการ การอำนวยความสะดวก และการปรับปรุงงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา ส่วน ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์ (2527: 12) ให้ความหมาย ของการบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติ คุณธรรม และก่านิยม พร้อมทั้งจะสนองการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม หวน พิณรุฬพันธ์ (2529: 6) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินการของบุคคลเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม ให้มีการเจริญงอกงามในด้านต่างๆ เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2523: 3) ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา โดยใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และจัดการเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525: 4) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม ในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีก่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล

และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

จากทัศนะการให้ความหมายของการบริหารการศึกษา อาจพอสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความรู้และเป็นคนดี โดยดำเนินการภายใต้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าที่สุดที่สุด

สรุปเปรียบเทียบความหมายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

เปรียบเทียบการบริหาร (Administration) กับการจัดการ (Management)

การบริหาร (Administration) จะมองในการดำเนินการของผู้บริหารในระบบราชการและการกำหนดนโยบาย ส่วนการจัดการ (Management) จะมองในแง่การดำเนินการของผู้บริหารในภาคเอกชนและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

เปรียบเทียบการบริหาร (Administration) กับการบริหารการศึกษา (Education Administration)

การบริหาร (Administration) จะเป็นคำที่กว้างๆ ที่ใช้กับการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ ไปไม่เจาะจงองค์กรหรือหน่วยงานใด แต่การบริหารการศึกษา (Education Administration) เป็นการดำเนินการของสถาบันหรือองค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่ไม่มุ่งเน้นผลกำไร โดยมีความมุ่งหวังเพื่อการพัฒนาบุคคลให้เป็นคนดีมีความรู้

เปรียบเทียบการบริหารการศึกษา (Education Administration) กับการบริหารโรงเรียน (School Administration)

การบริหารการศึกษา (Education Administration) จะเป็นการดำเนินการในรูปแบบนโยบายของผู้บริหารระดับที่สูง ได้แก่ อธิบดี อธิการบดี ศึกษาธิการจังหวัด เป็นต้น ส่วนการบริหารโรงเรียนจะเป็นการดำเนินงานในส่วนของผู้บริหารในระดับต้น โดยเน้นการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ได้แก่ คณบดี หัวหน้าภาควิชา ประธานโปรแกรมวิชา ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน

ดังนั้นสรุปได้ว่า การบริหารควรมีองค์ประกอบดังนี้ (จันทรานี สงวนนาม, 2545: 11-12)

1. มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย
2. ต้องมีปัจจัยทางการบริหาร (4 M's)
3. มีการใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
4. การดำเนินการเป็นกระบวนการ (Process)
5. การดำเนินการร่วมกันระหว่างกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
6. ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจอย่างมีเหตุผล
7. มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

การบริหารงานวิชาการ

ความหมายและความสำคัญของการบริหารวิชาการ

จากความหมายในทัศนะต่างๆ จึงสามารถที่จะสรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาถึงการบริหารงานวิชาการในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว จะให้ความหมายว่า หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ดีขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผล การสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการ อันได้แก่ งานควบคุมดูแลด้านหลักสูตรและการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดทำรายเรียน การจัดชั้นเรียน การจัดหาจารย์เข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมผู้สอน การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย และการประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ดังเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าสถาบันการศึกษาเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองภารกิจหลัก คือการสอน หรือการให้การศึกษาอบรม ดังนั้นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาก็คือการบริหารงานวิชาการ สถาบันการศึกษาจะประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้เพราะงานวิชาการช่วยพัฒนาความคิดและสติปัญญาของผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในการดำรงชีวิต ทำให้ประสบความสำเร็จในอาชีพและในสังคม งานวิชาการจึงเป็นงานหลักของ สถาบันการศึกษา ส่วนงานธุรการ งานอาคารสถานที่ และงานบริการชุมชน ล้วนเป็นเพียง ส่วนประกอบที่เป็นปัจจัยส่งเสริมงานวิชาการทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามบทบาทหน้าที่ในการสอนและการวิจัยซึ่งให้สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการของสถาบันการศึกษาแห่งนั้นเอง (สายหยุด จำปาทอง, 2531)

การบริหารงานวิชาการจึงหมายถึงกิจกรรมการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการ เรียนการสอน การจัดการสาขาหรือโปรแกรมวิชาที่เปิดสอน สื่อการเรียนการสอนแหล่งวิทยาการ การศึกษาค้นคว้าและวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ พัฒนาการสอน การติดตามนิเทศตลอดจนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2533: 151) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือการดำเนินงานทุกชนิดเพื่อจะส่งเสริม พัฒนา หรือปรับปรุงการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับที่นักวิชาการหลายๆ ท่านได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินการต่างๆ ในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตร และมีประสิทธิภาพ (สมคิด ศิลป์ประกอบ, 2538: 24; วีระ พลอยครบุรี, 2533: 12; ภิญโญ สายนุ้ย, 2533: 15; ไพบุลย์ แก้วใส, 2545: 10; สุชีพ พุทธิพันธ์ พิศุทธิ์, 2545: 15; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535: 123) จันทรานี สงวนนาม (2545: 143) กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร การศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถึงว่าการบริหารวิชาการเป็นงานที่สำคัญโดยถือเป็นงานหลัก ส่วนงานอื่นๆ อันได้แก่ งานบุคลากร งานกิจการนักศึกษา งานธุรการ และการเงิน งานอาคารสถานที่ เป็นต้น เป็นงานสนับสนุนเท่านั้น (สุชีพ พุทธิพันธ์พิศุทธิ์, 2545: 13) ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542: 123) กล่าวว่า การบริหารวิชาการคิดเป็นร้อยละ 40 ของงานทั้งหมดส่วนการบริหารงานบุคคลและการบริหารกิจการนักศึกษามีความสำคัญเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 20 ส่วนงานอื่นๆ ที่เหลือคิดเป็น ร้อยละ 5 เท่านั้น

ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาทุกคนจึงควรมีความรับผิดชอบเป็นผู้นำอาจารย์ในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถาบันการศึกษาทุกแห่งคือทำให้ความรู้แก่นักศึกษาในด้านวิชาการ ซึ่งผู้บริหารสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการได้โดยการทำงานร่วมกับอาจารย์ กระตุ้นเตือนให้คำแนะนำและประสานงานเพื่อให้อาจารย์ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการสอน

จากแนวคิดของนักวิชาการด้านการศึกษาสรุปว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนการอบรมศีลธรรมจรรยาความประพฤติของผู้เรียนเพื่อให้เป็นคนที่มีความรู้ และความสามารถพอที่จะนำมาหาเลี้ยงชีพได้ มีความสุข ความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่ ช่วยเหลือพ่อแม่เพื่อนบ้าน สังคม พอสมควร (เจริญ ไวรวัจนกุล, 2526) จึงกำหนดลักษณะสำคัญของการบริหารงานวิชาการได้ดังต่อไปนี้

1. เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารการศึกษา ซึ่งต้องปฏิบัติหรือดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา
2. เป็นการบริหาร โดยมีการจัดสรรและใช้ทรัพยากรบริหาร อันได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ
3. เป็นการดำเนินงานร่วมกันของฝ่ายต่างๆ คือ ฝ่ายบริหารการศึกษา ฝ่ายปฏิบัติการสอน และฝ่ายสนับสนุนการสอน ซึ่งอาจจะเป็นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้กับผู้เรียนโดยตรง หรืออาจเป็นการดำเนินงานในลักษณะอื่นใดก็ได้
4. เป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามแบบแผนที่กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมายและการกำหนดนโยบายขึ้นใหม่ ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อนำข้อมูลไปเป็นฐานในการตัดสินใจของผู้บริหาร

การบริหารงานวิชาการจึงเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการนำหลักสูตรเข้าสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่อนักศึกษา หรือบรรลุปรัชญาและวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ เพราะฉะนั้นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการจึงอยู่ที่การปฏิบัติงานหรือการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

ความมุ่งหมายของบริหารงานวิชาการ

Miller (1965: 51) กล่าวว่า การที่จะให้สถาบันอุดมศึกษาบรรลุถึงปรัชญาการศึกษาที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ คีรี สืบกระพันธ์ (2539: 92) ให้ความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการจะมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี และมีผลต่อคุณภาพของผลผลิต คือ ผู้เรียน ตลอดจนคุณภาพของสมาชิกที่สถาบันการศึกษาตั้งอยู่ ความมุ่งหมายของการบริหารงานจึงอยู่ที่การพัฒนาศาสตร์และพัฒนาคน

ความจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการในสถาบันการศึกษาถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ เพราะเป็นการสร้างพื้นฐานความรู้ให้แก่ผู้เรียน ถึงกับมีคำกล่าวไว้ว่า “งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา” ซึ่งเป็นคำกล่าวที่ให้ความสำคัญต่องานวิชาการมาก แต่การที่สถาบันการศึกษาจะสามารถทำหน้าที่ด้านงานวิชาการได้สมบูรณ์ ก็ต่อเมื่อผู้บริหารสถาบันการศึกษาให้ความสำคัญต่องานวิชาการมากและเข้าใจถึงขอบเขตของการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี (นิพนธ์ กินาวงศ์, 2523: 67)

กิติมา ปรีดีคิลก (2532: 55) กล่าวไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางและมีความสำคัญต่อหน่วยงานการศึกษา การบริหารงานทุกด้านของสถาบันก็เพื่อสนองความสำเร็จและผลงานทางด้านวิชาการนั่นเอง

งานบริการด้านวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหารต้องใช้ความพยายามและความสามารถอย่างมาก เพื่อนำคณะผู้ร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนประสานงานการนำทรัพยากรมาใช้ในกระบวนการบริหาร ให้การบริหารงานวิชาการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้การบริหารงานต้องอาศัยทรัพยากรการบริหารพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการจัดการ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2526: 7)

ในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงกระบวนการวิชาต่างๆ ในหลักสูตร ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและเกิดการเรียนรู้ตามลักษณะของแต่ละวิชา

จากงานวิจัยของ Smith, Edward and others (1961: 170) ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ ของงานวิชาการ โดยกำหนดปริมาณงานของผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับงานวิชาการร้อยละ 40 ซึ่งหมายความว่า ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่ สนับสนุนและปฏิบัติงานด้านวิชาการถึงร้อยละ 40 ซึ่งเกือบจะเป็นครึ่งหนึ่งของงานบริหาร การศึกษาทั้งหมด อันประกอบไปด้วย งานบริหารบุคคล กิจกรรมนักเรียน งานธุรการและงานสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน

จะเห็นได้ว่า งานด้านวิชาการมีความสำคัญยิ่งในการสถานศึกษาในอันที่จะส่งเสริมให้ การศึกษามีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ เพราะงานวิชาการนั้นเป็นผลประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ และนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้

เจริญ ไกรวัจนกุล (2526: 100) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารงานด้าน การเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการผลิตคิดค้น อุปกรณ์การเรียนการสอน นอกจากนี้ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2523: 151) สนับสนุนว่าการดำเนินการ งานทุกชนิดเพื่อส่งเสริมพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาให้เป็นไปอย่าง เป็นประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะงานนั้นจะเกี่ยวกับข้องครู หรือนักเรียนก็ตาม

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2513: 6) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหาร การศึกษาจะต้องรับผิดชอบงานวิชาการ 8 ประการ คือ

1. การพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย และนโยบายของสถานศึกษา เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทาง ในการสอน
2. การจัดวางตัวบุคคลากร เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ได้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาของ สถาบันศึกษา
3. การจัดสรรเวลาและสถานที่เพื่อประโยชน์ในการสอน
4. การจัดหาและใช้วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่เพื่อให้ได้ประโยชน์ของการศึกษาสูงสุด

5. การส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย
6. การจัดโปรแกรมการอบรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
7. การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อประโยชน์ทางด้านการศึกษา
8. การประเมินความต้องการของสถานศึกษา

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึง ขอบข่ายของการบริหารงานไว้หลายแนว กล่าวคือ

วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ชีระกุล (2523: 46) ได้ประมวลขอบข่ายของงานวิชาการไว้ดังนี้ การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย และวิธีการบริหาร หลักสูตรประมวลการสอน การจัดทำตารางสอน การจัดอุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบการจัดหมุ่่นักศึกษาการนิเทศการสอน การจัดหอสมุด การวัดผลประเมินผล

สุชีระ ทานตวณิช (2532: 153) ได้เสนอแนะขอบข่ายของงานวิชาการไว้ ดังนี้ คือ งานเกี่ยวกับหลักสูตร งานเกี่ยวกับกระบวนการสอน งานวิจัยเกี่ยวกับการทำโครงการสอนเฉพาะในวิทยาลัย แผนการสอนวิชาต่างๆ การจัดทำคู่มืออาจารย์ การพิจารณาแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ การทำตารางสอน การจัดแบ่งกลุ่มนักศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดอาจารย์เข้าสอน การพัฒนาการสอน การจัดทำอุปกรณ์การสอน การวัดผล และการประเมินผลการเรียนการสอน การนิเทศการสอน

พนัส หันนาคินทร์ (2524: 62) มีความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการในหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาควรจะเป็นงานที่เกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

1. งานที่เกี่ยวกับตัวอาจารย์ ได้แก่ การจัดหาอาจารย์ที่ดีมาทำการสอน จัดอาจารย์ให้ทำหน้าที่ต่างๆ ให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ การปกครองอาจารย์ การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้แก่อาจารย์ การพัฒนาตัวอาจารย์ เช่น การพยายามให้อาจารย์มีความสามารถเชิงวิชาการ และวิชาชีพยิ่งขึ้น รวมทั้งการเลื่อนตำแหน่งวิชาการให้แก่อาจารย์ด้วย
2. งานที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษา ได้แก่ การจัดแบ่งกลุ่มนักศึกษาตามความสามารถ ความถนัด หรือความต้องการ การส่งเสริมนักศึกษาทางด้านวิชาการ การจัดบริการหอสมุดและแหล่งสำหรับบริการด้านวิชาการ
3. งานการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การใช้หลักสูตรและการประเมินผลนักศึกษา ได้แก่ การจัดหาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพื่อสะดวกแก่การค้นคว้าของอาจารย์ เช่น ตัวหลักสูตร ประมวลการสอน โครงการสอน คู่มืออาจารย์ แบบเรียน แบบฝึกหัด หนังสืออ่านประกอบ และเอกสารวิชาการทางวิชาชีพ การพยายามปรับปรุงประมวลการสอน โครงการสอน ให้ทันสมัยอยู่เสมอ การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การจัดตารางสอน การจัดประเมินผล การเรียนของนักศึกษา การจัดหาวิทยากรท้องถิ่น หรือแหล่งความรู้ในท้องถิ่น การจัดทำและเก็บผลการเรียน และการออกไปสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับผลการเรียนหรือผลการศึกษา
4. งานการจัดหาเครื่องอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดการบริการด้านนี้แก่อาจารย์ กระตุ้นให้อาจารย์ใช้บริการด้านนี้ เพื่อประโยชน์ในการให้การศึกษาแก่นักศึกษา สร้างมาตรการสำหรับการเก็บรักษาและการนำไปใช้ให้บังเกิดผลอย่างสูง
5. งานเกี่ยวกับบุคลากรด้านการสอน เช่น การจัดทำทะเบียนประวัติ และ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวอาจารย์

ในขณะเดียวกัน องค์กร อินทรมพรรย (2524: 164) ได้กำหนดขอบเขตของงานวิชาการในวิทยาลัย ไว้ดังนี้

1. งานพัฒนาหลักสูตรหรือการดำเนินงานเพื่อนำหลักสูตรมาใช้ และสามารถนำมาใช้ได้
อย่างเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และท้องถิ่น
2. งานนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้คำแนะนำ และชี้แจงวิธีการสอน
อุปกรณ์สื่อการเรียนให้แก่อาจารย์ และผู้ร่วมงานในวิทยาลัยได้
3. งานประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการประเมินผลตามระเบียบ
ข้อบังคับ และการวัดผลจะต้องสามารถวัดพฤติกรรมต่างๆ ของนักศึกษาได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ที่กำหนดไว้ ซึ่งรวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิธีการวัดผล ทั้งแบบที่ใช้แบบทดสอบ และ
ไม่ต้องใช้แบบทดสอบจนกระทั่งการตัดสินผลการเรียนของนักศึกษา
4. งานกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมการศึกษาของนักศึกษา เช่น การจัดสอนซ่อมเสริม
ให้นักศึกษาที่ยังไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ งานแนะแนวทั้งการแนะแนว
การศึกษาต่อ แนะแนวการศึกษาอาชีพ และปัญหาของแต่ละบุคคล เช่น การส่งเสริมให้อาจารย์
และบุคลากรทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจ การแนะแนวให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
ของนักศึกษา
5. งานติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ที่ได้
ดำเนินการมาแล้ว เช่น การตรวจเยี่ยมห้องเรียน การสำรวจอุปกรณ์และสื่อการเรียนต่างๆ
6. งานประชุมเพื่อประสานแผนการทำงานและการปรับปรุงการปฏิบัติงาน รวมทั้งจัด
ห้องอบรมให้แก่บุคลากรในวิทยาลัยของตน

โกวิท วรพิพัฒน์ (2522: 2) ได้กล่าวไว้ในการสัมมนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในอนาคตว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีขอบข่าย ดังนี้

1. หลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย แผนการสอน ประมวลการสอน โครงการสอน คู่มืออาจารย์ แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ รวมทั้งจัดตารางสอน
2. วิธีการสอนแบบต่างๆ เช่น วิธีการสอนแบบแก้ปัญหา แบบแบ่งกิจกรรมกลุ่ม แบบอภิปรายแบบสืบสวนสอบสวน และอื่นๆ
3. การพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมในหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมในหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. สื่อการเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ คู่มือ แบบเรียน อุปกรณ์การสอน
6. การนิเทศการสอน การนิเทศอาจารย์ใหม่ การนิเทศอาจารย์เก่า การนิเทศภายใน
7. การวัดผลและประเมินผล การประเมินผลการสอนของอาจารย์ การวัดการเรียนรู้ของนักศึกษา ระเบียบการวัดผลประเมินผล

กมล ภูประเสริฐ (2544: 108-109) ก็ได้กล่าวว่าขอบเขตงานวิชาการของผู้บริหารงานทางวิชาการ ตามบทบาทและหน้าที่มีดังนี้ คือ

1. งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องรับผิดชอบการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามหลักสูตรเพื่อจะได้บัณฑิตที่มีคุณภาพในมหาวิทยาลัยนั้น และเพื่อเป็นการผดุงความเป็นเลิศทางวิชาการไว้ด้วย

2. งานเกี่ยวกับหลักสูตร ผู้บริหารทางวิชาการควรมีความเข้าใจในหลักสูตรอย่างถ่องแท้ เพื่อจะได้จัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมและท้องถิ่น
3. งานเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้บริหารทางวิชาการต้องจัดหาเทคนิคและอุปกรณ์ใหม่ๆ เพื่อที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างดีที่สุดและมากที่สุด
4. งานเกี่ยวกับการวิจัย ตำราและหนังสือประกอบการสอน ผู้บริหารทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีหน้าที่หลักในการที่จะต้องส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนได้เขียนตำราให้มีการวิจัย ค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพื่อที่จะเป็นผู้นำแก่สังคมได้
5. งานเกี่ยวกับการจัดหาอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณภาพและมีจำนวนเพียงพอโดยการสรรหามูลค่าที่มีความรู้ความสามารถด้วยวิธีการต่างๆ เท่าที่จะทำได้
6. งานเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีความรู้และประสบการณ์ให้สูงขึ้นให้มีความรู้ความสามารถทันสมัยในทางวิชาการอยู่ตลอดเวลา
7. งานเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อมุ่งประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองต่อการทำงานและต่อสังคม
8. งานเกี่ยวกับการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถาบันภายในประเทศ และสถาบันต่างประเทศ ได้แก่ การให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษากันในรูปการลงทะเบียนข้ามสถาบันมีการโอนหน่วยกิตข้ามสถาบันกันได้

จากที่กล่าวมา พอสรุปขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ว่าประกอบด้วยงานหลักสูตรและงานการจัดการเรียนการสอน งานสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

ด้านหลักสูตร

หลักสูตร การที่จะบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะมีเทคนิคและเข้าใจกลไกในการบริหารงานวิชาการต่างๆ แล้ว สิ่งหนึ่งซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะปัจจัยในการบริหารงานวิชาการ นั่นคือ ความรู้เรื่องหลักสูตร ผู้บริหารต้องเข้าใจหลักสูตรการบริหาร และการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่ง พันธ์ หันนาคินทร์ (2524: 175) ให้ความเห็นว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่นักศึกษาจะพึงได้รับภายใต้การนำของสถาบันการศึกษา และอาจารย์ ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังที่จะให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ แก่นักศึกษา กล่าวคือ ทั้งด้านร่างกาย ทางอารมณ์ และทางสังคม และสอดคล้องกับเอกชัย กี่สุขพันธ์ (2533: 152) ที่กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง ประมวลการจัดประสบการณ์ในการเรียนต่างๆ ให้แก่นักศึกษา เพื่อให้มีพัฒนาการทางความรู้ ความสามารถ ทักษะ และค่านิยมต่างๆ เป็นไปตามความต้องการของสังคม หลักสูตรจึงเป็นไปได้ทั้งโครงการเรียนของนักศึกษาเนื้อหาวិชาต่างๆ ที่จะจัดให้แก่นักศึกษาได้เรียนตลอดจนมวลประสบการณ์ต่างๆ ที่จะจัดให้นักศึกษาเช่นเดียวกันกับภิญโญ สาธร (2526: 439) ก็กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง บรรดาประสบการณ์ต่างๆ ที่สถาบันการศึกษาจัดให้นักศึกษาตามระดับชั้นตามความต้องการของนักศึกษา ตามความต้องการของสังคม ทั้งนี้รวมทั้งประสบการณ์ที่จัดขึ้นภายในและภายนอกเวลาเรียนตามปกติในสถาบันสำหรับประเทศไทยนั้น กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดทำ และกำหนดนโยบายหลักสูตร โดยจัดให้คล้องตามแผนการศึกษาแห่งชาติคล้ายกับโครงการปฏิบัติงานตามแผน และสายหยุด จำปาทอง (2531: 91) กล่าวว่าสถาบันราชภัฏที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งหมายความว่าหลักสูตรของสถาบันราชภัฏค่อนข้างที่จะสนอง หรือสอดคล้องกับท้องถิ่นมากโดยจะเป็นในแง่วิชาการหรือประสบการณ์ที่มอบให้แก่นักศึกษา ลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของหลักสูตรในสายวิชาการต่างๆ คือ เรากำหนดให้นักศึกษาได้เรียนวิชาทางด้านวิทยาการจัดการ คือ ทางด้านการจัดการในทุกวิชาเอก ซึ่งเป็นลักษณะที่คิดว่าเป็นลักษณะหนึ่งซึ่งแตกต่างจากสถาบันอื่นโดยจัดเป็นวาระบังคับของทุกวิชาเอก ทั้งนี้โดยมีความคิดว่าเป็นการทำงานใดๆ ก็ตามถ้ามีความรู้ในวิชาแล้ว เมื่อไปทำงานใดๆ ก็ตามก็จะสามารถนำความรู้จากที่เรียนวิชานี้ไปจัดการลักษณะงานที่ทำได้

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ทางสถาบันการศึกษา จัดให้นักศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เพื่อมุ่งหวังที่จะให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ แก่นักศึกษา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สำหรับหลักสูตรของสถาบันราชภัฏเมื่อจัดแบ่งตามหลักวิชาการมี 3 สาขา คือ สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาศิลปะศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์

1. สาขาวิชาการศึกษา

จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชาสาขาวิชาการศึกษา มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามี คุณสมบัติ ดังนี้

- 1) มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู มีความรัก ความศรัทธา ในวิชาชีพครู มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนมีจิตในใฝ่สัมฤทธิ์พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- 2) มีความรู้ และเทคนิควิธีที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะและมีวิจารณญาณในการแก้ไขปัญหา
- 4) มีสุขนิสัยที่ส่งเสริมสุขภาพทางกาย และทางใจ ทั้งในส่วนตน และส่วนรวม
- 5) มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
- 6) มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 7) รักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีของชาติ และมีความสำนึกในการเป็นคนไทย

2. สาขาวิชาศิลปะศาสตร์

จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชาศิลปะศาสตร์ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาศิลปะศาสตร์ให้สามารถประกอบอาชีพตามความต้องการของสังคมและท้องถิ่น โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) สามารถประกอบอาชีพโดยใช้ความรู้ ทักษะ และ เทคนิคเฉพาะทางด้านศิลปะ ศาสตร์ในหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประกอบอาชีพอิสระได้
- 2) นำความรู้ทางด้านศิลปะศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิตของตนและสังคมได้อย่างเหมาะสม
- 3) ตระหนักถึงความสำคัญของวิทยาการทางด้านศิลปะศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ สังคม และ สภาพแวดล้อม
- 4) พัฒนาและส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม เจตคติและศรัทธาในการประกอบอาชีพ ทางด้าน ศิลปะศาสตร์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมได้อย่างดี

3. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์

จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ให้สามารถประกอบอาชีพตามความต้องการของสังคมและท้องถิ่น โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) สามารถประกอบอาชีพโดยใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ในหน่วยงานของรัฐ เอกชน และ ประกอบอาชีพอิสระได้
- 2) นำความรู้ทางด้านศิลปะศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิตของตนและสังคมได้อย่างเหมาะสม
- 3) ตระหนักถึงความสำคัญของวิทยาการด้านศิลปะศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ สังคม และสภาพแวดล้อม
- 4) พัฒนาและส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม เจตคติและศรัทธาในการประกอบอาชีพ ทางด้านศิลปะศาสตร์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมได้อย่างดี

ทั้งนี้การนำหลักสูตรไปใช้ Chandra (2002: 10) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ คือ การทดลองใช้เนื้อหาวิชาวิธีการสอน เทคนิคในการประเมินผล การใช้อุปกรณ์การสอน แบบเรียน และทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน และ โบแชมป์ (Beauchamp, 1975: 14) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำหลักสูตรไปปฏิบัติโดยประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญที่สุด คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนจัดสภาพแวดล้อมในสถาบันให้อาจารย์ได้มีการพัฒนาการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง กิจกรรมการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การบริหารหลักสูตรและการสอน บันลือ พฤษะวัน (2524: 154) กล่าวว่า ผู้บริหารสถาบัน ในฐานะเป็นผู้นำการใช้หลักสูตร ควรจะต้องสนใจศึกษาแนวคิดในการเรียนการสอนของหลักสูตรว่ามีอะไรแตกต่างไปจากหลักสูตรเดิม แนวปฏิบัติการสอนจะแปลกแตกต่างกันอย่างไรหรือมากน้อยเพียงใด ในฐานะหัวหน้าคณะ อาจารย์ควรมีบทบาททางวิชาการอยู่มาก มิฉะนั้นจะบริหารงานเคลื่อนไหว และทำความเข้าใจกับเรื่องหลักสูตร และได้เสนอแนะแนวปฏิบัติงานเกี่ยวกับหลักสูตร ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร ให้ทราบหลักการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร ว่ามีสาระสำคัญอันใดอันหนึ่งที่แปลกแตกต่างไปอย่างไรบ้าง
2. พยายามหาโอกาสเข้ารับการอบรม หรือเข้าสังเกตการณ์เพื่อจะได้แนวความคิดในการปฏิบัติ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการบริหารและการนิเทศการสอน
3. พยายามประชุม ปรึกษาหารือกับคณะอาจารย์เพื่อให้สนใจงานและเตรียมคนให้พร้อมที่จะปฏิบัติ พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงแนวความคิดจากสิ่งที่เคยปฏิบัติเดิมด้วยความมั่นใจ
4. ควรศึกษาจากเอกสาร อนุสารประกอบหลักสูตร วัสดุและหลักสูตร วารสาร นิตยสารสำหรับอาจารย์ เพื่อปรับตนให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ หรือ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

5. ต้องคิดไว้เสมอว่า การศึกษานั้นเป็นเรื่องของการมุ่งพัฒนาคน คนที่จะพัฒนาได้ ต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างมีจุดหมายปลายทางแน่นอน ย่อมก่อให้เกิดประสบการณ์ได้ดี

6. หากมีโอกาสควรจะไปศึกษาดูงาน สังเกตหาประสบการณ์ในสถานศึกษาที่มีการใช้หลักสูตรใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมการศึกษาดูงานแก่คณะอาจารย์ของตนอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งจะกล้าทดลองดูบ้างเป็นครั้งคราว

โดยทั่วไปแล้ว หลักสูตรระดับชาติจะกำหนดความมุ่งหมาย เนื้อหาวิชาที่จะสอนกิจกรรม ประกอบการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้อย่างกว้างๆ มีลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ เพื่อสะดวกแก่การนำไปปรับใช้ ในสภาพสังคมท้องถิ่น หรือ วิทยาลัย ดังนั้น อาจารย์จึงไม่สามารถที่จะหมายถึง การตีความหมายและการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร สิ่งที่คุณนำหลักสูตรไปใช้จะต้องตีความหมาย ก็คือ ความมุ่งหมายของหลักสูตร และเพื่อให้งานวิชาการของสถาบันฯ เป็นไปตามหลักสูตรที่ได้ กำหนดไว้ และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ผู้บริหารจึงมีหน้าที่โดยตรงที่เป็นผู้นำ ในการบริหารหลักสูตร นอกจากผู้บริหารแล้วอาจารย์ก็จัดว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการนำเอา หลักสูตรไปปฏิบัติ การที่อาจารย์มีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร การสืบต่อทางวิชาการเพื่อสนอง นโยบายของชาติและความต้องการของท้องถิ่นย่อมประสบผลสำเร็จ การนำหลักสูตรไปใช้ของครู อาจารย์จะออกมาในรูปของแผนการสอน คู่มืออาจารย์ ตำราเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือ อ่างอิง

ด้านการจัดการเรียนการสอน บันลือ พุกกะวัน (2524: 155) กล่าวว่า งานอันเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรงเริ่มตั้งแต่การรับนักเรียนเข้าเรียน การจัดอาจารย์เข้าสอนประจำชั้น การจัดทำตารางสอน การเตรียมงานก่อนเปิดเรียน การจัดบริการในด้านวัสดุ หลักสูตร เช่น โครงสอน ประมวลการสอน แบบเรียน ระเบียบวิธีวัดผล สมุดประจำตัว สมุดบัญชีเรียกชื่อ สมุดประจำชั้น ประมวลการสอน แบบเรียน ระเบียบวิธีวัดผล สมุดประจำตัว สมุดบัญชีเรียกชื่อ สมุดประจำชั้น การจัดบริการหอสมุด หนังสือแบบเรียน หนังสืออ้างอิงทั้งของอาจารย์และของนักศึกษา การจัดบริการ สำหรับวัสดุอุปกรณ์การสอนให้อาจารย์สามารถใช้ทำอุปกรณ์และของนักศึกษา การจัดโครงการ วัดผลการศึกษาไว้ตลอดปี ซึ่งสอดคล้องกับ นิพนธ์ กินาวงศ์ (2523: 68) ซึ่งกล่าวถึงงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนของผู้บริหารวิทยาลัยมี 4 ประการ คือ การจัดแบ่งกลุ่มนักศึกษาการจัดตารางสอน การกำหนดแบบเรียน และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

กมล สุคประเสริฐ และ ยิ่งเดช มุ่งเกษม (2527: 5-6) ก็กล่าวว่าการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่จะให้บรรลุตามประสงค์นั้น ได้มีผู้เสนอแนะงานการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารวิทยาลัย ซึ่งเป็นหลักกว้างๆ ในการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

1. การแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ อาจารย์อาจเริ่มสอนแต่ละหัวข้อ ด้วยการเสนอปัญหาที่ประสบอยู่ในทางปฏิบัติ
2. ความคิดรวบยอดและหลักการต้องให้นักศึกษาจัดความคิดรวบยอด และหลักการของเนื้อหาแต่ละหัวข้อให้ได้ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่นๆ
3. จะต้องสอนเนื้อหาแบบบูรณาการ
4. เครื่องช่วยการเรียนการสอนและการศึกษาอบรม อาจารย์ต้องสร้างเครื่องมือช่วยการเรียนการสอน ทดสอบให้ดีขึ้นก่อนจะใช้จริง
5. จะต้องประเมินความก้าวหน้าของนักศึกษาซึ่งจะช่วยการเรียนการสอน โดยจะต้องมีการประเมินผลภายในสถาบันเอง

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการกำหนดกิจกรรมและประสบการณ์ให้กับผู้เรียนตามหลักสูตร ประกอบด้วย งานการปฏิบัติที่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน

ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

กัญญา สาทร (2516: 2-3) กล่าวว่า การบริหารบุคลากร การบริหารบุคลากร หมายถึง ศิลปะการเลือกสรรคนใหม่และใช้คนเก่า เพื่อให้ได้ผลงานและการจากการปฏิบัติงานของบุคคลเหล่านั้นให้มากที่สุดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานด้วย สมาน รังสิโยกฤษฎ์ และ สุทธิ สิทธิสมบุญ (2525: 2) ซึ่งให้เห็นว่าการบริหารงานใดก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าถ้าประสบปัญหาเรื่องการบริหารบุคลากรก็เป็น

การยากที่จะบริหารให้บรรลุเป้าหมาย Castetter (1979: 23) อธิบายว่า บุคลากร คือ ทรัพยากรสำคัญที่สุด คุณภาพของบุคลากรแสดงถึงความสำเร็จของการบริหารโรงเรียน ปัญหาการปฏิบัติงานบุคลากร และการให้ความสนใจด้านพฤติกรรมของบุคลากรจะแสดงถึงความสามารถที่จะทำให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียนเพิ่มขึ้น

สำหรับข้อบ่งชี้การบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนนั้น นพพงษ์ บุญจิตราดุลและธรรมรส โชติกุชร (ม.ป.ป.: 108) เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่เลือกสรร และพัฒนาบุคลากรโดยมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรทำงานกับบุคลากร เพื่อพัฒนาและกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานประจำวัน ปฏิรูประบบบุคลากรใหม่ และจัดอบรมสมาชิกที่มีประสบการณ์น้อย พันัส หันนาคินทร์ (2524: 76-111) อธิบายไว้ว่า กิจกรรมการบริหารบุคลากร การนำบุคลากรเข้าสู่งาน ซึ่งรวมถึงการปฏิรูประบบ การช่วยเหลือให้ความสะดวกด้านความเป็นอยู่และการหามาตรการช่วยเหลือเรื่องการทำงาน การพัฒนาบุคลากร การตอบแทนบุคลากร และการสร้างความมั่นคงทางการทำงานของบุคลากร ส่วน บุญชู แก้วบุญชู (2524: 144) ให้แนวคิดว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนด้านการบริหารบุคลากรทางวิชา ได้แก่ การจัดอบรมครู การปฏิรูประบบครูใหม่และการส่งเสริมให้มีการศึกษาสูงขึ้น พวงรัตน์ วิเวกานนท์ (2536: 9) ให้ทัศนะว่างานบริหารบุคลากรที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำ คือ การสำรวจความสามารถของบุคลากรที่มีอยู่ การให้บุคลากรทุกฝ่ายรู้ขอบข่ายของงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ การส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ความสามารถให้เต็มที่ การให้กำลังใจและสร้างขวัญในการทำงาน การส่งเสริมความก้าวหน้า โดยการให้ฝึกอบรมศึกษาต่อหรือดูงาน การจัดหาเครื่องทุนแรง สื่อการเรียน การอำนวยความสะดวกทางการสอน จัดหาสวัสดิการต่างๆ ให้ นอกจากนี้ ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ (2541: 26-27) แนะนำเพิ่มเติมว่า หน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ส่งเสริมให้ผู้ทำงานทางวิชาการมีความเจริญทางวิชาการเพิ่มขึ้น โดยจัดให้ผู้ทำงานทางวิชาการรวมกันเป็นคณะส่งเสริมการจัดตั้งชุมนุมหรือสมาคมทางวิชาการ ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ส่งเสริมให้ครูประจำการมีความรู้และวุฒิการศึกษาสูงขึ้น

การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ อาจกระทำได้โดยการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการแก่ครูและผู้บริหารการศึกษา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอนนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติ คือ สำรวจ วิจัยสภาพปัญหาความต้องการครู อาจารย์ และผู้บริหารการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาและฝึกอบรมในด้านต่างๆ ติดตามความเคลื่อนไหวและแนวโน้มใหม่ๆ ของการจัดการศึกษา จัดทำโครงการประสานงานกับหน่วยงาน สถานศึกษา และเผยแพร่เอกสาร จัดฝึกอบรม ดูงาน การไปศึกษาต่อทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

มีการจัดส่งครูอาจารย์ และผู้บริหารการศึกษาไปฝึกอบรมดูงานทางวิชาการเพิ่มเติม เพื่อให้มีความรู้และการจัดประชุมครูอาจารย์ทุกคนก่อนเปิดภาคเรียนแรกของปีการศึกษา

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรในสถานที่มีความรู้ ความสามารถสูงขึ้น เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสถาบันต่อไป

การพัฒนาการสอนของอาจารย์ การสอนในระดับอุดมศึกษา เป็นการเรียนรู้เพื่อให้ออกไปสร้างงานได้ จึงจำเป็นที่สอนจะต้องพัฒนาการสอนของตนให้ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะในขณะนี้ ประเทศไทยกำลังเปลี่ยนจากประเทศเกษตรกรรมไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดการศึกษาให้มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม สถาบันราชภัฏซึ่งแต่เดิมเปิดสอนผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาเพียงอย่างเดียว ได้เปิดสอนผลิตบัณฑิตสาขาวิชาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น ซึ่งกรมการฝึกหัดครู (2535: 11) กล่าวว่า หลักสูตรวิทยาลัยครูฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536 มีโปรแกรมวิชาทั้งหมด 60 โปรแกรมวิชา และได้เปิดสอนผลิตบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศึกษา ซึ่งโปรแกรมวิชาอีกสาขาวิชาละ 43 และ 38 โปรแกรมวิชาตามลำดับ รวมทั้งสิ้น 141 โปรแกรมวิชา ในแต่ละโปรแกรมวิชาที่มีวิชาเรียนอีกหลายวิชา จึงทำให้ผู้สอนต้องมีความรู้ลึกซึ้งในแต่ละหัวข้อ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้นวารสารทางวิชาการต่างๆ เพิ่มมากขึ้น และแต่ละเล่มก็มีเนื้อหาเฉพาะเจาะจงมากขึ้น การที่ผู้สอนคนใดคนหนึ่งจะรู้ไปหมดทุกด้านและทุกเรื่อง จึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก ซึ่งเกือบจะเป็นไปไม่ได้เลย ทำให้การสอนของอาจารย์ต้องพัฒนาไป ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524: 269) กล่าวว่า การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่จะให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการนั้น อาจารย์จะเป็นผู้บอก ผู้สอนเสียคนเดียว เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นไปไม่ได้อีกต่อไป เช่นเดียวกับการที่จะให้ผู้เรียนจดและจำแล้วเพียงชั่วระยะเวลาอันสั้นก็จะล้าสมัยไปแล้ว การสอนของครูที่มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความคิดสร้างสรรค์ รู้กระบวนการเรียนรู้สร้างผลงานได้ จึงเป็นที่สนใจอย่างยิ่งและสอดคล้องกับ ป๊วย อึ้งภากรณ์ (2514: 1) ที่กล่าวว่า การสอนจะดีได้ก็ต้องอาศัยว่ามีอะไรใหม่ อะไรดีมาสอนเขา การที่จะมีอะไรดี อะไรใหม่มาสอน ก็ต้องได้จากการวิจัย ส่วนสาเหตุที่ทำให้ผู้สอนควรจะได้มีการพัฒนาการสอน ก็คือ

1. ความต้องการใหม่ๆ ของผู้เรียน อาจแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นผู้เรียนกลุ่มใหญ่ๆ เช่น ผู้เรียนในเวลาเย็น ผู้เรียนที่เรียนในวันเสาร์ และ วันอาทิตย์ ผู้เรียนที่อยู่กับบ้าน ลักษณะที่สองเป็นผู้เรียนที่เรียนปกติ แต่มีแนวคิด มีความสนใจและค่านิยมใหม่เกิดขึ้น เช่น ความสนใจต่อสังคม การมีงานทำ ทำให้ผู้เข้าเรียนซึ่งมีพื้นฐานความรู้ความสามารถ ความสนใจต่างๆ กันมากขึ้น เพราะการเรียนเพียงสาขาเดียว ทำให้โอกาสในการเลือกอาชีพจำกัดลงด้วยทำให้ผู้สอนจำเป็นต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมทันสมัยอยู่เสมอ

2. ความก้าวหน้าทางวิชาการศึกษา ได้มีการพัฒนาอุดมศึกษาได้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของลักษณะผู้เรียนระดับอุดมศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เทคนิคและวิธีการสอนต่างๆ นอกจากนั้นวิธีการเดิมๆ ที่ใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพของการสอน เช่น การมีผู้ช่วยสอน การรับอาจารย์ผู้สอน หรือการเพิ่มคุณค่าของการสอน เช่น การมีผู้ช่วยสอน การรับอาจารย์ผู้สอน หรือการเพิ่มเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ให้มากขึ้นนั้น ก็มักจะได้ผลไม่เต็มที่ เพราะเครื่องมือซับซ้อนมากไป ผู้ช่วยสอนสนใจแต่การเรียนของตนเอง เป็นต้น

พัทยา สายหู (2517: 47) กล่าวว่าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษา คือ สะสมความรู้ และถ่ายทอดความรู้สร้างเสริมความรู้ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองอยู่เป็นประจำของสถาบันอุดมศึกษาก็ควรจะถือเป็นหน้าที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการสอนของสถาบันด้วย สรสิทธิ์ วัชรโรทยาน (2521: 2) กล่าวว่า อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนมากมีความเห็นว่างานสอนมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง งานวิจัยมีความสำคัญเป็นอันดับสอง งานการเป็นที่ปรึกษานิสิต มีความสำคัญเป็นอันดับสาม การเขียนตำรามีความสำคัญเป็นอันดับสี่ และการบริการมีความสำคัญเป็นอันดับห้า ส่วน ไพฑูรย์ สิ้นลรัตน์ (2524: 203) กล่าวว่า ในมหาวิทยาลัยอื่นๆ ก็คงปรากฏในทำนองเดียวกันว่าในกระบวนการหรือภารกิจหลักของอาจารย์นั้นพอจะสรุปได้ดังนี้ งานหลัก คือ การสอนในสถาบัน งานรอง คือ การให้คำปรึกษานิสิต วิจัย เขียนตำรา บทความ งานเสริม คือ งานธุรกิจ งานกรรมการ และการเพิ่มพูนความรู้ งานอื่นๆ คือ การบริการชุมชน ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

การจัดกลุ่มดังกล่าวเป็นการจัดเพื่อความเข้าใจได้สะดวก และทำให้บางสถาบันเริ่มให้ความรู้แก่งานวิจัยมากขึ้น แต่ไม่ว่าจะแบ่งงานออกไปในลักษณะใดก็ตาม แต่ละงานก็มีส่วนเสริมสร้างการสอนให้ดีขึ้น งานสอนที่ดีก็จะช่วยให้การวิจัยและการเขียนตำราเฟื่องฟูขึ้นโดยเหตุนี้การพัฒนา

การเรียนการสอนของอาจารย์ จึงมีขอบเขตที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ การพัฒนาการสอนโดยตรง และการพัฒนาองค์ประกอบอื่นๆ

1. การพัฒนาการสอนโดยตรง มีองค์ประกอบหลักที่ควรคำนึงโดยที่ประการแรกต้องพัฒนาความรู้ให้ดี ประการที่สองต้องพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสม ประการที่สาม ต้องพัฒนาวิธีสอนให้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ สายหยุด จำปาทอง (2531 : 243) ที่กล่าว บทบาทบังคับของอาจารย์ทุกคน คือ บทบาทครูเป็นบทบาทพื้นฐานของอาจารย์ทุกคน ที่ช่วยให้วิทยาลัยครูสัมฤทธิ์ในเกณฑ์ให้ผลิตและอบรมบุคลากรทั้งก่อนและหลังประจำการ บทบาทนี้อาจารย์จะทำได้ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ดี ประพฤติดี และ สอนดี ส่วน ไพฑูรย์ สินารัตน์ (2524: 204) ที่กล่าวว่า การพัฒนาการสอนนั้นควรคำนึงถึงองค์ประกอบหลักๆ 3 ประการ คือ ทักษะของผู้สอน บุคลิกภาพของผู้สอน และกระบวนการสอน

การพัฒนาการสอนที่มีคุณค่า จะเกิดขึ้นได้ก็โดยที่คณาจารย์เห็นค่าด้วยตนเองมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและประสานกัน กิจกรรมต่างๆ มีกว้างขวางครบทุกสาขา และมีการประเมินผลทุกระยะ ส่วน สายหยุด จำปาทอง (2531: 208) กล่าวว่า กิจกรรมพัฒนาการสอนมีแนวทางที่จะทำได้ ดังต่อไปนี้ คือ

1.1 ด้านเทคนิคการสอนและอุปกรณ์การสอนใหม่ คือ จัดบริการสนทนาเกี่ยวกับพัฒนาการสอนในห้องเฉพาะ จัดบริการสนทนาเกี่ยวกับการพัฒนาการสอนหลังอาหารกลางวันเช้าสังเกตการณ์สอนเพื่อนอาจารย์ จัดประชุม สัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคการสอนในแต่ละสาขาวิชาจัดบริการแนะนำการใช้อุปกรณ์การสอนใหม่ จัดบริการทดลองด้วยเทคนิคใหม่ๆ เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การสอนรายบุคคล การสอนแบบจำลองสถานการณ์ จัดรายการพบกับคนขายหนังสือหรือขายอุปกรณ์การสอน และส่งเสริมให้ทดลองสอนหลายๆ วิธี

1.2 ด้านทักษะและความรู้ใหม่ในกระบวนการเรียนรู้การสอน คือ เรียนบางรายวิชาในสาขาจิตวิทยา จัดสนทนากับเพื่อนอาจารย์ในสถาบันเดียวกันที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เช่น ในด้านการวัดผลการเขียนข้อสอบ และฝึกวิเคราะห์ข้อสอบ

1.3 ด้านหลักสูตร คือ กัดค้นสร้างหลักสูตรบางรายวิชาขึ้นมาใหม่ วิเคราะห์โปรแกรมการเรียน และศึกษาเกี่ยวกับความสามารถด้านพื้นฐานการศึกษา

1.4 สร้างประสบการณ์การสอนใหม่ คือ ทดลองสอนวิชาใหม่ ทดลองสอนในระดับอื่นๆ กลุ่มนักศึกษาอื่นๆ ทดลองให้การอบรมบุคลากรสาขาอื่นๆ ทดลองสอนแทนอาจารย์บางวิชา ทดลองสอนหลักสูตรเร่งรัด และสอนร่วมกับอาจารย์อื่นๆ

1.5 ประเมินผลเพื่อการปรับปรุงการสอน คือ ให้นักศึกษาประเมินผลการสอนอาจารย์ ขอคำแนะนำจากเพื่อนอาจารย์ในภาควิชาเดียวกัน เชิญผู้เชี่ยวชาญการสอนมาเยี่ยมชมชั้นขณะที่สอน เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงการสอน ทำคู่มือประกอบการสอน และให้เพื่อนอาจารย์วิจารณ์ ทำวิดีโอเทปการสอน แล้วให้เพื่อนอาจารย์วิจารณ์ และให้มีการประเมินผลการสอนระหว่างอาจารย์ในภาควิชาเดียวกัน

2. การพัฒนาองค์ประกอบอื่นๆ สำหรับภาระหน้าที่ของอาจารย์ นอกการสอนโดยตรงก็ยังมีภารกิจอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการสอน จึงต้องได้รับการพัฒนาควบคู่กันไปด้วย ซึ่งได้แก่

2.1 เทคนิคและกระบวนการในการวิจัย จะช่วยให้อาจารย์สามารถสร้างความรู้ขึ้นในประเทศ และมีผลโดยตรงต่อการสอนอย่างมาก

2.2 ทักษะในการเขียนตำรา บทความทางวิชาการ ควรจะต้องส่งเสริมและพัฒนาให้กว้างขวางขึ้น

2.3 ทักษะทางการบริหารและงานธุรการ อาจารย์ผู้สอนมักมีบทบาทในด้านการบริหาร และหรือธุรการอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ

2.4 งานกรรมการและกระบวนการกลุ่ม การสอนหรือการเตรียมการสอนหลายสถาบัน ก็ดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการซึ่งเป็นเป็นลักษณะเด่นและลักษณะประจำของการทำงาน ในสถาบันอุดมศึกษา และงานกระบวนการกลุ่ม กับงานกรรมกรนั้นก็เป็นที่คุ้นเคยกัน ผู้ทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจเรื่องของกระบวนการกลุ่มให้ดีพอ ซึ่งการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาก็มีลักษณะเป็นกลุ่มอยู่ในตัวแล้ว การพัฒนาความเข้าใจและสามารถในงานคณะกรรมการและกระบวนการกลุ่ม จึงเป็นเรื่องสำคัญและช่วยสนับสนุนการทำงาน ของอาจารย์เป็นอย่างมาก

2.5 การให้คำปรึกษานักศึกษา เนื่องจากปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาหันมาใช้ระบบหน่วยกิตประกอบกับความซับซ้อนในสังคมมีมากขึ้น ปัญหาของผู้เรียน การให้คำปรึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก ควรที่จะส่งเสริมความสามารถของคณาจารย์ในด้านนี้ด้วย

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2524: 206) ยังได้กล่าวต่อไปถึงแนวทางในการพัฒนาการสอนจะกระทำได้ ดังนี้

1. การเตรียมสอนระดับอุดมศึกษา เนื่องจากการเตรียมผู้สอนในระดับอุดมศึกษาได้รับความสนใจมากขึ้น จึงได้มีโครงการต่างๆ มากมายเพื่อเตรียมผู้สอนระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพได้แก่

1.1 การเป็นผู้ช่วยสอน จัดให้นิสิตหรือนักศึกษา บัณฑิตศึกษาที่จะจบออกไป ในสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นผู้ช่วยสอน ช่วยดำเนินการสอนบางส่วน และช่วยตรวจงานหรือให้คำปรึกษานิสิต นักศึกษาด้วยพร้อมกัน Eble (1972: 209-210) กล่าวว่า กิจกรรมของผู้ช่วยสอนยังอยู่ในเนื้อหาแคบ ๆ นักศึกษาผู้ช่วยสอนจะได้ค่าจ้างถูกและสอนกันอยู่เรื่อยๆ ผู้ช่วยสอนจะเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างปัญหาทางการสอนด้วยตนเอง และหาทางแก้ไขปัญหากันเอง ควรที่จะจัดให้มีการฝึกสอนควบคู่กับวิชาที่เรียนด้วย จัดให้มีการสัมมนาการสอน ตั้งจุดมุ่งหมายให้กว้างขึ้น นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยกระตุ้น และส่งเสริมการสัมมนาเป็นหลักด้วย

1.2 เพิ่มวิชาการสอนระดับอุดมศึกษาในหลักสูตร โดยจัดให้เรียนวิชาทางการศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 1-2 วิชา ผลิตบัณฑิตปริญญาเอกทางการสอน หลักใหญ่ของโปรแกรมนี้้นนอกจากการเรียนรู้เนื้อหาอย่างดีแล้ว ยังมีการฝึกงาน การสอนแทนการทำวิทยานิพนธ์

2. การพัฒนาอาจารย์ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองของอาจารย์ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจะถือว่าตนเองเป็นรัฐ ผู้มีความสามารถสูง เป็นมืออาชีพในการสอน ดังนั้น การที่จะให้ผู้อื่นมาพัฒนานั้นก็จะรู้สึกว่ามีไม่จำเป็น อย่างไรก็ตามสถาบันก็ต้องรับผิดชอบในการพัฒนาอาจารย์ โดยทำให้อาจารย์รู้สึกว่าการพัฒนาอาจารย์นั้นเป็นเพียงการเสริมให้อาจารย์มีความรู้ใหม่ มีทักษะใหม่ มีทัศนคติใหม่ที่จะช่วยให้อาจารย์รักษาความสำเร็จและเกียรติภูมิในการเป็นอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาไว้ได้ ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2524: 218) กล่าวว่า การพัฒนา

คณาจารย์มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่แล้วได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และการดำเนินงาน ด้านต่างๆ ให้ดี และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ 3 ประเด็น คือ

2.1 การสำรวจสภาพความต้องการ โดยจัดทำเป็นแบบสอบถาม จัดประชุมสัมมนา รวบรวมความคิดเห็นและปัญหาต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน พุดคุยสนทนาแล้วสังเกต หรือบันทึกไว้ เพื่อสรุปรวมแล้วทำการดำเนินงานในภายหลัง

2.2 เทคนิคการพัฒนาโดยตรง การพัฒนาโดยตรง หมายถึง กิจกรรมและการดำเนินงาน ที่ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาคณาจารย์ได้จัดขึ้นเพื่อส่งผลโดยตรงต่อการเรียนการสอนหรือ การทำงาน ของอาจารย์ และอาจารย์มีส่วนร่วมในการโดยตรงเช่นกัน เทคนิคเหล่านี้อาจประมวลเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ คือ การประชุมปฏิบัติการเป็นเทคนิคและกิจกรรมหลักของการพัฒนาการสอน การประชุมอภิปราย การอภิปรายอย่างจริงจัง และลึกซึ้งซึ่งนั้นจะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนที่ ทำให้มีความมั่นใจในการสอน ของตนดีขึ้น การให้คำปรึกษาหรือการใช้ข้อติชม การเผยแพร่ข่าวสาร การให้ข่าวสารความรู้ในเรื่อง ของการเรียนการสอนดีขึ้น ซึ่งอาจจัดทำเป็นคู่มือ แผ่นปลิว เอกสาร ข่าว จุลสาร ฯลฯ ก็ได้ การจัดทำอุปกรณ์การสอน อุปกรณ์ที่จัดให้กับอาจารย์นั้นจะต้องใช้ง่ายสะดวก ไม่ซับซ้อนเกินไป ถ้าซับซ้อนมากต้องมีคนคอยบริการให้และการให้ความคิดความชอบ อาจารย์ที่สอนดี สอนอย่างตั้งใจ เสียสละและให้เวลาเพื่อผู้เรียนควรได้รับความดีความชอบพิเศษกว่าคนที่สอนธรรมดา

2.3 เทคนิคการพัฒนาโดยอ้อม เทคนิคการพัฒนาโดยอ้อมนี้เป็นกิจกรรมที่ไม่ส่งผล โดยตรงต่อการสอนแต่จะส่งผลโดยอ้อม คือ ทำให้การพัฒนาการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี เทคนิค ต่างๆ ประกอบด้วย ผู้บริหารเป็นผู้สอนในทางวิชาการ ย้ำและเน้นในเรื่องการสอนอยู่เสมอยกย่อง ชมเชยและสนทนาในเรื่องของการสอน และการพัฒนาการสอน จัดสภาพแวดล้อมให้เป็นวิชาการ มีหนังสือมีข่าวคราว มีรายงานความก้าวหน้าทางวิชาการ มีผลงานการสอนดีเด่นติดประกาศ เสนอให้อาจารย์ทราบอยู่เป็นประจำ ประกาศเกียรติคุณอาจารย์ที่ดีเด่นประจำปีบริการความสะดวก ด้านต่างๆ ให้กับอาจารย์อย่างแท้จริง เช่น การพิมพ์เอกสาร การติดต่อบุคคล การให้บริการ อุปกรณ์ต่างๆ จัดหาหรือแนะนำอาจารย์ให้มีโอกาสไปเยี่ยมชมสถานอื่น ๆ เพื่อพบปะแลกเปลี่ยน ความเห็นกัน เปิดโอกาสให้อาจารย์ได้มีเวลาพักหรือลดชั่วโมงสอนให้น้อยลง เพื่อให้อาจารย์ได้ ไปเตรียมตัวสอน ฟื้นฟูความรู้เพิ่มเติมและมีการเปลี่ยนแปลงงาน เปลี่ยนวิชาสอน เพื่อเปลี่ยน บรรยากาศ เปลี่ยนความสนใจบ้าง แต่ไม่ควรบ่อนจนเกินไปเพราะจะทำให้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ

ขาดหายไป สรุปรูปเทคนิคทางอ้อมนี้ก็คือ การจัดสภาพและบรรยากาศให้เอื้อต่อการสอนและการพัฒนาการสอนอย่างแท้จริง

สายหยุด จำปาทอง (2532: 208) ได้กล่าวถึงการพัฒนาอาจารย์ว่า ควรดูว่าเมื่อใดจะจัดตามความต้องการของผู้บริหาร และเมื่อใดควรจัดตามความต้องการของอาจารย์ เนื่องจากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารกับอาจารย์มักจะมีความต้องการไม่ตรงกัน ส่วนข้อเสนอกิจกรรมเพื่อการพัฒนาอาจารย์มีแนวทางจะทำได้ ดังนี้

1. พัฒนาประสบการณ์ใหม่

1.1 การศึกษาต่อและการแลกเปลี่ยน คือ การแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างสถาบันประเภทเดียวกัน การแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ การดูงานระยะสั้น 1-4 สัปดาห์ในสถาบันอุดมศึกษา การแลกเปลี่ยนบุคลากรในหน่วยงานอื่น เช่น ระหว่างกระทรวง โครงการร่วมมือระหว่างสถาบัน จัดงานร่วมกับสถาบันอื่นๆ ร่วมเป็นกรรมการในองค์กรอื่น นอกสาขาวิชาของตนเอง การลาศึกษาต่อ (Sabbatical Leave)

การทำงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย คือ ทำงานในสำนักงานผู้บริหารและทำงานกับองค์กรตามสัญญาที่องค์กรของรัฐหรือเอกชน

1.2 การทำงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย คือ การทำงานในสำนักงานผู้บริหารและทำงานกับองค์กรตามสัญญาที่องค์กรของรัฐหรือเอกชน

2. พัฒนาความเชี่ยวชาญ

2.1 ความเชี่ยวชาญในการวิจัย และวิชาเฉพาะ คือ เขียนบทความ วิจารณ์ลงในวารสารต่างๆ โดยใช้ผลวิจัยสนับสนุน ร่วมประชุมเชิงวิชาการ ร่วมกับอาจารย์อื่นทำการวิจัยเป็นสมาชิก ศูนย์วิจัย ร่วมประชุมการวิจัยระดับท้องถิ่น เขต ภาค ประเทศ และอ่านหนังสือ บทความ ผลงานวิจัยในสาขาวิชาของตน

2.2 พัฒนาในด้านกว้าง คือ เรียนเพิ่มเติมพิเศษแบบ audit ในสาขาวิชาของตนหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง เรียนระดับปริญญาในสาขาอื่น เรียนในระบบการศึกษาต่อเนื่อง เรียนหลักสูตรระยะสั้นบางรายวิชาที่สนใจ ร่วมฟังการป้องกันวิทยานิพนธ์ของนิสิตในสาขาวิชาอื่นๆ และอ่านบทความเกี่ยวกับอุดมศึกษาเป็นประจำ

3. การพัฒนาตนเอง

3.1 การพัฒนาความรู้ทั่วไป คือ เรียนวิชาชีพสาขาอื่นๆ เช่น พิมพ์ดีด ตัดเย็บเสื้อผ้า ทำอาหาร แก่เครื่องยนต์ เรียนวิชาอื่นๆ ที่จะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น ร้องเพลง วาดภาพ เล่นดนตรี วิเคราะห์ การใช้เวลาว่างของตน เป็นสมาชิกชมรมหนังสือต่างๆ และตั้งกลุ่มศึกษาทางโทรทัศน์

3.2 พัฒนาวัฒนธรรมและคุณธรรม คือดูการแสดงศิลปะในสถาบันของตนท่องเที่ยวดูศิลปวัฒนธรรมต่างถิ่น เรียนภาษาต่างประเทศ สมาคมสังสรรค์กับชาวต่างประเทศร่วมกิจกรรมทางศาสนา ฟึ่กนั่งสมาธิ ฟึ่กการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเปิดใจกว้างและทำบุญสละทรัพย์สิ่งของตามโอกาสอันควร

กิจกรรมในการพัฒนาอาจารย์ อาจดำเนินการโดยการจัดอภิปรายเกี่ยวกับชีวิตและอาชีพ จัดประชุมพบปะกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่วิชาการ ศึกษาวิชาชีพอื่นเพื่อเตรียมการเปลี่ยนอาชีพ และประกอบอาชีพอื่นเป็นงานอดิเรก

การพัฒนานามัย เป็นการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนานามัย เช่น ชมรมวิ่ง เพื่อสุขภาพ ร่วมแข่งขันกีฬาอาจารย์ และอ่านหนังสือเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย

กิจกรรมต่างๆ ที่ยกตัวอย่างมานี้ สถาบันจะจัดหรือให้อาจารย์เป็นผู้ดำเนินการเองก็สามารถจะกระทำได้ เพราะถือเป็นการพัฒนาคนอาจารย์ทั้งสิ้น

สรุปได้ว่า การนิเทศและพัฒนาการสอนของอาจารย์ ก็คือ การดูแลและติดตามผลการสอนของอาจารย์เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริมการเรียนการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ดีขึ้น รวมทั้งการพัฒนาสุขภาพ ร่างกาย และจิตใจของอาจารย์ให้สมบูรณ์แข็งแรง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

สมบุรณ์ สงวนญาติ (2534: 43) กล่าวว่า เนื่องจากการสอนเป็นกระบวนการสื่อความหมายระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยมีเจตคติที่จะถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ทักษะ ค่านิยม และทักษะจากอาจารย์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งไปยังนักศึกษาซึ่งเป็นผู้รับ จึงจำเป็นต้องอาศัยตัวกลางในรูปแบบต่างๆ เป็นพาหนะนำไป ตัวกลางจึงเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมโยงที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังที่ ภิญญา สาทร (2526: 160-163) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุทุกชนิดที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้อย่างประสิทธิภาพ เช่น แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ รูปภาพ แผนที่ ลูกโลก แผนที่ แผนที่ ภูมิ รูปหุ่นเหมือนของจริง วิद्यุ โทรทัศน์ เครื่องอัดและขยายเสียง เครื่องฉายภาพนิ่ง เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องคิดเลข ซอด้ก ปากกา ดินสอ ยางลบ และวัสดุอย่างอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การเรียนการสอนทุกชนิด ในวงการโสตทัศนศึกษาลงความเห็นกันว่า การเรียนรู้ของนักศึกษาโดยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ต่างๆ อย่างมีความมุ่งหมายโดยแน่นอนเป็นวิธีการที่ดีที่สุด นักศึกษาจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด โดยการได้ลงมือทำจริงๆ หรือได้เห็น ได้ยิน ได้จับถือ ได้คิด ได้พูดอย่างจริงๆ ที่เรียกว่าประสบการณ์ตรงเป็นการเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุด ส่วนการเรียนรู้โดยการฟังคำบรรยายด้วยวาจาของอาจารย์เพียงอย่างเดียวเป็นการเรียนรู้ที่ได้ผลน้อยที่สุด

ประเภทสื่อการเรียนการสอน ตัวอย่างการแบ่งประเภทสื่อการเรียนการสอนของนักศึกษามีดังนี้

ภิญญา สาทร (2526: 161) ยังได้กล่าวถึงการจำแนกสื่อการเรียน การสอน ซึ่งเรียกชื่อว่า อุปกรณ์ศึกษา หรือโสตทัศนูปกรณ์ ออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. วัสดุลายเส้น ได้แก่ กระดานดำ แผนที่ แผนที่ ภูมิ แผนที่
2. วัสดุมีทรง ได้แก่ วัสดุจำลองของตัวอย่าง ของจริง และในพิพิธภัณฑ์ของสถาบัน
3. โสตวัสดุ ได้แก่ ระบบขยายเสียง แผ่นเสียง เครื่องอัดเสียง วิद्यุ
4. ภาพนิ่ง ได้แก่ รูปภาพ ภาพเขียน ภาพถ่าย และฟิล์มสตริป

5. กิจกรรม ได้แก่ การแสดงนิทรรศการ การสาธิต การทดลอง และการศึกษานอกสถานที่

6. ภาพยนตร์และโทรทัศน์

ส่วนหนังสือทุกชนิดเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญมากจะขาดมิได้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2536: 108) ได้แบ่งสื่อการเรียนการสอนตามแนวทางของเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ 3 ประเภท คือ

1. วัสดุ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่มีการผูกพัน สัมผัสได้ เช่น ฟิล์ม ภาพยนตร์ ภาพถ่าย สไลด์ และสิ่งของราคาข่อมเยาชนิดต่างๆ
2. อุปกรณ์ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่เป็นเครื่องมือ เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์และฟิล์มสตริป เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ กล้องจุลทรรศน์ และเครื่องมือประเภทอื่นๆ ที่มีราคาค่อนข้างแพงและคงทนถาวร
3. กระบวนการและวิธีการ ได้แก่ การจัดระบบ การสาธิต ทดลองเกม และ ห กิจกรรมต่างๆ ที่อาจารย์จัดทำโดยมุ่งให้นักศึกษาปฏิบัติ

Dale (1969: 98) แบ่งสื่อตามลำดับความเข้มข้นของประสบการณ์ตรง 10 ประเภท คือ

1. สิ่งที่ทำให้ประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เช่น การลงมือทำ ทำจริง ตัวอย่าง การทำสวนครัวปลูกพืชผัก
2. สิ่งที่ทำให้ประสบการณ์รอง คือ หุ่นจำลอง
3. การแสดงละคร สร้างสถานการณ์จำลอง

4. การสาธิต
5. การศึกษานอกสถานที่
6. นิทรรศการ
7. โทรทัศน์และภาพยนตร์
8. ภาพนิ่ง วิทยู และ การบันทึกเสียง
9. ทักษะสัญลักษณ์ ได้แก่ แผนภูมิ แผนภาพ ภาพโฆษณา
10. วจนสัญลักษณ์ ได้แก่ คำพูด คำบรรยาย

การเลือกสื่อการเรียนการสอน อาจใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

1. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
2. ตรงกับเนื้อหา
3. น่าสนใจ
4. เหมาะสมกับวัยเรียน
5. สะดวกต่อการใช้และการเก็บรักษา

การใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อสารการเรียนการสอนให้ได้ผลดี โดยทั่วไปยอมรับกันว่ามี 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเลือกสื่อมาใช้

2. ^๒ขั้นวางแผนเตรียมการใช้สื่อ
3. ^๓ขั้นนำสื่อไปใช้ตามแผน
4. ^๔ขั้นวัดและประเมินผลการใช้สื่อ

เปรี๊ยะ กุมุท (2528: 1-49) กล่าวว่ำ ในสมัยก่อนการเรียนการสอนยังไม่มีสื่อการเรียนการสอน ไม่มีตำราสำหรับค้นคว่ำ ไม่มีเครื่องมือสำหรับทดลอง ไม่มีนักศึกษำจำนวนมำก หลักระฐรไม่มีอะไรซับซ้อนหรือเนื้อหาที่จะเรียนและวิชำก็ไม่มีมำก ต่อมำเมื่อสังคมเปลี่ยนไป ความต้องการทางการศึกษำเปลี่ยนไป เทคโนโลยีเจริญขึ้นวิชาการมำกขึ้น จึงต้องหำเทคโนโลยีด้ำนเครื่องมือเข้ำช่วย เช่น ซอด้กกับกระดำนค้ำ รวมทั้งสื่อประกอบอื่น ๆ อีก จนปัจจุบันอำจกล่าวว่ำเข้ำมำอยู่ในยุคของ “ครูกับสื่อ” แล้ว พร้อม ๆ กับสื่อวิธีจัดระบบการศึกษำและการเรียนรูู้ การสอนก็เปลี่ยนเปลงมำเป็นแบบต่ง ๆ หลำยรูปแบบและหลำยวิธีการ และมีแนวโน้มว่ำต่อไปในกรณี การให้การศึกษาและการเรียนการสอนโดยไม่มีอำจรย์ในลักษณะเป็นต่งตน จะปรำกฏเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นเรื่องน่ำตื่นต่งและน่ำสนใจที่จะทำหรือคิดหรือคำนคณกัน

ส่วนวชิรณำ บั๋วศรี (2528: 1-3) ก็กล่าวว่ำ การแสวงหำเทคโนโลยีมำพัฒนำการศึกษำและแก้ปัญหำการเรียนการสอน ผู้บริหารและนักวิชาการต้องใช้วิจรณ์ณำว่ำควรจะทำเทคโนโลยีประเภทใดมำเสริมสร้ำงประสิทธิภำพการจัดการศึกษำ โดยค้ำนังถึงต่งทุนที่ลงไปว่ำเมื่อใช้ในระบบทั้งระบบแล้วยอมให้ผลคู้มค้ำ นอกจากนี้การนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ำมำเปลี่ยนแปลงวิธีการแบบเก้ำที่เคยปฏิบัติมำก็อำจมีปฏิกริยำต่งด้ำนเป็นธรรมดำ แม้ว่ำเทคโนโลยีใหม่ ๆ บำงอ่ำงจะมีคู้ณค้ำทางการศึกษำอ่ำงมำก แต่เมื่อนำเข้ำไปใช้สถำบันบำงแห่ง หรือในสถำนกรณีบำงอ่ำง ก็อำจไม่ประสพควำมสร้ำงได้ เนื่องจำกปัญหำควำมไม่พร้อมท่งด้ำนวัตถุและท่งด้ำนจิตใจ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มำใช้ควรจะได้มีโอกำสทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของกรปฏิบัติแบบใหม่และจะต้องทรำบวัตถุประสงคค์ของวิธีการและเทคนิคใหม่ ๆ อ่ำงชัดเจนว่ำทำแล้วคำนคณหวังผลอะไรได้บ้ำง ถ้าทำด้กด้งนี้ เทคโนโลยีทางการศึกษำก็จะมีโอกำสพัฒนำได้อ่ำงรวดเร็ว เพื่อให้ได้บรรลุวัตถุประสงคค์ที่จะเพิ่มประสิทธิภำพ เล็งขงการสูญเปล่ำในวงกรการศึกษำ

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลการเรียน ไพศาล หวังพานิช (2523: 13) กล่าวว่า การวัดผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการกำหนดหรือหาจำนวนปริมาณอันดับ หรือรายละเอียดของคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมความสามารถของบุคคลโดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด กระบวนการดังกล่าว จะทำให้ได้ตัวเลข หรือข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่ใช้แทนจำนวนมากและลักษณะที่วัดนั้น ส่วน ชวาล แพร์ตันกุล (2518: 5) ให้ความเห็นว่า การวัดผลการศึกษา หมายถึง ขบวนการใดๆ ที่จะให้ ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่ง อันมีความหมายแทนขนาดสมรรถภาพนามธรรมที่ผู้เรียนนั้นมีอยู่ในตน

สรุปว่าการวัดผลการศึกษา เป็นกระบวนการจัดกระทำเพื่อตัดสินตัวเลข สัญลักษณ์ที่ ให้กับทุกสิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์อย่างมีกฎเกณฑ์

เครื่องมือที่ใช้วัดผลการศึกษา ในการวัดผลศึกษานั้นมีเครื่องมือ และวิธีการหลายอย่าง เช่น การสังเกตพฤติกรรม การตรวจดู ความเจริญทางด้านสังคมโดยใช้สังคมมิติ การสัมภาษณ์ การตรวจดูระเบียบสะสม ตลอดจนการทดสอบ แต่โดยเหตุที่การทดสอบเป็นวิธีที่ง่ายและใช้กัน อยู่มาก ซึ่งสามารถจะแบ่งการทดสอบได้เป็นสามแบบ คือ การทดสอบปากเปล่า การทดสอบ โดยการเขียนตอบ และการทดสอบโดยการปฏิบัติจริง

การทดสอบปากเปล่า เป็นการเปลี่ยนเวลา คำถามอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามใจชอบดังนั้น จึงอาจไม่ยุติธรรมแก่ผู้เข้าสอบ โดยเฉพาะถ้าอาจารย์มีอคติ ส่วนที่ดีก็คือ อาจารย์ได้สังเกต บุคลิกภาพ ของผู้เข้าสอบไปในตัวเนื่องจากความบกพร่องมีมากกว่าความดี เราจึงนิยมข้อสอบแบบเขียนตอบ ซึ่งสะดวกในการตรวจสอบ เปลืองเวลาน้อยและโอกาสที่จะปรับปรุงข้อสอบให้ดีขึ้นก็มีมากกว่า

ข้อสอบแบบข้อเขียน มี 2 แบบ ได้แก่

1. อัดนัย หมายถึง ข้อสอบที่ไม่มีจำกัดการตอบสนองของผู้เข้าสอบ เช่น คำถามแบบ เรียงความ
2. แบบปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่จำกัดการตอบของผู้เข้าสอบ เช่น ข้อสอบแบบถูกผิด แบบเลือกคำตอบถูก เป็นต้น

ลักษณะของข้อสอบที่ดี พันธ์ หันนาคินทร์ (2524: 203-204) กล่าวว่า ข้อสอบไม่ว่าจะเป็นแบบปรนัย หรือ อัตนัยก็ตามจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความเที่ยงตรง คือ ความสามารถจะวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัด คุณสมบัติข้อนี้เป็นคุณสมบัติสำคัญที่สุดของข้อสอบที่จะให้ใช้วัดผลการเรียนของนักศึกษาข้อสอบใดขาดคุณสมบัติข้อนี้ไม่น่าเป็นข้อสอบที่จะนำมาใช้ได้โดยเด็ดขาด
2. ความเชื่อมั่น คือ คะแนนที่ได้เป็นเครื่องมือและแสดงความรู้ของนักศึกษาโดยแท้จริง ข้อสอบไม่เอื้อต่อการเดา คือ ถ้าไม่รู้อะไรเลยก็ทำไม่ได้ การจะทำให้ข้อสอบมีความเชื่อมั่นก็อาจทำได้หลายอย่าง เช่น โดยการสอบบ่อย ๆ เพราะการสอบบ่อย ๆ คนเก่งจริงเท่านั้นที่จะรักษามาตรฐานของตัวเองได้ วิธีการอีกอย่างหนึ่งที่จะทำให้ข้อสอบมีความเชื่อมั่นสูงก็คือ การสร้างข้อสอบให้มีความแน่นอนในการให้คะแนน คือ ถ้าตอบอย่างนี้จะต้องได้คะแนนเท่านี้ไม่มากกว่านี้หรือน้อยกว่านี้
3. ประหยัด ข้อสอบที่ดีต้องนึกถึงแง่ประหยัดไปด้วยในตัว เช่น ข้อสอบนั้นตรวจให้คะแนนง่ายไม่เสียเวลา ข้อสอบนั้นใช้สอบง่าย เช่น มีคำอธิบายวิธีใช้ชัดเจน ไม่ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษในการควบคุมสอบ ข้อสอบวิชาเดียวกันรวบรวมอยู่ในชุดเดียวกัน ไม่กระจัดกระจายไปในที่ต่างๆ นอกจากนั้นยังรวมถึงการประหยัดค่าใช้จ่ายและแรงงานด้วย ส่วนการทดสอบโดยการปฏิบัติจริง มีวิธีการทำได้ดังนี้ ผลงานที่ทำเพื่อดูว่านักศึกษาเข้าใจ มีความสามารถเพียงใด ในการให้คะแนนภาคปฏิบัติเราใช้วิธีการจัดคุณภาพอันดับแล้วหาทางเปลี่ยนมาเป็นคะแนนในตอนหลัง เช่น ชั้นแรกเป็น 4 พวก คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ด้อย แล้วหาทางแยกอีกเป็น 4 พวก เป็น 16 พวก นอกจากวิธีการดังกล่าวอาจใช้วิธีดูว่า นำเอาความรู้ไปใช้ได้ผลอย่างไร ปฏิบัติได้ผลเท่าไร

การประเมินผลการเรียน ไพศาล หวังพานิช (2523: 13) กล่าวว่า การประเมินผลการศึกษามีหมายถึง กระบวนการในการตัดสิน ตีราคา ลงสรุปเพื่อพิจารณาความเหมาะสมหรือหาคุณค่าของคุณลักษณะหรือพฤติกรรม เช่น ผลการเรียน ผลการปฏิบัติโดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากวัดเป็นหลัก และใช้วิจารณ์ญาณประกอบการพิจารณา ส่วนชวาล แพรัตนกุล (2518:127-128) ให้ความเห็นว่า การประเมินผลการศึกษา หมายถึง ขบวนการที่ผู้สอนนำทุกๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ คือ ผู้สอนนำผลต่างๆ จากการวัดเหล่านั้นมารวมผสมเพื่อจะนำไปใช้ในการวินิจฉัย ตีราคา คุณค่า และชี้ขาดลงเป็นผลสรุปว่า บุคคลนั้นมีคุณภาพสูงหรือต่ำ สอบได้หรือสอบตก

สรุปว่าการประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำต่อจากการวัดผลการศึกษาอย่างมีกฎเกณฑ์ เพื่อวินิจฉัยและตัดสินใจการศึกษาของผู้เรียนด้วยคุณธรรม

การสนทนากลุ่ม

ความหมายของการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม หรือ Focus Group Discussion เกิดขึ้นจากการจัดให้มีการนั่งสนทนากันระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มคนที่เป็นผู้รู้ (Key Informants) ที่มีลักษณะภูมิหลังต่างๆ ใกล้เคียงกัน และคาดว่าสามารถตอบประเด็นคำถามที่นักวิจัยสนใจศึกษาได้ดีที่สุดที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้คำตอบที่เป็นเหตุผล

กลุ่มของวงสนทนาประกอบด้วยผู้เข้าร่วมสนทนาไม่น้อยกว่า 7 - 8 คน โดยมีสมมติฐานว่า จะสามารถรู้ถึงปฏิกิริยาโต้ตอบของคนได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง โดยการกระตุ้นให้คนมาสนใจในสิ่งเดียวกันและมาแสดงความคิดเห็นร่วมกันซึ่งอยู่ในลักษณะการเคลื่อนไหวภายในกลุ่ม (Group dynamics) และนักวิจัยก็จะสังเกตพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มที่ศึกษา ตลอดจนบันทึกการโต้ตอบกันภายในกลุ่มด้วยการบันทึกเทปหรือการจดบันทึกข้อมูลเอาไว้เพื่อการวิเคราะห์ต่อไปนั่นเอง ในการทำวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก (In depth Interviews) หรือการสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) หรือแม้แต่การเข้าร่วมและการสังเกต (Participation and Observation) นักวิจัยจะต้องจัดเตรียมคำถาม และ เรียบเรียงคำถามให้เป็นข้อคำถามที่ต่อเนื่อง ง่ายต่อการถาม การวิเคราะห์

ลักษณะการเรียงคำถาม

ในวงสนทนากลุ่มการที่ผู้ร่วมสนทนา มีปฏิกิริยาโต้ตอบกันในระหว่างการสนทนาจะเป็นสิ่งเร้าให้เกิดการสนทนาในระดับลึกยิ่งขึ้นในแต่ละประเด็น ด้วยวิธีดังกล่าวนี้ จึงทำให้นักวิจัยสามารถหยั่งรู้ถึงสาเหตุเบื้องหลังพฤติกรรมต่างๆ โดยผู้เข้าร่วมสนทนาไม่รู้ตัว สิ่งที่ได้มานั้นเป็นสิ่งที่หาไม่ได้ด้วยวิธีการใช้แบบสำรวจข้อมูล เพราะในวงสนทนากลุ่มนักวิจัยจะต้องคอยวิเคราะห์สถานการณ์และข้อมูล ในกลุ่มบุคคลที่ถูกกระตุ้นนั้นด้วย แล้วสร้างประเด็นคำถามใหม่ๆ ย้อนกลับไปเรื่อยๆ จนกว่าจะได้คำตอบที่ดีมีเหตุผลชัดเจนและละเอียดมากที่สุด

องค์ประกอบของการจัดสนทนากลุ่ม

1. การกำหนดเรื่องที่จะทำการศึกษาค้นคว้า จากแนวคิด ทฤษฎี
2. กำหนดตัวแปรหรือตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการสนทนา ซึ่งก็จำแนกแยกแยะมาจากวัตถุประสงค์ของการศึกษานั้นเอง
3. นำตัวแปรที่กำหนดไว้ มาเรียบเรียงเป็นข้อย่อๆ จัดลำดับ ผู้ที่เป็นเรื่องราวนำการสนทนา ให้เป็นขั้นตอน และสละสลวย
4. คัดเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา เป็นแนวทางในการคัดเลือกสมาชิกเพื่อเข้าร่วมในกลุ่มสนทนาที่ถือว่าเป็นบุคคลที่สามารถให้คำตอบในการศึกษาครั้งนี้
5. การจัดสนทนากลุ่มแต่ละครั้งควรจะประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้ คือ

ก. พิธีกร (Moderator) เป็นผู้นำและกำกับการสนทนาของกลุ่มให้เป็นไปตามแนวทางของหัวข้อการศึกษา ให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนละเอียดที่สุดในเวลาที่กำหนด พิธีกรจะต้องเป็นผู้รู้จักปัญหา รู้จักทฤษฎี และรู้จักวิธีการควบคุมปัญหา ควบคุมการสนทนาแบบกลุ่มเป็นอย่างดี พิธีกรจะต้องชักจูงให้สมาชิกกลุ่มอธิบายความรู้สึกในประเด็นที่ซักถามนั้นออกมาให้ได้ว่า มีความคิดเห็นหรือมีทัศนคติอย่างไร พิธีกรจะต้องรู้จักนำทฤษฎีหรือความสนใจมาตั้งเป็นสมมติฐานตลอดเวลา และจะต้องทดสอบสมมติฐานเล็ก เหล่านั้น โดยการถามปัญหาที่จะนำไปสู่การอธิบายที่ชัดเจน

ข. ผู้จะบันทึกคำสนทนา คอยจดบันทึกคำสนทนาทุกคำพูดที่ตลอดจนการจดอาภักปกริยาท่าทางสมาชิกผู้เข้าร่วมกลุ่มด้วย ข้อบันทึกของผู้จดบันทึกนี้จะสามารถอ่านสรุปเป็นข้อสรุปของการสนทนากลุ่มในแต่ละครั้งได้แล้วก็สามารถนำประกอบการถอดเทปข้อมูลด้วย

ค. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป และผู้คอยกันผู้ที่เข้าร่วมวงในกลุ่มโดยไม่ได้รับเชิญ เป็นบุคคลที่คอยเฝ้าอำนาจ และให้ความสะดวกแก่ผู้ที่อยู่ในกลุ่มสนทนา

6. อุปกรณ์ในการรวบรวมข้อมูล ในการจัดสนทนากลุ่ม อุปกรณ์ในการรวบรวมข้อมูล คือ เทปบันทึกเสียง สมุดจดบันทึกข้อมูล และอุปกรณ์อื่นๆ อีก เช่น ถ่านไฟฉาย เทปเปล่า ดินสอ ปากกา ยางลบ ฯลฯ

7. อุปกรณ์เสริมการสนทนากลุ่ม ช่วยให้การสนทนาคำเนินไปด้วยบรรยากาศราบรื่นและไม่เคร่งเครียด ได้แก่ น้ำดื่ม ขนม บุหรี่ ของขบเคี้ยวเล็กๆ น้อยๆ หรืออาจจะเป็นรูปภาพ อุปกรณ์ต่างๆ ที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจเรื่องหรือประเด็นที่เราสนใจจะถามมากยิ่งขึ้น

8. สถานที่ที่จัดสนทนากลุ่มควรมีการกำหนดให้แน่นอน ศึกษาที่ไหนก็จัดกลุ่มที่นั่นให้สะดวกแก่สมาชิกกลุ่มที่สุด ให้เงียบอากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่มีเสียงรบกวนแดดไม่ร้อน ไม่มีมด คอยมากัด ผู้เข้าร่วมกลุ่มทุกคนรู้จักดี ดังนี้เป็นต้น

9. ของก้านัด ของที่ระลึก มอบไว้ก่อนจากกัน

10. ระยะเวลาของการดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ควรใช้ไม่เกิน 2 ชั่วโมง 15 นาที นับแต่เริ่มคำถามแรกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พิธีกรควรใช้คำถามอุ่นเครื่องสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกันก่อนประมาณ 10-15 นาที แล้วจึงเริ่มถามคำถามหลักในแนวทางการสนทนาที่จัดเตรียมไว้

การดำเนินการสนทนากลุ่ม

เริ่มดำเนินการสนทนา โดยพิธีกรแนะนำตนเอง ทีมงาน และผู้เข้าร่วมสัมมนา

1. ทำให้ได้รายละเอียดลึกซึ้งซึ่งสามารถตอบคำถามประเภท ทำไมและอย่างไร ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณไม่สามารถบอกได้

2. การสนทนาจะช่วยบ่งชี้อิทธิพลของวัฒนธรรมและคุณค่าต่างๆ ของสังคมนั้นได้ เนื่องจากสมาชิกกลุ่มมาจากวัฒนธรรมเดียวกัน ผลการสนทนากลุ่มจะให้ภาพของลักษณะสังคมมิใช่ภาพเฉพาะรายบุคคล

3. สภาพของการสนทนากลุ่มช่วยให้เกิดข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วน เพราะสภาพของกลุ่มเกิดจากการเลือกสรรคนที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเองยอมเปิดเผยพฤติกรรมมากกว่าการสัมภาษณ์เดี่ยวนั่นเอง

เทคนิคการวิจัยแบบ EFR

EFR (The Ethnographic Future Research) ก็เป็นเทคนิคการวิจัยในกลุ่มของเคลฟาย ที่พัฒนาโดย ศาสตราจารย์ ดร. โรเบิร์ต บี เท็กซ์เตอร์ แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด สหรัฐอเมริกา ซึ่ง ชุมพล พูลภัทรชีวิน (2529: 22-24) ได้นำมาประยุกต์และเผยแพร่ เป็นเทคนิควิจัยที่มีจุดหมายในการสำรวจและศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นในอนาคต หลักการของเทคนิคนี้ที่เหมือนกันกับเคลฟายก็คือการศึกษาความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ โดยขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน คิด พิจารณา ทำการคาดการณ์ว่าแนวโน้มหรือเหตุการณ์แต่ละอย่างจะเกิดขึ้นอย่างไร หรือมีแนวโน้มจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเปิดและไม่มีการชี้นำ (Non-directive, Open-ended) โดยผู้วิจัยมีหัวข้อหรือประเด็นที่เตรียมไว้เพื่อถกสนทนา หลักการสัมภาษณ์แบบ EFR นี้ถือว่าผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ควบคุมการสัมภาษณ์และมีอิสระในการให้สัมภาษณ์อย่างเต็มที่ ลักษณะการสัมภาษณ์ที่เด่นและแตกต่างจากแบบอื่นๆ ก็คือ จะมีแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็นช่วงๆ โดยอาจแบ่งตามหัวข้อ หรือตามช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ทุกๆ ประมาณ 10 นาที ผู้สัมภาษณ์จะทำการสรุปผลการสัมภาษณ์ที่บันทึกไว้ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังและขอให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และแก้ไขคำสัมภาษณ์ได้ กระบวนการเช่นนี้เรียกว่าเทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique) โดยจะทำเช่นนี้จนจบการสัมภาษณ์ เพื่อที่จะช่วยให้ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้นว่า ข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือ คือมีทั้งความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability)

โดยปกติการสัมภาษณ์แบบ EFR นี้จะประกอบด้วยอนาคตภาพที่เป็นทางเลือก คือ ทางดี ทางร้าย และเป็นไปได้มากที่สุด เมื่อสัมภาษณ์ตามขั้นตอนเสร็จสิ้นแล้ว อาจจะสรุปทั้งหมดให้ผู้ให้สัมภาษณ์ฟังอีกครั้งหนึ่งก็ได้ หรืออาจจะนำผลทั้งหมดไปเรียบเรียงใหม่ แล้วส่งผลการสัมภาษณ์ที่เรียบเรียงแล้วส่งกลับไปให้ผู้ถูกสัมภาษณ์พิจารณาแก้ไข ปรับปรุงใหม่อีกครั้งก็ได้ หลังจากนั้นจึงนำผลการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ เพื่อหาฉันทามติ และเขียนเป็นผลการวิจัย (ชุมพล พูลภัทรชีวิน, 2529)

สรุปขั้นตอนใหญ่ๆ ของการวิจัยโดยใช้เทคนิค EFR ได้ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ
2. สัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ
  - เป็นแบบเปิด และไม่ชี้นำ (Non-directive, Open-ended)
  - เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) คือมีการเตรียมหัวข้อหรือประเด็นการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า
  - ใช้เทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summarization)
  - สัมภาษณ์อนาคตภาพ ทั้งแบบดี แบบไม่ดี และแบบเป็นไปได้มากที่สุด
3. วิเคราะห์/สังเคราะห์ หาฉันทามติ
4. เขียนผลการวิจัย (Scenario Write-up)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารงานวิชาการที่น่าสนใจ มีดังนี้ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคนอื่นๆ (2521) วิจัยปัญหาการบริหารงานแผนวิชาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีปัญหาการบริหารงานที่การวางแผนงาน ในขณะที่กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมรวมทั้งกลุ่มวิชาแพทย์ มีปัญหาที่งบประมาณ แต่ผลสรุปจากคำถามแบบปลายเปิดพบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะส่วนใหญ่สอดคล้องกันระหว่างอาจารย์และผู้บริหาร ส่วนมากพูดถึงปัญหาในการวิจัย หลักสูตร การเรียน การสอน การวางแผนของแผนกวิชา รวมทั้งการงบประมาณด้วย

สุชาติ สังข์รุ่ง และคนอื่นๆ (2524) ได้วิจัยเรื่องบรรยากาศทางวิชาการของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคเหนือ โดยสอบถามจากผู้สอนและผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่าบรรยากาศทางวิชาการ ซึ่งหมายถึงสิ่งแวดล้อมที่เกื้อกูลสนับสนุนให้เกิดความงอกงามทางวิชาการ ซึ่งได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบริหาร และด้านกิจการนักศึกษา มีดังนี้ คือ อาจารย์ผู้สอนกับผู้บริหารของวิทยาลัยครูกำแพงเพชร เพชรบูรณ์ อุดรดิตถ์ ลำปาง และเชียงราย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการทุกด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนที่วิทยาลัยครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม และวิทยาลัยครูเชียงใหม่ นั้นพบว่า อาจารย์ผู้สอนกับผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการในวิทยาลัยแตกต่างกันในบางเรื่อง โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นดีกว่า อาจารย์ผู้สอน กล่าวคือ วิทยาลัยครูนครสวรรค์แตกต่างกันเฉพาะด้านวิชาการ ส่วนวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม และวิทยาลัยครูเชียงใหม่ นั้นแตกต่างเฉพาะด้านบริหาร

ศรันย์ คำริสุข (2530) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยสรุปปัญหาด้านการบริหารวิชาการ ดังนี้ คือ ปัญหาทางด้านคุณสมบัติของผู้บริหาร ความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมทางวิชาการของนักศึกษาแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ การยอมรับ และสนับสนุนผลงานทางวิชาการของอาจารย์

สมชัย มณีรัตน์ (2531) ได้วิจัยเรื่อง ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารวิทยาลัยครูในทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ทางด้านงานบริหารวิชาการที่สำคัญมีดังนี้

1. สามารถทำให้วิทยาลัยเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยเฉพาะในเรื่องวิชาการ
2. เห็นความสำคัญของงานด้านการสอน
3. ส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนผลิตคู่มือเอกสาร ตำรา และสื่อการสอน
4. รับฟังคำแนะนำทางวิชาการที่มีเหตุผลจากผู้อยู่ได้บังคับบัญชา
5. ให้เสรีภาพทางความคิดแก่ครู เกี่ยวกับงานทางวิชาการ ตลอดจนส่งเสริมให้ครูอาจารย์จัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา

พิศิษฐ ตันทวนิช (2530) ได้วิจัยเรื่องการประเมินการเปิดหลักสูตรสาขาวิชาการอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยอีสานใต้ จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องพอจะสรุปได้ว่าปัญหาการสอบด้านวิชาการ โดยทั่วไปนั้น ย่อมเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติ คุณลักษณะและทัศนคติของผู้เรียน
2. หลักสูตรและการจัดเนื้อหา
3. ลักษณะ บุคลิกภาพและพฤติกรรมการสอนของอาจารย์
4. การบริหารและการให้บริการ
5. เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อที่ใช้ประกอบการสอน

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ (2532: 58) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคมและ ปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครู พบว่าหลักสูตรวิทยาลัยครูในมหาวิทยาลัยล้านนา สหวิทยาลัยพุทธชินราช สหวิทยาลัยอีสานใต้ และ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีปัญหามากในเรื่อง นักศึกษาไม่ค่อยชินกับการเรียนการสอนในวิทยาลัย และอาจารย์มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาที่ สอนน้อย

วิไล ตั้งจิตสมคิด (2532) ได้รายงานการวิจัยเรื่องวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับ ท้องถิ่น พบว่าสภาพของหลักสูตรในปัจจุบันโดยส่วนรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ ยังคงใช้ได้ และเป็นที่น่าสังเกตว่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดของอาจารย์และบัณฑิต คือ เนื้อหาหลักสูตร

สมศักดิ์ ศรีมาโนชน์ (2533) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์และติดตามผลการใช้หลักสูตร วิทยาลัยครู สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และศิลปะศาสตร์ พุทธศักราช 2531 พบว่าผู้บริหารมีความเห็น ต่อการใช้หลักสูตรว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเมื่อเปรียบเทียบความเห็น ของผู้บริหาร จำแนกตามอายุ และจำแนกตามผลงานทางวิชาการ พบว่าข้อที่มีความเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เนื้อหาวิชาในแต่ละหมวดวิชาซ้ำซ้อนกัน เนื้อหาวิชา ในหมวดวิชาเลือกเสรีมีวิชาที่เปิดสอนตามความสนใจของนักศึกษา เนื้อหาวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ

ด้านมีความเหมาะสม เนื้อหาวิชาเลือกเสรีมีความเหมาะสม จำนวนหน่วยกิตในแต่ละคณะหมวดวิชาเหมาะสม หลักสูตร ได้แบ่งออกเป็น 12 สาย มีความเหมาะสม

1. อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นต่อการใช้หลักสูตรว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเมื่อเปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์ จำแนกตามอายุและผลงานทางวิชาการ พบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ส่วนข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ เนื้อหาวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นพื้นฐานทั่วไปในการเรียนวิชาเฉพาะด้าน เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรีมีจำนวนวิชาให้เลือกน้อยในหลักสูตร สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรีมีจำนวนวิชาให้เลือกน้อย

2. นักศึกษามีความเห็นต่อการใช้หลักสูตรว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเมื่อเปรียบเทียบความเห็นของนักศึกษา จำแนกตามอายุและชั้นปีที่ศึกษาพบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เนื้อหาวิชาในวิชาเฉพาะด้านเน้นการรับการปฏิบัติ เนื้อหาวิชาในวิชาเฉพาะด้านพัฒนาความถนัดแต่ละคนได้ และเนื้อหาวิชาเฉพาะด้านรับการยอมรับจากบุคคลภายนอก เนื้อหาวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรีมีวิชาที่เปิดสอนตามความสนใจของนักศึกษา เนื้อหาวิชาในแต่ละหมวดวิชาเลือกเสรีมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ เนื้อหาวิชาในแต่ละหมวดวิชามีความซ้ำซ้อนกัน แต่ละสายวิชาเปิดสอนโปรแกรมวิชาได้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน เป็นหลักสูตรที่ยืดสมรรถภาพด้านเทคนิควิธี

ส่วนข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ หลักสูตรได้แบ่งออกเป็น 12 สายมีความเหมาะสม เมื่อนักศึกษาจบหลักสูตรแล้วสามารถพึ่งตนเองได้ เป็นหลักสูตรที่เรียนจบได้ง่าย เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหาวิชาที่เรียนในกลุ่มวิชาเฉพาะด้านมีความลึกซึ้ง เมื่อนักศึกษาจบหลักสูตรนี้แล้วสามารถพึ่งตนเองได้ หลักสูตรนี้มีเนื้อหาที่พัฒนาคนให้ทำงานเสร็จในเวลาจำกัด มีเนื้อหาที่เน้นทฤษฎีมากเกินไป หลักสูตรได้แบ่งออกเป็น 12 สาย มีความเหมาะสม

ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า เป็นหลักสูตรที่จัดได้ระดับปานกลาง

อุทิศ นवलเจริญ (2529) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาคความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ของนักศึกษาในสหวิทยาลัยศรีอยุธยา พบว่านักศึกษาในระดับ ป.กศ. ชั้นสูง ระดับปริญญาตรี 2 ปี และระดับปริญญาตรี 4 ปี ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดปัจจัยและแหล่งวิทยาการ ด้านการดำเนินงานในห้องเรียน ด้านเทคนิควิธีสอนและทักษะต่างๆ ที่นำมาใช้ในการสอน และการสอนซ่อมเสริม ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนได้ถูกต้อง มีจำนวนน้อยกว่าครึ่ง ส่วนนักศึกษาที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในด้านเอกสารประกอบหลักสูตร ด้านการเตรียมการสอน มีจำนวนมากกว่าครึ่ง

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอน สาขาวิชาการอื่นๆ ของวิทยาลัยครู พบว่าขาดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อต่างๆ ตลอดจนเอกสารและตำราเรียนอาจารย์ผู้สอนไม่เปลี่ยนพฤติกรรมในการสอน โดยยังคิดว่าสอนนักศึกษาครูอยู่ พื้นความรู้เดิมของนักศึกษาต่ำ และในบางสาขาวิชานักศึกษามีพื้นความรู้ทางด้านวิชาชีพแตกต่างกัน เช่น ป.กศ.ชั้นสูง กับ ปวส. เป็นต้น ทศนคติในการออกไปประกอบอาชีพส่วนตัวของนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษาสาขาวิชาการอื่นๆ น้อย

พิทยา สายหู (2517: 52) ได้กล่าวในรายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวังว่าผู้สอนใช้วิธีบรรยายภาคในชั้นเรียนเป็นสำคัญ ส่วนวิธีการสอนแบบอื่นๆ เช่น การเรียนแบบสัมมนา กลุ่มย่อยหรือเรียนจากกิจกรรมโดยทั่วไปยังถือว่าเป็นวิธีการสอนที่เฉพาะสำหรับชั้นบัณฑิตศึกษาหลังปริญญาตรี

รหัน แดงจวง (2533) ได้วิจัยเรื่องการศึกษารองค้ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาในโครงการ อคป. และ กศ.บป. พบว่าสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับผู้เรียนในด้านต่างๆ ตามลำดับต่อไปนี้ คือ เจตคติของผู้เรียนความพร้อมของผู้เรียน หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร พฤติกรรมของผู้สอน สื่อการเรียนการสอน การเรียนการสอน อาคารสถานที่ ความพร้อมของผู้เรียน เจตคติของผู้เรียน หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร พฤติกรรมของผู้สอน สื่อการเรียนการสอน

วณิ กุเสตว์ (2534) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสถานภาพทางวิชาการของอาจารย์ในสภวิทยาลัยศรีอยุธยา พบว่าอาจารย์คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ทำการสอนและงานนิเทศศึกษามากกว่าอาจารย์คณะวิชาอื่นๆ ทั้งนี้โดยพิจารณาจากลักษณะวิชาในคณะวิชานี้ มีวิชาที่จะตอบสนองความต้องการของสังคม และเป็นวิชาที่มีการเน้นมากขึ้น ในขณะที่อาจารย์คณะวิชาครุศาสตร์ ทำงานบริการวิชาการแก่สังคมมากกว่าคณะอื่น ๆ เมื่อพิจารณาผลงานทางวิชาการด้านต่างๆ พบว่าอาจารย์ในสภวิทยาลัยศรีอยุธยา ส่วนใหญ่มุ่งแต่งานสอน งานนิเทศศึกษา ผลงานวิชาการด้านอื่นๆ ยังไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร โดยเฉพาะงานวิจัย สรุปว่าผู้สอนในวิทยาลัยครูใช้เวลาส่วนใหญ่ในด้านการสอนและเตรียมการสอน

สมใจ ฤทธิสนธิ (2533) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอนของอาจารย์ในคณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีคุณลักษณะของความเป็นครูเป็นที่พึงพอใจของนักศึกษา เนื่องจากผลออกมาทางพอใจมากและปานกลาง

สะอาดศรี คงนิล และคณะ (2530: 53) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานของสภวิทยาลัยอีสานใต้ พบว่าการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรจัดให้มีการทำแผนการสอนไว้เป็นแนวทางในการสอน เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ประจำวิชาที่สอนมาก

ธานี นงนุช (2527) ได้รายงานผลการวิจัยปัญหาการฝึกสอนในทัศนะของอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาวิชาครูอุบลราชธานี พบว่านักศึกษาฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอนในทุกๆ ด้านอยู่ในระดับน้อย อาจารย์นิเทศก็มีปัญหามีและอุปสรรคในการนิเทศการสอนเกี่ยวกับเรื่องมีเวลาน้อย มีงานในหน้าที่อื่นมาก ไปนิเทศไม่สะดวก และสถานที่ฝึกสอนอยู่ไกล ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงจะมีปัญหา และอุปสรรค คือ ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ทำบันทึกการสอนไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนดขาดการประสานงานกับอาจารย์นิเทศ

วีระ มหาวิจิตร (2526) ได้รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพในการศึกษา ประสพการณ์วิชาชีพของนักศึกษา เมื่อใช้การประเมินผลแบบผ่านและไม่ผ่าน พบว่าประสิทธิภาพในการฝึกประสพการณ์วิชาชีพของนักศึกษาเมื่อใช้การประเมินผลแบบผ่านและไม่ผ่านต่ำลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเมินผลแบบแบ่งเป็น 5 ระดับ เนื่องจากขาดแรงจูงใจที่จะทุ่มเทให้กับการฝึกประสพการณ์วิชาชีพอย่างเต็มที่แต่ต้องการเพียงให้ผ่านการฝึกเท่านั้น

วาริ เกิดคำ (2533) ได้รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินผลประสิทธิภาพสื่อการสอน วิชาชีวเคมี พบว่า นักศึกษาที่เรียนจากเทปโทรทัศน์มีความรู้ด้านคุณลักษณะของครุติกว่า สูงกว่า นักศึกษาที่เรียนจากการสอนปกติ

ธิดา โพธิ์พุกกะณะ (2514) ได้ทำการศึกษาเรื่องบริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้า ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่ามีปัญหาในการดำเนินการ ส่วนใหญ่คือ ปัญหาในเรื่องสถานที่คับแคบและไม่สะดวก หนังสืออ้างอิง และวัสดุอ้างอิงมีจำนวนยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดบุคลากรผู้ทำหน้าที่บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้ามีจำนวนน้อยเกินไป และปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจวิธีการใช้ห้องสมุด ส่วนปัญหาของคณาจารย์ และนิสิตนักศึกษาที่เกี่ยวกับการใช้บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ได้แก่ ขาดความสะดวกในการติดต่อใช้บริการและช่วงเวลาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเปิดให้บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้าน้อยเกินไป

ประเสริฐ มาสุปรีดี (2521) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาบทบาทของหอสมุดต่อการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยศรีอยุธยา พบว่าหอสมุดวิทยาลัยศรีอยุธยาส่วนมากมีปัญหาในเรื่องการจัดป้ายนิเทศของหอสมุด จำนวนโต๊ะเก้าอี้ในหอสมุด ความเงียบสงบภายในหอสมุดจำนวนหนังสือตำราภาษาไทยบริเวณที่อ่าน และ ค้นคว้าหนังสือ กำหนดเวลาที่ให้ยืมและส่งหนังสือจองระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือจองในแต่ละครั้ง บริเวณที่นั่งอ่านหนังสือพิมพ์ บริเวณที่นั่งอ่านวารสารานเย็บเล่ม บริเวณที่นั่งอ่านวารสารฉบับใหม่ การจัดขายหนังสือราคาถูกในหอสมุดการจัดอภิปราย และได้ว่าที่ ความทันสมัยของข้อมูลที่ค้นคว้าจากหอสมุดและปริมาณข้อมูลของหอสมุดที่ใช้ในการทำรายงานผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาด้านต่างๆ โดยการทดสอบค่าทีและ การวิเคราะห์ความแปรปรวนประกอบกับวิธีการทดสอบของดันแคน พบว่า ในด้านความแตกต่างระหว่างเพศ นักศึกษาชายมีความพอใจในสภาพปัญหาต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาหญิงที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ในด้านความแตกต่างระหว่างระดับชั้นปี นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพอใจในสภาพปัญหาด้านต่างๆ มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ในด้านความแตกต่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง มีความพอใจในสภาพปัญหาด้านต่างๆ มากกว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลางและระดับต่ำที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

พวา พันธุมเมฆา (2513) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการรับบริการ ห้องสมุดของอาจารย์ และนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ พบว่าห้องสมุดวิทยาลัยครูโดยทั่วไป ขาดตำราเรียนในแต่ละวิชาหนังสืออุเทศมิไม่เพียงพอ หนังสืออ่านทั่วไป และวารสารมีน้อย มีพื้นที่และที่นั่งอ่านจำกัด และขาดบรรณารักษ์ใช้ค้นหนังสือในห้องสมุด ผู้บริหารควรจะเห็นความสำคัญของห้องสมุดโดยจัดหางบประมาณเพื่อจัดซื้อหนังสือ วัสดุการศึกษาและปรับปรุงห้องสมุดให้เพียงพอ

อรพินธุ์ พูนนารถ (2528) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพอใจในการปฏิบัติงานหอสมุดของ อาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครู พบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานหอสมุดของอาจารย์ บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครูอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หอสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครูกลุ่มกรุงเทพมหานครและอาจารย์ บรรณารักษ์ ในวิทยาลัยครูกลุ่มภูมิภาค ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยอาจารย์บรรณารักษ์ ในวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจมากกว่าในด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ค่าตอบแทน นโยบาย และการบริหารงานของแผนกหอสมุด ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน การได้รับความยอมรับนับถือ สภาพแวดล้อมในการทำงานความสะดวกและ สวัสดิการ

ชูศักดิ์ เอกเพชร (2538) ได้รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการวิจัยในสหวิทยาลัยทักษิณ พบว่าความเห็นที่อาจารย์ส่วนทำวิจัยก็เพื่อประโยชน์ในการสอนและการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นหน้าที่ ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ส่วนความเห็นที่อาจารย์ไม่ทำวิจัยเนื่องจากขาดความรู้ ประสบการณ์ และไม่มีเวลา

ไพโรจน์ แสงจันทร์ (2527) ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพการทำงานวิจัยและความต้องการ ทำงานวิจัยของอาจารย์ วิทยาลัยครูภาคกลางพบว่าผลงานการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. สภาพองค์ประกอบในการทำงานวิจัยของอาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคกลาง ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด องค์ประกอบในการทำงานวิจัยที่จัดอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บังคับบัญชา ส่งเสริมและสนับสนุนในการทำงานวิจัย ความรู้ด้านเนื้อหาในสาขาที่ต้องการวิจัยความสามารถ ในการวิเคราะห์ปัญหา และวิทยาลัยมีการเผยแพร่แหล่งทุนให้อาจารย์ทราบโดยทั่วถึง องค์ประกอบ

ที่เป็นปัญหามากที่สุดนั้น ได้แก่ ความรู้ด้านเทคนิควิธีวิจัย เวลาที่ใช้ในการทำวิจัย บรรยากาศในการส่งเสริมการทำงานวิจัย และการนำผลวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาในวิทยาลัย

2. อาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคกลางมีความต้องการองค์ประกอบในการทำงานวิจัยมากถึงมากที่สุด ในทุกประเด็น แต่ที่มีความต้องการเร่งด่วนคือ ความรู้ด้านเทคนิควิธีวิจัย เวลาที่ใช้ในการทำวิจัย การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และบรรยากาศที่ส่งเสริมการทำงานวิจัยของอาจารย์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สภาพการทำงานวิจัยที่ผ่านมามีพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เคยทำวิจัยในระหว่างการศึกษามาแล้ว มีอาจารย์เพียงส่วนน้อยเคยทำงานในระหว่างการทำงานในวิทยาลัยครูและอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจะทำวิจัยอย่างแน่นอนในอนาคตด้วยเหตุผลที่ว่าการศึกษาวิจัยมีประโยชน์ด้านการสอนและการปฏิบัติงานอื่นๆ โดยมีความต้องการวิจัยหัวข้อที่เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของวิชาที่ถนัดมากที่สุด

2.2 งานวิจัยที่อาจารย์ทำในระหว่างการทำงานนั้น ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยประเภทวิจัยประยุกต์ และใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้เวลาในการทำวิจัยโดยเฉลี่ยประมาณ 1 ปี โดยได้รับทุนจากวิทยาลัยครู และกรมการศึกษาค้นคว้ามากที่สุด ส่วนการเผยแพร่ผลการวิจัยนั้นส่วนใหญ่พิมพ์เป็นรูปเล่มเอกสาร

3. อาจารย์ที่เคยทำวิจัยในระหว่างการทำงาน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ และมีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 11-15 ปี

4. การเปรียบเทียบสภาพองค์ประกอบและความต้องการองค์ประกอบในการทำงานวิจัยระหว่างวิทยาลัยครู 5 แห่ง ปรากฏว่าองค์ประกอบการทำงานวิจัยที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ คือ ความรู้ด้านเทคนิควิธีวิจัย ความสามารถหาข้อเท็จจริง และประสิทธิภาพของศูนย์วิจัยในประสานงานด้านการวิจัยแก่อาจารย์ ส่วนความต้องการองค์ประกอบในการทำงานวิจัยนั้น ไม่แตกต่างกัน

5. ศูนย์วิจัยในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคกลาง ที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านการวิจัยของอาจารย์ และทำวิจัยตามที่ได้รับมอบหมายนั้นมีปัญหาด้านการบริหาร คือ ขาดนโยบายและแผนที่ชัดเจน ขาดงบประมาณและบุคลากร เป็นต้น และอาจารย์ยังไม่มีวามกระตือรือร้นในการทำวิจัย

อารักษ์ ชัยมงคล (2534) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาอาจารย์เพื่อการเปลี่ยนแปลงเป็น สถาบันอุดมศึกษาในทรรณะของผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยครู สังกัดสทวิทยาลัยพุทธชินราช ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดดำเนินการพัฒนาไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านวิธีการพัฒนา ด้านปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนามีความแตกต่างกัน ในทรรณะของผู้บริหารเห็นว่าด้านการจัดดำเนินการพัฒนา วิทยาลัยควรจะมีโครงการร่วมมือในการพัฒนาอาจารย์กับมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่น ทั้งภายในและภายนอกอยู่ในระดับไม่มีเลย ส่วนในทรรณะของอาจารย์เห็นว่า ด้วยการจัดดำเนินการพัฒนาวิทยาลัยควรจัดโครงการอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มแก่อาจารย์ที่ต้องการไปศึกษาต่อในต่างประเทศ และมีโครงการร่วมมือในการพัฒนาอาจารย์กับมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่นภายในประเทศ อยู่ในระดับไม่มีเลย ในทรรณะของผู้บริหารเห็นว่าด้านวิธีการพัฒนาวิทยากรที่มีชื่อเสียงมักจะติดต่อได้ยากเวลาบรรยายหรืออภิปรายน้อยเกินไป วิทยากรในสาขาวิชาใหม่มักไม่มีในท้องถิ่น จำเป็นต้องติดต่อจากส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เสียค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการค่อนข้างสูงและเอกสารตำราที่มีอยู่ล้าสมัยและไม่เพียงพอ เป็นปัญหามาก ส่วนในทรรณะของอาจารย์เห็นว่าด้านปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนามีปัญหามาก ซึ่งนอกเหนือจาก ปัญหาที่ผู้บริหารพบแล้วยังเห็นว่าขาดวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะด้านที่วิทยาลัย ต้องการพัฒนา ขาดหน่วยงานและคณะทำงานที่รับผิดชอบโดยตรง ในการจัดดำเนินการเพื่อพัฒนา อาจารย์ อีกทั้งงบประมาณในการสนับสนุนในการเข้าร่วมอบรมสัมมนาหรืออบรมเชิงปฏิบัติการ มีน้อย บางครั้งผู้เข้ารับการอบรมจำเป็นต้องจ่ายค่าลงทะเบียนเอง ซึ่งเป็นปัญหามากอีกด้วย

สมใจ ฤทธิสนธิ (2533) ได้รายงานผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของคณาจารย์สทวิทยาลัย รัตนโกสินทร์และคณาจารย์ ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษาที่มีต่อระบบการวัดผลประเมินผล ของวิทยาลัย พบว่าจุดมุ่งหมายของการวัดผลประเมินผลการศึกษาในสภาพที่เป็นจริงและในสภาพที่ ควรเป็นไม่แตกต่างกันในบางรายการ คือ การรวบรวมจุดประสงค์รายวิชาจากตำราหลายๆ เล่ม การกำหนดจุดประสงค์รายวิชาเป็นของตนเอง และก่อนสอนจะแจ้งให้นักศึกษาทราบจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม ซึ่งอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรจะทำในสภาพที่ควรเป็นแต่ในสภาพที่เป็นจริงแล้วอาจารย์ผู้สอนก็ไม่ได้ทำตามนั้น

งานวิจัยต่างประเทศ

Alwine (1052-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่ออาจารย์นิเทศที่เป็นชาย และหญิง ในมหาลันนอร์ธเทิร์นโคโรราโด และได้สรุปผลการวิจัยว่าไม่มีความแตกต่างกันในความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่ออาจารย์นิเทศก็ไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิง และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความรับผิดชอบในบทบาทของตน เพื่อให้เห็นผลจริงจังกยิ่งขึ้นอีก

Arciniega (1972: 1052-A) ได้ทำการวิจัยการจัดโปรแกรมการส่งเสริมอาจารย์ประจำการ และได้สรุปผลการวิจัยว่าการจัดโปรแกรมการส่งเสริมอาจารย์ประจำการอย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากอาจารย์จะได้รับความรู้ด้านทฤษฎี และเข้าใจแนวคิดทางการศึกษาแล้ว ยังทำให้อาจารย์เกิดทักษะและต้องการที่จะนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการสอนและเมื่ออาจารย์ได้รับสิ่งใหม่ๆ จากโปรแกรมที่จัดให้แล้วจะส่งเสริมการปรับปรุงยิ่งขึ้น

Sherman (1959: 20-25) ได้ศึกษาปัญหาการใช้วัสดุทัศนวัสดุของอาจารย์ในคณะต่างๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคดังนี้ คือ สภาพของห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้วัสดุทัศนวัสดุ ผู้สอนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้วัสดุทัศนวัสดุ ขาดความสะดวกในการยืม และจำนวนวัสดุทัศนวัสดุไม่เพียงพอ

Kaslow (1970: 1119-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมการจัดส่งเสริมครูประจำการจากเอกสาร ปี 1959-1969 ได้ให้ข้อคิดว่าการจัดโปรแกรมส่งเสริมครูประจำการนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงมนุษย์สัมพันธ์กับการเรียนการสอน การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา การประเมินผลตนเอง การปรับปรุงตนเอง

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่างานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญสูงสุดในบรรดางานต่างๆ ของสถาบันการศึกษาในอุดมศึกษา แต่ในทางปฏิบัติแล้วพบว่าผู้บริหารสถาบันและอาจารย์ในเมืองไทยยังมีการปฏิบัติงานด้านนี้ค่อนข้างน้อยและแม้ในต่างประเทศก็มีปัญหาเช่นกัน จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงมิฉะนั้นการจัดการศึกษาหรือการสร้างคน หรือการสร้างประเทศย่อมจะไม่สำเร็จ จึงเป็นหน้าที่และภารกิจอันสำคัญที่ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับจะต้องหาทางสนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือให้งานวิชาการของสถาบัน ไม่ว่าจะในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดอบรม หรืออื่นใดก็ตามและที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารระดับสูงควรรหาทางส่งเสริม

และกระตุ้นให้อธิการบดีของสถาบันราชภัฏ หรือผู้บริหารสถาบันได้เห็นความสำคัญและได้ปฏิบัติงานด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้น

ขอขำการบริหารงานวิชาการ นักวิชาการได้แบ่งออกเป็นหลายด้าน แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยรวมและเทียบกับของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏแล้วจะประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ผู้วิจัยจึงได้ใช้ทั้ง 5 ด้านดังกล่าว เป็นกรอบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ส่วนจะมียอดประกอบมากหรือน้อยกว่านี้ก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญในที่ประชุมกลุ่มย่อยในอนาคตต่อไป

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ” ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และเพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะที่ 2 ตรวจสอบและกำหนดแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเบื้องต้น

ระยะที่ 3 วิเคราะห์สังเคราะห์โครงสร้างและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ในแต่ละระยะมีวิธีการวิจัย เกี่ยวกับ แบบวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การวิจัยในระยะที่ 1 เป็นการวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative -Methodology Approach) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้กำหนดการวิจัยออกเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยเพื่อกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ รวมทั้งศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่ผ่านมา เพื่อนำไปกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ครอบคลุมขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ และใช้ในการกำหนดประเด็นและหัวข้อในการออกแบบสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งครอบคลุมขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ มาออกแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) เป็นแบบเปิดและไม่ชี้นำ (Non – directive and Open Ended Interview Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ของนักวิชาการพัฒนาเพื่อกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ออกเป็น 5 ด้าน และเพื่อให้ได้หัวข้อและประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสภาพปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 5 ด้านดังต่อไปนี้

- 2.1 ด้านหลักสูตร
- 2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 2.3 ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน
- 2.4 ด้านการวัดและประเมินผล
- 2.5 ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ในส่วนของเนื้อหาสาระและโครงสร้างเพื่อให้ครอบคลุม ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้งหมด และสอดคล้องกับประเด็นการสัมภาษณ์ในส่วนของสภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการศึกษา สภาพปัญหาของการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

การศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EFR (The Ethnographic Future Research) ซึ่งเป็นเทคนิควิจัยที่ใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) แบบสัมภาษณ์เป็นชนิดเปิดและไม่ชี้นำ (Non – directive and Open Ended Interview Questionnaire) อีกทั้งใช้เทคนิคการสังเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสรุปเป็นฉันทมติ (Consensus) ระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลครั้งนี้ เป็นผู้บริหารของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 21 แห่ง โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเจาะจงขอเก็บข้อมูลแห่งละ 2 คน จากผู้บริหาร ระดับคณบดี และรองคณบดี รวมทั้งหมด 42 คน (รายชื่อแสดงในภาคผนวก ก) โดยจำแนกตาม กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศไทย ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่สัมผัสใกล้ชิดกับ สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ได้แก่

4.1 กลุ่มทักษิณ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา และ นครศรีธรรมราช

4.2 กลุ่มทวารวดี ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรี และกาญจนบุรี

4.3 กลุ่มรัตนโกสินทร์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร และสวนสุนันทา

4.4 กลุ่มศรีอยุธยา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี วไลยอลงกรณ์ ราช
นครินทร์ และราไพพรรณี

4.5 กลุ่มอีสานเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เลย และสกลนคร

4.6 กลุ่มอีสานใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุรินทร์ อุบลราชธานี บุรีรัมย์ และ
นครราชสีมา

4.7 กลุ่มภาคเหนือตอนบน ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย ลำปาง และอุตรดิตถ์

4.8 กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม และกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 5 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มผู้บริหาร

ผู้วิจัยได้อาศัยผู้ช่วยนักวิจัยในการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร
ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ โดยก่อนทำการเก็บข้อมูลได้มีการจัดฝึกอบรมแนวทางในการสัมภาษณ์
และศึกษาทำความเข้าใจในแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้เกิดความเข้าใจเป็นแนวทางเดียวกัน

ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 ส่งหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์และวิธีการในการทำวิจัยและ
ความสำคัญที่จำเป็นที่ผู้วิจัยจะมาสัมภาษณ์พร้อมทั้งกำหนดวัน นัดหมายมาสัมภาษณ์

5.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญตามประเด็นในแบบสัมภาษณ์ตามวันที่นัดหมาย

ขั้นตอนที่ 6 วิเคราะห์/สังเคราะห์ สรุปเป็นฉันทามติ (Consensus) ในประเด็นขอบข่าย
การบริหารงานวิชาการ สภาพปัญหาและ ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับศึกษา
ต่อไปในระยะที่ 2

ระยะที่ 2 ตรวจสอบและกำหนดแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบความถูกต้อง

เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ผ่านมาในระยะที่ 1 สำหรับสาเหตุที่ดำเนินการในขั้นตอนนี้เนื่องมาจากสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ จากสถาบันราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษามีความเห็นว่าการเพิ่มดำเนินการในขั้นตอนนี้ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด เข้าไปพิจารณาในที่ประชุมสภาคณะบดี โดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ในการประชุมสภาคณะบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2550 ณ โรงแรมแกรนด์ปาร์ค อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อพิจารณากลับกรองข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง โดยผู้วิจัยได้ส่งผลการศึกษาวิจัยไปให้ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 34 คนพิจารณาล่วงหน้าก่อนมีการประชุม (รายชื่อแสดงในภาคผนวก ก) โดยขอความอนุเคราะห์ให้ที่ประชุมพิจารณาในประเด็นต่างๆ คือ การแบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ สภาพปัญหา และแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการใหม่อีกครั้งหนึ่ง จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้บริหารจากขั้นตอนที่ผ่านมา

ขั้นตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมย่อย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับจากการประชุมย่อยของที่ประชุมสภาคณะบดีอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องและน่าเชื่อถือ โดยการนำข้อมูลที่ได้ออกมาทั้งหมดสร้างเป็นเครื่องมือ และส่งกลับไปเก็บข้อมูลกับผู้ร่วมประชุมย่อยแต่ละคน

เครื่องมือที่ใช้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) ซึ่งใช้ในการบันทึกการประชุมสภาคณะบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เพื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

2. แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้านตามความคิดเห็นที่ประชุมสภาคณบดี ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการเรียนการสอน

2.2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ

2.3 ด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ

โดยลักษณะของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 สอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ

ตอนที่ 3 สอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ

การแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามในแต่ละตอนดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักคะแนน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย ดังนี้

- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับแนวทางนั้นๆ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับแนวทางนั้นๆ
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจกับแนวทางนั้นๆ
- 4 หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางนั้นๆ
- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่งกับแนวทางนั้นๆ

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และนำข้อมูลที่ได้ กลับคืนมาทั้งหมดมาวิเคราะห์และแปลความหมายโดยใช้ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ (Inter-quartile Range) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไว้ดังนี้

1. ค่ามัธยฐาน (Median) กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้นๆ

ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยกับ ข้อความนั้นๆ

ค่ามัธยฐานระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามไม่แน่ใจกับ ข้อความนั้นๆ

ค่ามัธยฐานระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับ ข้อความนั้นๆ

ค่ามัธยฐานระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยอย่างยิ่งกับ ข้อความนั้นๆ

2. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-quartile Range) เพื่อใช้ในการพิจารณาความสอดคล้อง กันของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ กำหนดเกณฑ์ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต้องไม่เกิน 1.50

ระยะที่ 3 วิเคราะห์และสังเคราะห์โครงสร้างและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การศึกษาวิจัยในระบะนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology Approach) โดยประยุกต์ใช้วิธีการของ EFR (Ethnographic Future Research) ซึ่งผู้วิจัยอาศัยข้อมูลผลการวิจัยในระยะที่ 2 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในเบื้องต้น และนำมาใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 9 คน เพื่อหาข้อสรุปในขั้นสุดท้าย การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญครั้งนี้ เลือกเฉพาะความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คนมีความเห็นสอดคล้องกันอย่างเป็นเอกฉันท์หรือจำนวนร้อยละ 100 โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนได้ ใช้การคัดเลือกเจาะจงเฉพาะผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่เป็นที่ยอมรับของผู้ปฏิบัติงานในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 9 คน (รายชื่อปรากฏในภาคผนวก ก)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบบันทึกข้อมูลโดยผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยในระยะที่ 2 มาสังเคราะห์ กำหนดเป็นประเด็นและรูปแบบให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด นำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้าง และแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ภายใต้บริบทของขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียน การสอน ด้านส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ และด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือมี 2 ส่วนดังนี้

1. นำเครื่องมือที่สร้างไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษา 3 คน พิจารณาในประเด็นความถูกต้อง พิจารณารายการแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน เพื่อตรวจสอบความตรง เฉพาะหน้า (Face Validity)
2. หลังจากทีคณะกรรมการที่ปรึกษา 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเฉพาะหน้าแล้ว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 5 คน พิจารณาความเหมาะสมของ เนื้อหาเพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงาน วิชาการในแต่ละด้าน โดยผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ทำความเข้าใจกับผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้ติดต่อขออนุญาตเข้าพบผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน เพื่อขอความอนุเคราะห์ และอธิบาย ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนการวิจัย ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยดำเนินการดังนี้

- 6.1 ส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญได้ศึกษาและเตรียมการล่วงหน้า พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลาเพื่อมาสัมภาษณ์
- 6.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญตามประเด็นในแบบสัมภาษณ์ ตามวันที่นัดหมายไว้

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด มาวิเคราะห์โดยการแยกแยะ จัดหมวดหมู่ และแจกแจง การสังเคราะห์โดยเลือกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีความสอดคล้องกัน อย่างเป็นเอกลักษณ์หรือมีจำนวนร้อยละ 100 เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาข้อสรุปผลการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ” ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะของการพรรณนาความ มีตารางประกอบ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะที่ 2 ตรวจสอบและกำหนดแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะที่ 3 วิเคราะห์ สังเคราะห์ โครงสร้างและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละระยะดังกล่าว มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การศึกษาวิจัยในระยะนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ เพื่อกำหนดข้อบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการในระดับอุดมศึกษา จากแนวคิด ทฤษฎี ที่นักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ได้เสนอไว้ และนำมาเทียบเคียงกับข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถกำหนดข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล
5. ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัยได้นำข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการทั้ง 5 ด้านนี้ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น สำหรับใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 21 แห่ง เพื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับข้อบ่งชี้งานการบริหารงานวิชาการ สภาพปัญหาและแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการ จากกลุ่มผู้บริหาร 42 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารระดับ คณบดี และรองคณบดี

ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งหมด ได้นำมาจัดหมวดหมู่และเจแนงนับตามประเด็นที่สัมภาษณ์ พบว่ามีผู้บริหารทั้งหมดให้ความเห็นที่สอดคล้องกัน สรุปได้ว่าข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการนั้น ควรประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผล และ 5) ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว พบว่ามีผู้บริหารจำนวนหนึ่ง (ต่ำกว่าร้อยละ 10) ที่เสนอให้มีการกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมากกว่า 5 ด้าน เพิ่มเติมจากที่ได้เสนอไว้แล้ว ได้แก่

1. ด้านแผนงานการบริหารงานวิชาการของคณะ
2. ด้านผลกระทบภายนอกที่มีต่อการบริการงานวิชาการ
3. ด้านงบประมาณสำหรับการบริหารงานวิชาการ
4. ด้านงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ความเห็นที่เสนอเพิ่มเติมมานี้ ถึงแม้ว่าจะเสนอโดยผู้บริหารเพียงไม่เกินร้อยละ 10 แต่ก็เห็นว่าไม่ควรตัดทิ้งไป โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลทั้งหมดเสนอให้ที่ประชุมสนทนากลุ่มย่อยในคราวประชุมสภาคณะบดี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ครั้งที่ 6 วันที่ 15 สิงหาคม 2550 ณ โรงแรมแกรนด์ปาร์ค อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ทำการพิจารณากลับกรองอีกครั้งหนึ่ง เพราะการศึกษาในระยะนี้ยังไม่ถือว่าเป็นที่สิ้นสุด

ตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ

ในประเด็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายด้านต่างๆ และแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ซึ่งจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ สามารถนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามระดับความเห็นที่สอดคล้อง (เกินกว่าร้อยละ 80 และไม่สอดคล้องกัน (ต่ำกว่าร้อยละ 80) จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

ด้านหลักสูตร

ผู้บริหารคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันในประเด็นย่อยๆ ดังนี้

1. หลักสูตรที่เปิดสอนในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมยังมีองค์ประกอบบางอย่างไม่เป็นไปตามมาตรฐานเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศหรือมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งมานานแล้ว และสิ่งสำคัญที่เห็นว่าจะมีปัญหาหลายประการด้วยกันคือ

1.1 ด้านผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้เรียนในพื้นที่หรือในท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏตั้งอยู่ จึงมีขีดความสามารถด้านสติปัญญาอยู่ในระดับไม่สูงนัก สอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อที่อื่นไม่ได้ เมื่อมาสมัครเรียนก็รับไว้เข้าเรียนทั้งหมด เพราะเป็นนโยบายของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏและเพื่อความอยู่รอดของคณะ จึงทำให้นักศึกษาขาดความเข้มแข็งในทางวิชาการ ที่ประกอบด้วย ความรู้ ความสามารถ และเจตคติ หรือขาดคุณลักษณะพื้นฐานทางวิชาชีพนั่นเอง เมื่อเรียนสำเร็จออกไปประกอบอาชีพ จึงขาดความสามารถในการแข่งขันกับผู้ที่เรียนสำเร็จมาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำอื่นๆ อีกทั้งการจะพัฒนาให้ดีขึ้นก็คงยากลำบากและต้องใช้เวลา จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม สถานประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม และแม้แต่ผู้เรียนทั่วไปควรวัดทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องตระหนัก

1.2 ด้านผู้สอน นับว่าเป็นปัญหาอย่างยิ่ง เพราะการดำเนินการต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทุกหลักสูตรต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเพราะในแต่ละหลักสูตรมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเกี่ยวกับจำนวนอาจารย์ สัดส่วนของอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก สัดส่วนของอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และ ศาสตราจารย์ ซึ่งในความเป็นจริงหลักสูตรที่เปิดสอนมีฐานเดิมมาจากหลักสูตรฝึกหัดครู ใช้อาจารย์ที่มีอยู่เดิมที่ไม่มีวุฒิการศึกษาเฉพาะด้าน ส่วนใหญ่มีวุฒิระดับปริญญาโท ตำแหน่งทางวิชาการ ส่วนใหญ่ยังเป็นอาจารย์ แม้อาจารย์ที่มีอยู่เดิมเมื่อเกษียณอายุราชการ ก็ไม่สามารถหาอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรืออาจารย์ที่มีตำแหน่งวิชาการระดับสูง เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ตามที่มาตรฐานหลักสูตรกำหนด ก็ไม่สามารถทำได้ จึงทำให้เกิดปัญหาตามมาเป็นลูกโซ่ คือ ศักยภาพของอาจารย์ค่อนข้างต่ำ อาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานไม่สามารถปรับปรุงหรือขยายหลักสูตร รวมทั้งสาขาวิชาให้เป็นไปตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ของท้องถิ่น หรือแม้แต่ที่ผู้เรียนต้องการได้

1.3 ด้านปัจจัยสนับสนุน ที่เป็นปัญหาสำคัญอีกสาเหตุหนึ่งได้แก่ การขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาทางด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการปฏิบัติงานอาชีพ ต้องอาศัยการเรียนรู้คู่กับการฝึกปฏิบัติ อุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือหนักต่างๆ ล้วนมีราคาแพง และวัสดุฝึกมีความสิ้นเปลือง เมื่อทางคณะได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนจำกัด จึงเป็นปัญหาทำให้การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ การขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนส่งผลอื่นๆ ตามมาอีกหลายประการ เช่น ไม่สามารถจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่มีคุณภาพและมีจำนวนเพียงพอ ไม่สามารถเชิญอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากภายนอกมาเป็นอาจารย์พิเศษ เพราะไม่มีค่าตอบแทน ไม่สามารถทำการศึกษาวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้หรือเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนา

1.4 ด้านการจัดระบบบริหารและการจัดการ การดำเนินการบริหารหลักสูตรยังขาดระบบและกลไกในการดำเนินการ ติดตามและควบคุม ขาดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ จำนวนผู้เรียน การมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน แผนการปิดเปิดและพัฒนาหลักสูตร แผนการรับนักศึกษา และแผนการพัฒนาคณาจารย์ เป็นต้น

สำหรับข้อมูลความเห็นของผู้บริหารที่ให้ความเห็นไม่สอดคล้องกัน (ไม่ถึงร้อยละ 80) พบว่าเป็นปัญหา ได้แก่ หลักสูตรของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่ไม่ได้รับการยอมรับ เพราะไม่ได้ผลิตนักศึกษาในหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต หรือ อุตสาหกรรมบัณฑิต แต่เป็นหลักสูตรทางด้านวิทยาศาสตร์ เมื่อเรียนจบออกไปทำงานในภาคอุตสาหกรรม จึงไม่สามารถวางแผน ส่งงานควบคุมงาน ผลิตชิ้นงานได้เหมือนผู้ที่เรียนสำเร็จมาทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ หรืออุตสาหกรรมโดยตรง นอกจากนั้นก็เห็นว่ามีปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนสอนในบางวิชามีวุฒิการศึกษาไม่ตรง อาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย คณะ และหลักสูตร เป็นเหตุทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องสัมพันธ์กัน หลักสูตรไม่มีการบูรณาการให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

และในส่วนข้อเสนอแนะและแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ซึ่งจากการสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่บันทึกไว้มาวิเคราะห์โดยการจัดหมวดหมู่และแจกแจงเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับนำไปพิจารณาในขั้นตอนต่อไป พบว่าในการบริหารจัดการเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการด้านหลักสูตรนี้ผู้บริหารทั้งหมดเห็นสอดคล้องกัน (เกินกว่าร้อยละ 80) ว่าควรมี

คณะกรรมการกลางในการบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรทั้งหมด มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร การจัดระบบและกลไกในการดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยมีศูนย์การศึกษาทางวิชาการที่เรียกว่า วิทยาลัยบัณฑิต เพื่อสำรวจความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ ของสังคม มีการกำหนดคุณลักษณะของ ผู้เรียน มีการวางแผนอัตรากำลัง รวมทั้งแผนพัฒนาอาจารย์โดยส่งไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการสนับสนุนให้ทำผลงานทางวิชาการ

ผู้บริหารได้ให้ความเห็นยังไม่สอดคล้องกัน (ต่ำกว่าร้อยละ 80) ได้ให้ข้อเสนอว่า ควรมีการ พัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐาน ควรมีการขออัตรากำลังเพิ่มขึ้น พัฒนาหลักสูตรให้สามารถเปิดสอน ในระดับปริญญาโท ส่วนหลักสูตรในระดับปริญญาตรีควรปรับเปลี่ยนให้เป็นหลักสูตรวิศวกรรม ศาสตร์บัณฑิต ควรมีการพิจารณาทบทวนปรับปรุงวิชาแกนทั้งหมด รวมทั้งการสร้างเครือข่าย ร่วมมือกับภาคเอกชน ควรมีการประชุมสร้างความเข้าใจกับอาจารย์ผู้สอนทุกคนให้มีความเข้าใจ ในปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย คณะ และหลักสูตรที่สอน เพื่อให้อาจารย์ นำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์การจัดการเรียนการสอน ในประเด็นสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ด้านผู้บริหารให้ความเห็นที่สอดคล้องกัน (เกินกว่าร้อยละ 80) คือ อาจารย์มีภาระงานมากต้องสอนหลายวิชา อาจารย์ผู้สอนมีวุฒิการศึกษา ความเชี่ยวชาญไม่ตรงกับวิชาที่สอน เทคนิควิธีการสอนยังเป็นแบบเดิมๆ อาจารย์รุ่นใหม่ขาดความรู้ ความเข้าใจด้านการสอน การจัดทำโครงการสอนและแผนการสอนไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน กิจกรรม การเรียนการสอนยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังไม่มีการทำวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียน การสอน

ส่วนสภาพปัญหาที่ผู้บริหารให้ความเห็น ไม่สอดคล้องกัน (ต่ำกว่าร้อยละ 80) พบว่า เป็นปัญหา คือ อาจารย์ยังขาดความรู้ความสามารถในการสอนให้นักศึกษาคิด มีการผลิตเอกสาร ตำรา ประกอบการสอนน้อย การสอนเน้นการสอนแบบบรรยาย ขาดสื่ออุปกรณ์ประกอบหรือ สนับสนุนการสอน

สำหรับแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารที่แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาหลักหรือวิชาเฉพาะต้องมีวุฒิการศึกษาหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตรงกับวิชาที่สอน ควรมีการกำหนดภาระงานของอาจารย์และเกณฑ์ขั้นต่ำ การสอนในทุกรายวิชาต้องมีโครงการสอนและแผนการสอน โดยกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาตนเอง มีการผลิตเอกสาร มีการจัดฝึกอบรมและสนับสนุนให้อาจารย์มีการพัฒนาวิชาการของตนเอง

แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นไม่สอดคล้องกัน (ต่ำกว่าร้อยละ 80) เสนอได้แก่ การส่งเสริมให้อาจารย์ทำผลงานทางวิชาการ จัดให้มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมของแต่ละมหาวิทยาลัย จัดเวทีให้มีการแข่งขันกันนำเสนอผลงานทางวิชาการ เช่น นวัตกรรมการเรียนการสอน เอกสาร ตำรา หรืองานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ภายในคณะ และระหว่างคณะของมหาวิทยาลัยต่างๆ

สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร ที่มีความเห็นสอดคล้องกัน ได้แก่ ขาดห้องปฏิบัติการในแต่ละสาขาวิชา รวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ประจำห้อง ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เครือข่ายสำหรับการสืบค้นข้อมูลมีไม่เพียงพอ และไม่ทันสมัย รวมทั้งห้องสมุด มีหนังสือ เครื่องมืออุปกรณ์สืบค้น จำนวนน้อยไม่เพียงพอ

แนวทางการปรับปรุงและพัฒนา ผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์มีความเห็นที่สอดคล้องกัน (เกินกว่าร้อยละ 80) ว่าควรดำเนินการเร่งด่วนเพื่อให้มีห้องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์เฉพาะทาง ห้องเขียนแบบพื้นฐาน ห้องเขียนแบบด้วยคอมพิวเตอร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ควรมีการดำเนินการจัดทำแผน 5 ปี ว่าด้วยสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

ผู้บริหารให้ความเห็นไม่สอดคล้องกัน (ต่ำกว่าร้อยละ 80) ได้เสนอให้เสนอมหาวิทยาลัย เพื่อจัดสร้างห้องปฏิบัติการกลาง ศูนย์คอมพิวเตอร์กลาง เพื่อบริการให้กับนักศึกษาทุกคณะ สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาเฉพาะทางคณะควรให้นักศึกษาแต่ละคนจัดซื้อคอมพิวเตอร์ไว้ใช้เอง โดยคณะให้

การสนับสนุน หรือติดต่อหาสินเชื่อให้ ในส่วนของห้องสมุดซึ่งในปัจจุบันสามารถทำการสืบค้น ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้โดยผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทางคณะกรรมการจัดบริการ หรือจัดอุปกรณ์ สืบค้นให้มีจำนวนมากขึ้น ให้มีช่องทางที่นักศึกษาสามารถใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัวเข้ามาต่อเชื่อมได้

ด้านการวัดและประเมินผล

จากการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารมีความเห็นที่ สอดคล้องกันทั้งหมด (ร้อยละ 100%) ว่าคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ยังไม่มี ระบบและมาตรฐานเรื่องการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งการประเมินผู้เรียน และผู้เรียนประเมินผู้สอน ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดและประเมินผล

แนวทางการปรับปรุงและพัฒนา มีความเห็นสอดคล้องกันทั้งหมด (ร้อยละ 100%) เน้นการให้ มีการจัดระบบและกลไกในการวัดและประเมินผล ทั้งในส่วนของของนักศึกษา และอาจารย์ผู้สอน การจัดกิจกรรมในการวัดและประเมินผล และการนำผลการวัดและประเมิน ไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนา คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ควรจัดฝึกอบรม หรือหาวิธีการต่างๆ ในการพัฒนา อาจารย์ให้มีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

ผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการบริหารวิชาการด้านการพัฒนา บุคลากรทางวิชาการที่สอดคล้องกันทั้งหมด (ร้อยละ 100%) ว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่สนใจพัฒนา ตนเอง ทั้งการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเข้ารับการฝึกอบรมที่จัด โดยแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ รวมทั้งการทำผลงานทางวิชาการ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากจากปัญหาต่างๆ คือ ขาดเงินทุนสนับสนุน อาจารย์ที่อายุมากขึ้น ขาดแรงจูงใจ ขาดความมั่นคงเนื่องจากบางส่วนเป็นอาจารย์อัตราจ้าง และ สูดท้ายเป็นเพราะมีภาระงานสอนมากเกินไป

แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาทางด้านนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งหมด(ร้อยละ 100%) ว่ามหาวิทยาลัยหรือคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมควรจัดตั้งคณะกรรมการ พัฒนาวิชาการ เพื่อจัดระบบและกิจกรรมพัฒนา ให้การสนับสนุนอาจารย์ให้มีการพัฒนาวิชาการ โดยมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาวิชาการ อาจเป็นการให้ทุนสนับสนุน หรือให้ทุนกู้ยืม หรือจัดหาสินเชื่อ

เพื่อซื้อสื่ออุปกรณ์ในการทำงานวิชาการ เป็นต้น รวมทั้งการจัดการความรู้ของอาจารย์โดยการสร้างเครือข่ายแห่งความร่วมมือในการพัฒนาจากบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ภายในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ระหว่างคณะต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยเดียวกัน หรือภายใน คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ

รวมทั้งคณะหรือมหาวิทยาลัย ควรให้การสนับสนุนให้อาจารย์จัดทำโครงการบริการวิชาการ ในโครงการต่าง ๆ โดยแบ่งผลประโยชน์ส่วนใหญ่ให้กับอาจารย์ที่ทำโครงการ ทั้งนี้นอกจากจะเป็น การเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้มีการพัฒนาวิชาการของตนเองแล้ว และยังเป็นการจัดบริการทางวิชาการ แก่สังคมอีกด้วย

ระยะที่ 2 การตรวจสอบและกำหนดแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 การตรวจสอบเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม

โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากระยะที่ 1 ทั้งหมดเสนอให้ที่ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ในคราวประชุมสภาคณะบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2550 ณ โรงแรมแกรนด์ปาร์ค อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อพิจารณากลับกรองอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพราะสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม ได้มีการปรับโครงสร้างใหม่ จากสถาบันราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงอาจทำให้ข้อมูลอาจขาดความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ อันเนื่องมาจากโครงสร้างการบริหารงาน มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

จากการพิจารณาในที่ประชุมสภาคณะบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย แหวนเพชร อดีตคณบดี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม อดีตอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร และปัจจุบันเป็นประธานที่ปรึกษาสภาคณะบดี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ได้ให้ความอนุเคราะห์ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม มีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยอีกจำนวน 33 คน

(รายชื่อแสดงในภาคผนวก ก) ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ต่อที่ประชุมกลุ่มย่อย ได้พิจารณาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่ได้จากการศึกษาอย่างหลวมๆ จากการวิจัยในระยะที่ 1 โดยให้ทำการพิจารณาตามลำดับในแต่ละประเด็น และเน้นสาระสำคัญที่เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

โดยเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการใหม่ เพราะมีบางประเด็นบางรายการมีความไม่ชัดเจนในความหมาย ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ได้ข้อสรุปว่าที่ประชุมมีความเห็นที่สอดคล้องกันให้จัดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการใหม่จากของเดิมที่มีทั้งหมด 5 ด้านให้เหลือเพียง 3 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านการเรียนการสอน

ที่ประชุมฯ ได้ลงความเห็นให้รวมประเด็นต่างๆ ที่ควรจัดอยู่ในด้านนี้เข้าไว้เป็นพวกเดียวกัน ประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับ หลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน และการวัดและประเมินผล

2. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ

ได้แก่ การดำเนินการหรือการจัดกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ สนับสนุนช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนา การเรียนการสอน อาจารย์นิสิต สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

3. การประกันคุณภาพทางวิชาการ

เป็นกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมและกำกับในเรื่องหลักสูตรและการสอน การส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และมีมาตรฐานทางวิชาการ

ตอนที่ 2 ตรวจสอบและกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งกำหนดให้มีการพิจารณาใน 2 ประเด็น คือ ประเด็นสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และประเด็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ได้ข้อสรุปว่า ที่ประชุมมีความเห็นด้วยกับข้อมูลสภาพปัญหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ผ่านมา แต่ในส่วนประเด็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีความเห็นให้จัดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมใหม่ โดยจัดเป็นเป็นข้อๆ ตามขอบข่ายการบริหารงานในแต่ละด้าน ทั้ง 3 ด้าน

ที่ประชุมเสนอให้จัดกลุ่มขอบข่ายการบริหารงานใหม่ โดยจัดเป็น ด้านการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานทางวิชาการ และด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ ซึ่งในแต่ละด้านประกอบด้วยรายการหรือตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

ด้านการเรียนการสอน

1. มีการวิเคราะห์ความต้องการของสังคมและความต้องการกำลังคนภาคอุตสาหกรรม ในหลักสูตรสาขาวิชาที่ขอเปิดสอน
2. มีการประชุมกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ก่อนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร
3. มีการจัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือการศึกษา และใช้หลักสูตร
4. มีจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้รับผิดชอบหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสอดคล้องกับภาระงานของแต่ละสาขาวิชา
5. มีตำรา วารสารวิชาการของแต่ละหลักสูตรที่ทันสมัยและเพียงพอ

6. มีการกำหนดให้คณะและสาขาวิชามีคณะกรรมการเพื่อพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา
7. มีการประเมินผล คุณภาพบัณฑิต เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
8. มีการนำผลจากการติดตามและประเมินหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน
9. มีการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของสังคม
10. มีระบบการคัดเลือกอาจารย์ที่มีความสามารถความสามารถและประสบการณ์
11. มีการกำหนดระยะเวลาทดลองงานของอาจารย์ใหม่
12. มีการจัดปฐมนิเทศแก่อาจารย์ใหม่
13. มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์
14. มีการกำหนดภาระงานอาจารย์ผู้สอนไว้อย่างชัดเจน
15. มีการกำหนดให้มีการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ทุกภาคเรียนและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของอาจารย์
16. มีระบบการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในทุกหลักสูตร
17. มีการจัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาใหม่
18. มีอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา

19. มีการกำหนดสัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อจำนวนนักศึกษาให้เป็นไปตามความเหมาะสมในแต่ละสาขาวิชา
20. มีการจัดทำตารางนัดหมายให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักศึกษา
21. มีรายงานการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาทุกภาคการศึกษา
22. มีระบบการติดตามผลการศึกษาศึกษาของนักศึกษาผ่านระบบอาจารย์ที่ปรึกษา
23. มีการปัจฉิมนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสำหรับการปฏิบัติงานและการศึกษาต่อ
24. มีการใช้สื่อการสอนแบบผสมผสานให้เหมาะกับวิธีการสอน
25. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
26. มีการกำหนดให้ผู้สอนจัดทำสรุปรายงานการสอนทุกภาคการศึกษา
27. มีระบบกลไกการบริหารและจัดการในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
28. มีนโยบายและกลไกการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนที่ชัดเจนและหลากหลาย
29. มีการนำผลจากการประเมินการสอนโดยนักศึกษาในแต่ละรายวิชาทุกภาคการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน
30. มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
31. มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน
32. มีการติดตามการทำงานและความก้าวหน้าของบัณฑิตจากผู้ใช้บัณฑิต

33. มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษาโดยมีการกำหนดกฎเกณฑ์การวัดผลแต่ละรายวิชา

34. มีระบบการควบคุมคุณภาพการออกข้อสอบและการวัดผลการศึกษาโดยผ่านกลไกในรูปคณะกรรมการ

35. มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับปรัชญา ปณิธานและวัตถุประสงค์ของคณะ

36. มีการจัดทำแผนการสอนรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา

37. การจัดอาจารย์สอนในแต่ละรายวิชาพิจารณาตามคุณวุฒิและประสบการณ์หรือให้ไปไปตามเกณฑ์มาตรฐานของวิชาชีพ

38. มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาการ เพื่อพิจารณาอาจารย์ผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานทางวิชาการ

1. มีการจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์และสนับสนุนให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนการวิจัย รวมถึงการขอตำแหน่งทางวิชาการ

2. คณะควรมีโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยอื่นๆทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาอาจารย์

3. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนเขียนเอกสารคำสอน และแต่งตำราเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้

4. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์

5. มีการส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ

6. มีการส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น หรือ ไปศึกษาคุณงาน ประชุมสัมมนา
7. มีการส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาที่สอน
8. มีการส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนทำวิจัย เอกสาร ตำรา หรือ นวัตกรรม
9. จัดให้มีการอบรมการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีให้แก่อาจารย์ทุกคน
10. มีคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาทางวิชาการ
11. มีการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอแก่อาจารย์
12. มีการจัดบรรยายทางวิชาการในคณะ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
13. มีการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาการ
14. มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่อาจารย์
15. มีการส่งเสริมให้อาจารย์จัดกิจกรรมบริการทางวิชาการแก่สังคม
16. มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ มาบรรยายพิเศษเมื่อเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักศึกษา
17. มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม
18. มีระบบบริการห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่ได้มาตรฐาน

19. มีระบบบริการห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่ได้มาตรฐาน
20. มีการจัดหาหนังสือ/ตำราเรียนสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ให้นักศึกษาค้นคว้าตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นอย่างต่ำ
21. มีการจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชาพื้นฐานและกลุ่มวิชาเฉพาะด้าน
22. มีการจัดวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษา ในแต่ละหลักสูตรอย่างเพียงพอ
23. มีการจัดห้องปฏิบัติการ/ห้องปฏิบัติการวิชาชีพตามเกณฑ์มาตรฐานของแต่ละสาขาวิชา
24. มีระบบการบริการ Internet เพื่อสืบค้น ศึกษาค้นคว้าและวิจัย

ด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ

1. คณะมีการกำหนดแผนงาน การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
2. คณะมีการดำเนินการ การประกันคุณภาพภายในทุกสาขาวิชา
3. คณะ/สาขาวิชา มีหน่วยงานรับผิดชอบที่ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
4. มีการตรวจสอบคุณภาพในระดับคณะ/สาขาวิชา
5. มีการกำหนดให้คณะจัดทำรายงานประจำปี
6. คณะควรมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก
7. มีการกำหนดให้คณะจัดทำรายงานเพื่อขอรับรองมาตรฐาน/การประเมินคุณภาพการศึกษาต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทุก ๆ 5 ปี

8. มีการนำผลการตรวจสอบและประเมินมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการในระดับคณะ/สาขาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น
9. มีการสำรวจความพึงพอใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่นผู้สอน ผู้เรียน ศิษย์เก่า สถานประกอบการ ผู้ใช้บัณฑิตและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เป็นต้น
10. มีการกำหนดให้ทุกสาขาวิชา จัดทำแผนพัฒนา แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและพัฒนาสาขาวิชา
11. มีการจัดระบบและกลไกในการบริหารและการจัดการ
12. คณะมีการควบคุมและติดตามงานทางวิชาการให้ดำเนินไปตามมาตรฐาน
13. ผู้บริหารทุกระดับมีระบบ/มาตรฐานในการควบคุมกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อความโปร่งใสและยุติธรรม
14. มีการกำหนดให้มีการประชุมคณบดีและประธานสาขาวิชาทุกเดือนเพื่อรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน
15. มีการกำหนดให้คณบดีประชุมผู้ได้บังคับบัญชาทุกเดือน
16. มีการกำหนดให้หลักสูตรผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพก่อนเสนอให้สภามหาวิทยาลัยพิจารณา
17. มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
18. หลักสูตรต่างๆที่เปิดสอนได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

19. หลักสูตรต่างๆ ที่เปิดสอนได้ผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันวิชาชีพและสำนักงานของราชการพลเรือน (กพ.) รับรองคุณวุฒิ

20. มีการติดตามดูแลให้มีการจัดการเรียนการสอนตรงตามจุดมุ่งหมายในแต่ละหลักสูตร

21. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้สอนทุกปีการศึกษาอย่างเป็นระบบ

22. มีการตรวจสอบคุณภาพของวัสดุ/ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์ที่ใช้ให้ทันสมัยและถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ

ตอนที่ 3 การทบทวนและยืนยันความถูกต้องน่าเชื่อถือของข้อมูล

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากที่ประชุม โดยผู้วิจัยได้จัดทำประเด็นความคิดเห็น แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยสร้างเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบ มาตรการส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมชุดเดิมได้พิจารณายืนยันความคิดเห็น อีกครั้งหนึ่ง โดยส่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นทางไปรษณีย์ และนำข้อมูลที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาทำการวิเคราะห์ และแปลความหมายโดยใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ตามเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในแต่ละ ด้าน มีดังต่อไปนี้

ด้านการเรียนการสอน

จากการสอบถามความเห็นด้วยกับแนวทางที่ใช้ในการบริหารวิชาการด้านการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมรายละเอียดของงานต่างๆ ที่รวบรวมได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มีจำนวน ทั้งหมด 38 รายการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลโดยใช้ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ พบว่าผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยกลุ่มเดิมมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งกับแนวทางที่เคยเสนอไว้ มีจำนวน 32 รายการ และเห็นด้วย จำนวน 6 รายการ รายละเอียดของความคิดเห็นดังกล่าว แสดงใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน

รายการ	Mdn.	IQR.	ระดับ ความคิดเห็น
1. มีการวิเคราะห์ความต้องการของสังคมและความต้องการกำลังคนภาคอุตสาหกรรมในหลักสูตรสาขาวิชาที่ขอเปิดสอน	4.87	0.47	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. มีการประชุมกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ก่อนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.84	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรและคู่มือการศึกษาและใช้หลักสูตร	4.82	0.73	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. มีจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้รับผิดชอบหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสอดคล้องกับภาระงานของแต่ละสาขาวิชา	4.82	0.73	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. มีตำรา วารสารวิชาการของแต่ละหลักสูตรที่ทันสมัยและเพียงพอ	4.76	0.98	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6. มีการกำหนดให้คณะและสาขาวิชามีคณะกรรมการเพื่อพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา	4.79	0.86	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7. มีการประเมินผล คุณภาพบัณฑิต เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	4.76	0.98	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8. มีการนำผลจากการติดตามและประเมินหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน	4.82	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9. มีการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของสังคม	4.72	1.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. มีระบบการคัดเลือกอาจารย์ที่มีความสามารถ ความสามารถและประสบการณ์	4.89	0.19	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11. มีการกำหนดระยะเวลาทดลองงานของอาจารย์ใหม่	3.61	1.43	เห็นด้วย
12. มีการจัดปฐมนิเทศแก่อาจารย์ใหม่	4.72	1.05	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	Mdn.	IQR.	ระดับ ความคิดเห็น
13. มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติเกี่ยวกับการสอน ของอาจารย์	3.95	1.43	เห็นด้วย
14. มีการกำหนดภาระงานอาจารย์ผู้สอนไว้อย่างชัดเจน	4.84	0.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
15. มีการกำหนดให้มีการประเมินการปฏิบัติงานของ อาจารย์ทุกภาคเรียนและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของอาจารย์	4.84	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
16. มีระบบการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในทุก หลักสูตร	4.79	0.86	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
17. มีการจัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาใหม่	4.84	0.58	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
18. มีอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา	4.84	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
19. มีการกำหนดสัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อจำนวน นักศึกษาให้เป็นไปตามความเหมาะสมในแต่ละสาขาวิชา	4.72	1.05	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
20. มีการจัดทำตารางนัดหมายให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่ นักศึกษา	4.87	0.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
21. มีรายงานการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาทุกภาค การศึกษา	3.61	1.32	เห็นด้วย
22. มีระบบการติดตามผลการศึกษาศึกษาของ นักศึกษาผ่านระบบอาจารย์ที่ปรึกษา	4.84	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
23. มีการปัจฉิมนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษา สำหรับการปฏิบัติงานและการศึกษาต่อ	3.37	1.18	เห็นด้วย
24. มีการใช้สื่อการสอนแบบผสมผสานให้เหมาะกับ วิธีการสอน	4.82	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
25. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.84	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
26. มีการกำหนดให้ผู้สอนจัดทำสรุปรายงานการสอนทุก ภาคการศึกษา	3.95	1.26	เห็นด้วย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	Mdn.	IQR.	ระดับ ความคิดเห็น
27. มีระบบกลไกการบริหารและจัดการในรายวิชาการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ	4.79	0.89	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
28. มีนโยบายและกลไกการวัดและประเมินผลการจัดการ เรียนที่ชัดเจนและหลากหลาย	3.95	1.34	เห็นด้วย
29. มีการนำผลจากการประเมินการสอนโดยนักศึกษาใน แต่ละรายวิชาทุกภาคการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนาการ เรียนการสอน	4.84	0.57	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
30. มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน	4.76	0.98	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
31. มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม ศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน	4.82	0.73	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
32. มีการติดตามการทำงานและความก้าวหน้าของบัณฑิต จากผู้ใช้บัณฑิต	4.79	0.86	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
33. มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การศึกษาโดยมีการกำหนดเกณฑ์การวัดผลแต่ละ รายวิชา	4.82	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
34. มีระบบการควบคุมคุณภาพการออกข้อสอบและ การวัดผลการศึกษาโดยผ่านกลไกในรูปคณะกรรมการ	4.76	0.98	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
35. มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับปรัชญา ปณิธานและวัตถุประสงค์ของคณะ	4.84	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
36. มีการจัดทำแผนการสอนรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละ ภาคการศึกษา	4.82	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
37. การจัดอาจารย์สอนในแต่ละรายวิชาพิจารณาตาม คุณวุฒิและประสบการณ์หรือให้เป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐานของวิชาชีพ	4.84	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	Mdn.	IQR.	ระดับ ความคิดเห็น
38. มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาการ เพื่อพิจารณา อาจารย์ผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา	4.82	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

หมายเหตุ Mdn หมายถึง ค่ามัธยฐาน (Median)

IQR หมายถึง ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range)

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ จำนวน 24 รายการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยกลุ่มเดิม มีความเห็นด้วยอย่างยิ่งกับแนวทางที่เคยเสนอไว้ 19 รายการ และเห็นด้วย จำนวน 5 รายการ ดังรายละเอียดของความคิดเห็นดังกล่าว แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ

รายการ	Mdn.	IQR.	ระดับ ความคิดเห็น
1. มีการจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์และสนับสนุนให้มีการ พัฒนาการเรียนการสอนการวิจัยรวมถึงการขอตำแหน่ง ทางวิชาการ	4.79	0.86	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. คณะควรมีโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับคณะ เทคโนโลยีอุตสาหกรรมระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏและ มหาวิทยาลัยอื่นๆทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนา อาจารย์	4.84	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	Mdn.	IQR.	ระดับ ความคิดเห็น
3. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนเขียนเอกสาร คำสอน และแต่งตำราเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้	4.87	0.18	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนเขียน บทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์	4.76	1.13	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนเข้าสู่ตำแหน่ง ทางวิชาการ	4.82	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนศึกษาต่อใน ระดับสูงขึ้น หรือไปศึกษาคุณาประชุมสัมมนา	4.76	1.04	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนทำวิจัยในชั้น เรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาที่สอน	3.61	1.43	เห็นด้วย
8. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนทำวิจัย เอกสาร ตำรา หรือนวัตกรรม	4.72	1.11	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9. จัดให้มีการอบรมการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีให้แก่ อาจารย์ทุกคน	4.89	0.07	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. มีคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นแนวทางในการให้ คำปรึกษาทางวิชาการ	4.87	0.43	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11. มีการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอแก่อาจารย์	4.84	0.58	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
12. มีการจัดบรรยากาศทางวิชาการในคณะ โดยการจัดตั้ง คณะกรรมการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	3.61	1.32	เห็นด้วย
13. มีการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาการ	4.84	0.57	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
14. มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่อาจารย์	4.82	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
15. มีการส่งเสริมให้อาจารย์จัดกิจกรรมบริการทาง วิชาการแก่สังคม	4.82	0.73	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
16. มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ มาบรรยาย พิเศษเมื่อเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักศึกษา	4.82	0.72	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	Mdn.	IQR.	ระดับ ความคิดเห็น
17. มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม	4.87	0.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
18. มีระบบบริการห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่ได้มาตรฐาน	3.80	1.34	เห็นด้วย
19. มีระบบบริการห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่ได้มาตรฐาน	4.79	0.86	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
20. มีการจัดหาหนังสือ/ตำราเรียนสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ให้นักศึกษาค้นคว้าตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นอย่างดี	3.8	1.44	เห็นด้วย
21. มีการจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชาพื้นฐานและกลุ่มวิชาเฉพาะด้าน	4.79	0.86	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
22. มีการจัดวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษา ในแต่ละหลักสูตรอย่างเพียงพอ	4.82	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
23. มีการจัดห้องปฏิบัติการ / ห้องปฏิบัติการวิชาชีพตามเกณฑ์มาตรฐานของแต่ละสาขาวิชา	4.82	0.73	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
24. มีระบบการบริการ Internet เพื่อสืบค้น ศึกษา ค้นคว้า และวิจัย	3.61	1.23	เห็นด้วย

ด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย มีความเห็นด้วยอย่างยิ่งกับแนวทางในการพัฒนาทุกรายการ ดังรายละเอียดของความคิดเห็นดังกล่าว แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นในด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ

รายการ	Mdn.	IQR.	ระดับ ความคิดเห็น
1. คณะมีการกำหนดแผนงาน การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	4.87	0.31	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. คณะมีการดำเนินการ การประกันคุณภาพภายในทุกสาขาวิชา	4.79	0.81	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. คณะ/สาขาวิชา มีหน่วยงานรับผิดชอบที่ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	4.84	0.54	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. มีการตรวจสอบคุณภาพในระดับคณะ/สาขาวิชา	4.87	0.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. มีการกำหนดให้คณะจัดทำรายงานประจำปี	4.82	0.74	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6. คณะควรมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก	4.69	1.23	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7. มีการกำหนดให้คณะจัดทำรายงานเพื่อขอรับรองมาตรฐาน/การประเมินคุณภาพการศึกษาต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทุก ๆ 5 ปี	4.76	0.90	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8. มีการนำผลการตรวจสอบและประเมินมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการในระดับคณะ/สาขาวิชาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น	4.82	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9. มีการสำรวจความพึงพอใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้สอน ผู้เรียน ศิษย์เก่า สถานประกอบการ ผู้ใช้บัณฑิตและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เป็นต้น	4.82	0.74	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. มีการกำหนดให้ทุกสาขาวิชา จัดทำแผนพัฒนาแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและพัฒนาสาขาวิชา	4.72	1.11	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11. มีการจัดระบบและกลไกในการบริหารและการจัดการ	4.84	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
12. คณะมีการควบคุมและติดตามงานทางวิชาการให้ดำเนินไปตามมาตรฐาน	4.79	0.86	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	Mdn.	IQR.	ระดับ ความคิดเห็น
13. ผู้บริหารทุกระดับมีระบบ/มาตรฐานในการควบคุมกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อความโปร่งใสและยุติธรรม	4.65	1.07	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
14. มีการกำหนดให้มีการประชุมคณบดีและประธานสาขาวิชาทุกเดือนเพื่อรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน	4.89	0.19	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
15. มีการกำหนดให้คณบดีประชุมผู้ได้บังคับบัญชาทุกเดือน	4.69	1.15	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
16. มีการกำหนดให้ผ่านการตรวจสอบมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพก่อนเสนอหลักสูตรให้สภามหาวิทยาลัย	4.82	0.76	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
17. มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	4.87	0.31	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
18. หลักสูตรต่างๆที่เปิดสอนได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	4.79	0.83	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
19. หลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดสอนได้ผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันวิชาชีพและสำนักงานของราชการพลเรือน (กพ.) รับรองคุณวุฒิ	4.65	1.12	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
20. มีการติดตามดูแลให้มีการจัดการเรียนการสอนตรงตามจุดมุ่งหมายในแต่ละหลักสูตร	4.72	1.11	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
21. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้สอนทุกปีการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.87	0.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
22. มีการตรวจสอบคุณภาพของวัสดุ/ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์ที่ใช้ให้ทันสมัยและถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ	4.82	0.74	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากการพิจารณาในครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยเมื่อครั้งที่ผ่านมาพบว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนัก แต่มีรายละเอียดเพิ่มขึ้นกล่าวคือ ทำให้ทราบว่ารายการใดเป็นแนวทางที่เห็นด้วยหรือเห็นด้วยอย่างยิ่งเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญพิจารณาในระยะที่ 3 ต่อไป

ระยะที่ 3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์โครงสร้างและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การดำเนินการในระยะที่ 3 นี้ใช้การสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เช่นเดียวกันกับการศึกษาในระยะแรก เพียงแต่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการจัดการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีการคัดสรรเฉพาะผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ที่เป็นที่ยอมรับของผู้ปฏิบัติงานในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีจำนวนทั้งหมด 9 คน

จากการสัมภาษณ์ และผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รับมาทั้งหมด ไปวิเคราะห์และสังเคราะห์พบว่าผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางที่สอดคล้องกันทั้งหมด โดยสรุป คือ

ในประเด็นโครงสร้าง และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้เสนอให้มีการดำเนินการเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ระดับการบริหารงานวิชาการ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องกัน โดยเสนอให้มีการกำหนดโครงสร้าง และแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการดังต่อไปนี้

ในการแบ่งการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่ละแห่งควรมีการดำเนินการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1.1 การบริหารงานวิชาการในระดับคณะ

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าการบริหารงานวิชาการระดับนี้เกี่ยวข้องกับ คณะบุคคลหรือคณะกรรมการที่มีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย ในการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

1.2 การบริหารงานวิชาการระดับสาขาวิชา

ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าการบริหารงานวิชาการระดับนี้ คณะบุคคลหรือกรรมการควรมีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบในการนำนโยบายจากระดับ คณะไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนจัดทำแผนงานวิชาการ การกำหนดการจัดการเรียนการสอนและ การวัดผล ประเมินผล เพื่อแปลงสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม จับต้องได้ ทำให้เห็นแนวทาง และวิธีการในการบริหารและจัดการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ

จากผลการวิเคราะห์ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอว่า ในการจัดโครงสร้าง ในทุกระดับของการบริหาร ซึ่งประกอบด้วยคณะบุคคลหรือคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการบริหารและการจัดการ จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกคน โดยการมีส่วนร่วมนั้นประกอบด้วย ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผล คณะบุคคลที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ควรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มบริหารงานวิชาการระดับคณะ ได้แก่คณบดี รองคณบดี หัวหน้าสำนักงาน คณบดี และประธานสาขาวิชาหรือคณะกรรมการบริหารประจำคณะ ซึ่งทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าหากสามารถเชิญบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมด้วยจะทำให้การบริหารงาน วิชาการมีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 กลุ่มบริหารงานวิชาการระดับสาขาวิชาได้แก่ประธานสาขาวิชา, เลขานุการสาขาวิชาและอาจารย์ประจำสาขา ในส่วนประเด็นนี้ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเพิ่มเติมว่ากลุ่มบริหารงานระดับสาขาวิชา ควรประกอบด้วยคณะบุคคลที่มาจากหลายๆ ส่วน และเช่นเดียวภาคสามารถมีบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย การมีส่วนร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามและประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนา ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการบริหารงานวิชาการในแต่ละระดับ

3. การบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 3 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ และด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ จากการสังเคราะห์ผลที่ได้จากการวิจัย และจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นเป็นเอกฉันท์ ให้แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเป็น 3 ด้านตามที่เสนอไว้ในตอนต้น รวมทั้งให้ดำเนินการตามกระบวนการในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในทุกรายการที่เสนอไว้ นอกจากนั้นยังได้ให้ข้อเสนอแนะโดยรวมในแต่ละด้านไว้ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการเรียนการสอน

3.1.1 การสร้างและการพัฒนาระบบกลไก การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ควรใช้มาตรฐานหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พ.ศ.2548 มาใช้ในการสร้างหรือพัฒนาการเรียนการสอน

3.1.2 การระบุกิจกรรมการบริหารหลักสูตรหรือรายการที่จะต้องปรับปรุงประเมินหรือพัฒนาในส่วนของหลักสูตร, อาจารย์,การจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักการของ Balanced Scorecard เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติและติดตามประเมินผล

3.2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ

3.2.1 การให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนาอาจารย์ผู้สอน ควรส่งเสริม สนับสนุน โดยการการศึกษาต่อจนถึงระดับปริญญาเอก และทำผลงานทางวิชาการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ

3.2.2 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยหรือตรวจสอบสภาพปัจจุบันที่เป็นจริงในองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน ให้เป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้

3.2.3 การสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอน ควรหาทางส่งเสริมการใช้อุปกรณ์เครื่องมือร่วมกันในระหว่างแต่ละสาขาหรือกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอก

3.3 ด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ

ควรมีการกำหนดระบบ และกลไกในการดำเนินการเพื่อพัฒนา ติดตามและควบคุมการบริหารงานวิชาการให้ครอบคลุมในทุกองค์ประกอบการขอข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยมุ่งเน้นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปตามมาตรฐานหรือระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยใช้หลัก Benchmarking เปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือระเบียบ กฎเกณฑ์ตามที่สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ และควรตั้งคณะทำงานเพื่อกำกับติดตามกิจกรรมการบริหารงานวิชาการ

ข้อวิจารณ์

การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนากำลังคนเพื่อเข้าสู่ระบบของงานในอนาคต โคนเฉพาะการผลิตนักเทคโนโลยีเข้าสู่สังคมของงานและอาชีพด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ต้องพัฒนาคุณลักษณะของคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนของสังคมการทำงาน ในภาคอุตสาหกรรม การผลิตกำลังคนที่จะออกไปประกอบอาชีพจึงต้องมีการกำหนดแผนการพัฒนากำลังคนที่มีประสิทธิภาพ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสร้างศักยภาพและทักษะในตัวมนุษย์ นำเอามาตรฐานต่างๆ ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อเตรียมกำลังคนเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ที่ต้องมีการแข่งขันกันภายใต้กรอบอันเป็นมาตรฐาน นอกจากนี้ยังต้องสร้างกระบวนการ ระบบคิดและทำอย่างเป็นระบบ ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน มีการจัดการและสั่งสมทางปัญญาเพื่อรองรับการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

นักเทคโนโลยี (Technologist) เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมยุคใหม่ เพราะจะต้องเข้าไปมีบทบาททำหน้าที่ปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมใช้ในการผลิตและบริการในภาคอุตสาหกรรม จึงต้องได้รับการฝึกทักษะวิชาชีพจน

สามารถประยุกต์ใช้งานร่วมวิเคราะห์และออกแบบงานด้านการพัฒนาเทคโนโลยีกับนักวิทยาศาสตร์และวิศวกร ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ช่างเทคนิคในงานประกอบ ทดสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์ และระบบรวมถึงการพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะอื่นๆ ที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนด้านเทคโนโลยีเป็นภาระหน้าที่ของสถาบันการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดการศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อผลิตกำลังคนสาขาวิชาชีพต่างๆ สู้ตลาดแรงงาน และสถานประกอบการจึงต้องมีการบริหารจัดการกระบวนการผลิตกำลังคนให้มีประสิทธิภาพ สามารถผลิตคนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องตามความต้องการของหน่วยงานและสถานประกอบการผู้ใช้งาน

จากการศึกษาวิจัย โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารและการจัดการเพื่อให้การดำเนินการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ มุ่งสู่สัมฤทธิ์ผลโดยตรง โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Future Research) และมีการใช้เทคนิคสรุปสะสม (Cumulative Summarization) ผลการวิจัยครั้งนี้จึงได้คำตอบหรือข้อมูลสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือ คือมีทั้งความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ของข้อมูลเพิ่มขึ้น (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2529: 22 – 24) งานวิชาการเป็นงานส่วนใหญ่ของสถานศึกษามีขอบข่ายครอบคลุมงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ดังนั้นการที่กลุ่มผู้บริหารคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีความเห็นว่าการกำหนดขอบข่ายออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร, การจัดการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การวัดประเมินผล การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความเห็นสรุปเหลือเพียง 3 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ และด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ เมื่อพิจารณาโดยรวมก็มีรายละเอียดที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงไม่ถือว่าเป็นสาระที่สำคัญ เพราะจากการตรวจสอบเอกสารก็มีผู้กำหนดขอบข่ายได้แตกต่างกัน หรือแม้แต่ในองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาที่จัดไว้เพียงองค์ประกอบเดียวเท่านั้น คือ องค์ประกอบด้านการเรียนการสอน (สำนักประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550) ซึ่งครอบคลุมประเด็นต่างๆ ตามที่กล่าวถึง

ในการวิจัยครั้งนี้ สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ คือ ข้อขัดข้องหรือช่องว่างอันเกิดจากสภาพที่ควรจะเป็นตามมาตรฐาน (Standard Criteria) หรือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Expertise Criteria) กับสภาพที่เกิดขึ้นจริงในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง (ทวีป ศิริรัศมี, 2544) ดังนั้นสภาพปัญหาที่สะท้อนมาจากผู้อยู่ในสถานการณ์นั้นๆ โดยตรง คือ กลุ่มผู้บริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ข้อมูลที่ได้นี้จึงมีความน่าเชื่อถือ และควรหาแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาหรือเกิดช่องว่างระหว่างสองมติดังกล่าว และควรดำเนินการทั้งระบบของการบริหารจัดการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งมีส่วนผสมตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome)

จากสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคสำคัญในการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเฉพาะในรายการที่มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่

1. หลักสูตรที่เปิดสอนยังมีมาตรฐานไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน สืบเนื่องมาจากผู้เรียนที่มีขีดความสามารถด้านสติปัญญาอยู่ในระดับไม่สูงนัก ขาดคุณลักษณะพื้นฐานทางวิชาชีพ จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม สถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม

2. ผู้สอนนับว่าเป็นปัญหาอย่างยิ่ง เพราะการดำเนินการต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ซึ่งต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ในแต่ละหลักสูตรก็มีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเกี่ยวกับจำนวนอาจารย์ สัดส่วนของอาจารย์เกี่ยวกับบุคลากรศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งในความเป็นจริงหลักสูตรที่เปิดสอนคุณสมบัติของอาจารย์ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์เกณฑ์ที่กำหนด จึงทำให้เกิดปัญหาตามมาเป็นลูกโซ่ คือ ศักยภาพของอาจารย์ อาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณสมบัติไม่ครบ ไม่สามารถปรับปรุงหรือขยายหลักสูตร รวมทั้งสาขาวิชาให้เป็นไปตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมของท้องถิ่น หรือแม้แต่ที่ผู้เรียนต้องการได้

3. ปัจจัยสนับสนุนก็เป็นปัญหาสำคัญเช่นกัน ได้แก่ การขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ขาดอุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือหนักต่างๆ ล้วนมีราคาแพง และวัสดุฝึกมีความสิ้นเปลือง เมื่อทางคณะได้รับการจัดสรรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์การสอน คอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการ เฉพาะด้านไม่เพียงพอต่อการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา

4. การจัดระบบบริหารและการจัดการหลักสูตรยังขาดระบบและกลไกในการดำเนินการติดตามและควบคุม ขาดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ จำนวนผู้เรียน การมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน แผนการปิดเปิดและพัฒนาหลักสูตร แผนการรับนักศึกษา และแผนการพัฒนาคณาจารย์ เป็นต้น

ดังนั้นจึงควรที่คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่ละแห่งจะต้องพิจารณาและตระหนักอยู่เสมอในการปรับปรุงและพัฒนา (หากพบปัญหาเหล่านั้น) เพื่อเสริมสร้างคุณภาพให้เกิดความเชื่อถือ เพราะผู้บริหารที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาแล้วว่า มีช่องว่างอยู่จริงระหว่างมิติต่างๆ ของระบบที่ควรจะเป็นและเป็นอยู่จริง

สำหรับแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในด้านต่างๆ ที่เป็นผลวิเคราะห์มาจากการสนทนากลุ่มและการใช้เทคนิคสรุปสะสม โดยการทบทวนและยืนยันผ่านทางแบบสอบถามก็ได้ผลที่สอดคล้องกันตามที่ปรากฏในตารางที่ 1-3 จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและผู้มีส่วนได้เสียกับการดำเนินงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นระดับคณะและระดับสาขาวิชาควรพิจารณาและให้ความสำคัญด้วยการรับรู้และดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับ สวงพนงศ์ ชวนชม (2545) Ryan and Cooper (1975) รวมทั้งแนวทางการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาตามคู่มือดัชนีประเมินและเกณฑ์มาตรฐานระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (สำนักประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550)

แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม ที่ประกอบด้วยการวิจัยในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยประยุกต์ใช้เทคนิควิธี EFR (Ethnographic Future Research) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder) เฉพาะกลุ่มผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเท่านั้น ยังมีเทคนิคการวิจัยและกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ อีกหลายกลุ่ม หากมีการวิจัยในครั้งต่อไป เพื่อเป็นการยืนยันหรือสรุปสะสมให้เกิดฉันทามติความน่าเชื่อถือวิธีการวิจัยที่แตกต่างจากที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงควรได้รับการพิจารณาด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ” ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การดำเนินการศึกษาวิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การศึกษาในระยะนี้ใช้แบบวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิค EFR. (Ethnographic Future Research) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ผู้บริหารของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระดับคณบดีและรองคณบดี จำนวน 42 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลการกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการและประเด็นสภาพปัญหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการในเชิงคุณภาพ วิเคราะห์คุณลักษณะด้วยการจัดหมวดหมู่เลือกเฉพาะความเห็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอสอดคล้องกันจำนวนร้อยละ 80 และสูงกว่า

ระยะที่ 2 ตรวจสอบและการกำหนดแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การศึกษาในระบะนี้ใช้แบบวิจัยในเชิงคุณภาพผสมกับเชิงปริมาณในลักษณะของ การพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการตอบ แบบสอบถามเพื่อยืนยันความคิดที่เคยเสนอไว้ก่อนหน้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้เข้าร่วมประชุมสภาคณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวน 34 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และแบบสอบถามเพื่อยืนยันความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการในเชิงคุณภาพ วิเคราะห์คุณลักษณะด้วยการจัดหมวดหมู่ เลือกเฉพาะความเห็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอสอดคล้องกันจำนวนร้อยละ 80 และสูงกว่า และใช้วิธีการ ในเชิงปริมาณวิเคราะห์ความเห็น โดยใช้ค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์

ระยะที่ 3 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การศึกษาวิจัยในระบะนี้ ใช้แบบวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยนำผลจากการศึกษาวิจัยในระบะที่ 2 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้การประยุกต์เทคนิค วิจัยแบบ EFR (Ethnographic Future Research)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในระบะนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เจาะจงเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงานที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปใน แวดวงของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบบันทึกข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการในเชิงคุณภาพ เลือกเฉพาะความเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่านมีความเห็นสอดคล้องกันอย่างเป็นเอกฉันท์

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ขอบข่าย 3 ด้าน คือ 1) การเรียนการสอน ประกอบด้วย กิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่การบริหารหลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผล 2) การส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอน อาจารย์ นิสิตและสื่อการสอนและอุปกรณ์ทางวิชาการให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และ 3) การประกันคุณภาพทางวิชาการ เป็นการกำหนดกิจกรรมที่ต้องมีการดำเนินการ ทั้งการกำกับกิจกรรมด้านการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการและด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และมีมาตรฐานทางวิชาการ

2. สภาพปัญหาตามขอบข่ายที่สำคัญในการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ใน 5 ด้าน ได้แก่

2.1 หลักสูตรยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศหรือวิทยาลัยที่ก่อตั้งมานาน

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการในด้านนี้ ผู้บริหารให้ความเห็นที่สอดคล้องกันคือ อาจารย์มีภาระงานมากต้องสอนหลายวิชา อาจารย์ผู้สอนมีวุฒิการศึกษา ความเชี่ยวชาญไม่ตรงกับวิชาที่สอน เทคนิควิธีการสอนยังเป็นแบบเดิมๆ อาจารย์รุ่นใหม่ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการสอน การจัดทำโครงการสอนและแผนการสอนไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน กิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังไม่มีการทำวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

2.3 ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนกัน ได้แก่ ขาดห้องปฏิบัติการในแต่ละสาขาวิชา รวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ประจำห้อง ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เครือข่ายสำหรับการสืบค้นข้อมูลมีไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย รวมทั้งห้องสมุด มีหนังสือ เครื่องมืออุปกรณ์สืบค้น จำนวนน้อยไม่เพียงพอ

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล คือ ยังไม่มีระบบและมาตรฐานการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งการวัดประเมินผลผู้เรียน และผู้เรียนวัดประเมินผลผู้สอน ทั้งนี้ เนื่องจากอาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดและประเมินผล

2.5 ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่สนใจพัฒนาตนเอง ทั้งการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเข้ารับการฝึกอบรมที่จัดโดยแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ รวมทั้ง การทำผลงานทางวิชาการให้สูงขึ้น ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากจากปัญหาต่างๆ คือ ขาดเงินทุนสนับสนุน อายุมากขึ้น ขาดแรงจูงใจ ขาดความมั่นคงเนื่องจากเป็นอาจารย์อัตราจ้าง และสุดท้ายเป็นเพราะ มีภาระงานสอนมากเกินไป

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีโครงสร้างในการดำเนินการเป็น 3 ส่วนดังนี้

3.1 ระดับของการบริหารงานวิชาการ ควรแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับคณะ และระดับสาขาวิชา

3.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามและประเมินผล และร่วมปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบด้วยในระดับคณะ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารประจำคณะ และระดับสาขาวิชา ได้แก่ คณะกรรมการบริหารสาขาวิชา

3.3 กระบวนการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 3 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการและด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ จากการสังเคราะห์ ผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในแต่ละด้านดังนี้

3.3.1 ด้านการเรียนการสอน ควรประกอบด้วย

3.3.1.1 ในการสร้างและการพัฒนาระบบกลไก การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนควรใช้มาตรฐานหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 มาใช้ในการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรและการสอน

3.3.1.2 การระบุกิจกรรมการบริหารหลักสูตรหรือรายการที่จะต้องปรับปรุง ประเมินหรือพัฒนาในส่วนของหลักสูตร, อาจารย์,การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการของ Balanced Scorecard เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติและติดตามประเมินผล

3.3.2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ ควรประกอบด้วย

3.3.2.1 การสนับสนุนเพื่อพัฒนาอาจารย์ ในการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก และทำผลงานทางวิชาการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ

3.3.2.2 การสำรวจติดตามและประเมินผลกิจกรรมทางวิชาการ ควรให้มีการวิจัยหรือตรวจสอบสภาพปัจจุบันที่เป็นจริงในองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน ให้เป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้

3.3.2.3 การสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอน ควรหาทางส่งเสริมการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือร่วมกันในระหว่างแต่ละสาขาหรือกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอก

3.3.3 ด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการประกอบด้วย

3.3.3.1 การกำหนดกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการในการบริหารงานวิชาการ ในด้านการเรียนการสอน

3.3.3.2 การกำหนดกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการในการบริหารงานวิชาการ ในด้านส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ

3.3.3.3 การกำหนดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการบริหารงานวิชาการด้าน การประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษา

โดยมุ่งเน้นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปตามมาตรฐานหรือระเบียบ
เกณฑ์โดยใช้หลัก Benchmarking เปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือระเบียบเกณฑ์ตามที่ตั้งสำนักงาน
คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนด และควรตั้งคณะทำงานเพื่อกำกับติดตามกิจกรรมการบริหารงาน
วิชาการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ จะมีความเข้มแข็ง มีคุณภาพ
มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของสังคม จะต้องมีการบริหารจัดการงานวิชาการ ในด้านการเรียนการสอน
ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่การบริหารหลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การประเมิน
หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผล
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ ได้แก่งกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน
ช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนา การเรียนการสอน อาจารย์ และอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนให้
เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ เป็นกิจกรรมกำกับและติดตาม
การดำเนินการ ทั้งการกำกับกิจกรรมด้านการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทาง
วิชาการด้านการประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมี
คุณภาพ และมีมาตรฐานทางวิชาการ โดยอาศัยการเปรียบเทียบกับ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของ
สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และ กฎ ระเบียบ หรือคู่มือการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน
ดังกล่าว (หากมี) ก็จะทำให้เห็นจุดอ่อน และจุดแข็ง ในการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนา

1.2 การบริหารงานวิชาการของ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้มีคุณภาพ ควรมีโครงสร้างในการดำเนินการ โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดระดับของการบริหาร ใน 2 ระดับ คือ ระดับคณะ และระดับสาขาวิชา

ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการที่ประกอบด้วยผู้มีส่วนร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมคิดตามและประเมินผล และร่วมปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา ของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียประกอบด้วย ระดับคณะ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารประจำคณะ และระดับสาขาวิชา ได้แก่ คณะกรรมการบริหารสาขาวิชา

กระบวนการบริหารงานวิชาการในแต่ละระดับของการมีส่วนร่วม ดำเนินการ ครอบคลุม 3 ด้านใหญ่ คือ การเรียนการสอน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการและ การประกันคุณภาพทางวิชาการ โดยมีขั้นตอน : สร้างหรือพัฒนาระบบ กลไก ในการพัฒนา, ระบุ กิจกรรม หรือรายการย่อยๆ ที่จะปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา, กำหนดมาตรฐาน หรือ ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ใช้เป็น Benchmarking ซึ่งได้แก่ มาตรฐานหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการ อุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ระเบียบเกณฑ์มาตรฐาน หรือคู่มือรายละเอียดในการดำเนินการตามเกณฑ์ มาตรฐาน (หากไม่มี ก็ควรดำเนินการให้เกิดขึ้น) , นำสภาพปัจจุบันที่เป็นจริงในองค์ประกอบของ การบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้านที่เป็นผลจากการวิจัย มาเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ หากพบช่องว่าง ก็ถือว่าเป็นจุดอ่อนที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งที่คณะกรรมการ ร่วมมีส่วนร่วมในแต่ละระดับจะต้องพิจารณา และหากพบว่าไม่มีช่องว่างก็ถือว่าเป็นจุดเด่น ที่จะต้อง มีการดำเนินการคงไว้ รักษาไว้ซึ่งจุดเด่นนั้นๆ อย่างใดอย่างหนึ่งที่คณะกรรมการจะพิจารณา, และ สุดท้าย สร้างความสมดุลในการบริหารจัดการงานวิชาการเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาในแต่ละด้าน โดยใช้หลักการของ Balanced Scorecard เพื่อให้เห็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ และการติดตาม และประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Future Research) ข้อมูล ที่ได้ถึงแม้จะมีความน่าเชื่อถือ แต่การตรึงตรง กลั่นกรองให้ได้ข้อสรุปที่ตกผลึก วิธีการอื่นอาจ ดีกว่า เช่น เดลฟาย (Delphi) หรือ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ดังนั้นหากมี โอกาสทำวิจัยในลักษณะนี้ควรใช้วิธีการอื่นเทียบเคียงกัน

2.2 ควรนำผลการวิจัยที่ได้ครั้งนี้ไปบริหารจัดการงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏจรัญฯ ในลักษณะของการทำวิจัยแบบ R & D (Research and Development) แบบ PAR (Participatory Action Research) จะทำให้ผลสุดท้ายของการวิจัยเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น เพราะมีการปรับปรุงแก้ไขแนวทางหรือวิธีการในการดำเนินการเป็นระยะ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. 2544. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์
พิมพ์ลิเกชั่น.
- กรมการฝึกหัดครู. 2535. วิทยาลัยครู สถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร:
วิทยาลัยครูนครปฐม สหวิทยาลัยทวารวดี.
- กิตติ ชีรศานต์. 2539. เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ม.ต้น –
ม.ปลาย. กรุงเทพมหานคร: กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิติมา ปริดีคิดถ. 2532. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร:
อักษรบัณฑิต.
- เกษม บุญอ่อน. 2522. “การวางแผนการบริหารงานวิชาการ” ในการบริหารงานวิชาการใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.
- โกวิท วรพิพัฒน์. 2522. เอกสารสัมมนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต. ชลบุรี:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. 2549ก. วารสาร คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์.
- _____. 2549ข. รายงานการประชุม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ศิริ สืบกระพันซ์. 2539. “เมื่อครุมีความรู้และทำได้แต่ไม่ทำอะไร”, ศึกษาศาสตร์.
42 (43): 40-42.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. 2545. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
บริษัท บุ๊คพอยท์ จำกัด.

จันทร์านี สงวนนาม. 2545. **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บุ๊คพอยท์ จำกัด.

จุมพล พุณท์ทรชีวิน. 2529. **รายงานการประเมินตนเองคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2543**. ปทุมธานี: คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัย.

เจริญ ไกรวัจนกุล. 2526. **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์อักษรการพิมพ์.

ชัยขงค์ พรหมวงศ์. 2536. **ระบบสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2527. **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ซารี มณีศรี. 2525. **การนิเทศการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศิลปะบรรณาการ.

ชำนาญ เงินทอง. 2521. **การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราษฎร์ระดับประถมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศักดิ์ เอกเพชร. 2538. **การพัฒนาหลักสูตรคหกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น.การพิมพ์.

ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์. 2541. “การบริการวิชาการแก่สังคม : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และ Indiana University Kokomo.” **วารสารวิชาการ Apheit journal** 4 (2): 26-27.

ทวีป ศิริรัศมี. 2544. **การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธรร สุนทรายุทธ. **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธานี นงนุช. 2527. รายงานการวิจัยปัญหาการฝึกสอนในทัศนะของอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาวิทยาลัยครูอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: วิทยาลัยครูอุบลราชธานี

ธิดา โพธิ์พุกกะณะ. 2514. การบริหารงานวิชาการของมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระยุทธ รัชชะ. 2547. “ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.” วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 10 (2): 235.

นงเยาว์ ธารศรีสุทธิ. 2530. รายงานการจัดการศึกษา ตามแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 5 (2525-2529). กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2525. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. และ ชรรมรส โชติบุญชู. ม.ป.ป. บนเส้นทางสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

นิพนธ์ กินาวงศ์. 2523. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน และการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์ฉน.

นุชนาด สุนทรพันธุ์ และ พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. 2533. การอาชีพศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บันลือ พลกษะวัน. 2524. หลักสูตรกับบูรณาการทางการสอน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช

บุญชู แก้วชมพู. 2524. ธุรกิจการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2532. **วิทยาลัยครูค้อยในวิชาการจริงหรือ**. กรุงเทพมหานคร:
กรมการฝึกหัดครู.
- ประเสริฐ มาสุปรีดี. 2521. **การบริหารโรงเรียนเชิงปฏิบัติ**. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. อัดสำเนา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. **การบริหารวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- _____. 2542. **การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- ป้วย อึ้งภากรณ์. 2530. **การศึกษาในทรศนะข้าพเจ้า**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- เป็รื่อง กุมุท. 2528. **รายงานสรุปการสัมมนาเพื่อสัมมนาการเรียนการสอน**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- พนัส หันนาคินทร์. 2524. **หลักการบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- พวงรัตน์ วิเวกานนท์. 2536. “การบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา”. **ประชาศึกษา** 22: 6.
- พวา พันธุ์เมฆา. 2522. **การบริหารและการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร:
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- พัทธา สายหู. **คู่มือการอบรมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: กองพัฒนาบุคคล.
- พิศิษฐ ตันทวณิช. 2530. **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. 2527. **การบริหารการศึกษา**. สุรินทร์: คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครู
สุรินทร์.

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2524. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพฑูรย์ แก้วใส. 2545. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่จัดการศึกษานำร่องภาคบังคับ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. สุรินทร์: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- ไพโรจน์ แสงจันทร์. 2527. การบริหารงานวิชาการโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ไพศาล หวังพานิช. 2523. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปิญญา สาธร. 2526. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้ำคูณสภา.
- ปิญญา สายนุ้ย. 2533. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมตต์ เมตต์การณจิต. 2541. การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รหัน แดงจวง. 2533. การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาในโครงการ อคป. และ กศ. บ.ป. อุดรดิตต์: วิทยาลัยครูอุดรดิตต์.
- เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์. 2544. ราชภัฏมหาวิทยาลัยของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- ลือชา สร้อยพาน. 2550. การวัดผลและการประเมินผลในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.

- วชิราญ บัวศรี. 2528. การบริหารจัดการสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
สายธาร.
- วาณี ภูเสตย์. 2534. โครงการอบรมผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- วารี เกิดคำ. 2533. ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ชีระกุล. 2523. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา
เบื้องต้น. สมุทรปราการ: ขนิษฐาการพิมพ์.
- วิจิตร ศรีสะอาด. 2513. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน คณะศึกษาศาสตร์.
- วิทย์กร เชียงกุล. 2542. วิฤตและโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาไทยและสังคมไทย.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด
- วิโรจน์ สารรัตน์. 2542. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2532. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วีระ พลอยครบุรี. 2533. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนดีเด่น เขตการศึกษา 11.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีระ มหาวิจิตร. 2526. การศึกษาประสิทธิภาพในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาเมื่อใช้
การประเมินแบบผ่านและไม่ผ่าน. ดพบุรี: คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูเทพสตรี.

ศรันย์ คำริสุข. 2530. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2523. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บรรณกิจ.

สงวนพงศ์ ชวนชม. 2545. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สถาบันราชภัฏเลย. 2543. รายงานการประเมินตนเองคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏ
เลย ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2542. เลข: คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏเลย.

สถาบันราชภัฏสุรินทร์. 2545. รายงานการประเมินตนเองคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบัน
ราชภัฏสุรินทร์ ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2544. สุรินทร์: คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

สมคิด ศิลป์ประกอบ. 2538. การบริหารวิชาการของวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมคิด ศิลป์ประกอบ. 2544 รายงานการวิจัยการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาชุมชน
แออัดและคนจนในเขตกรุงเทพมหานคร. กาญจนบุรี: สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.

สมใจ ฤทธิสนธิ. 2533. คู่มือการปฏิบัติงานสำนักผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง).
กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.

สมชัย มณีรัตน์. 2531. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ชวนพิมพ์.

- สมชาย สิงชะบุศายี. 2532. เอกสารการสอนชุดเทคโนโลยีและสื่อการสอนเล่ม 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมบูรณ์ สงวนญาติ. 2534. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาคพัฒนาตำราและเอกสารทางวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู.
- สมพงษ์ เกษมสิน. 2526. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สมยศ นาวิการ. 2536. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- สมศักดิ์ ศรีมาโนชน์. 2533. การวิเคราะห์และติดตามผลการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2530. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สมาน รังสิโยกฤษณ์ และ สุทธิ สิทธิสมบูรณ์. 2525. หลักการบริหารเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: อักษรสาส์นการพิมพ์.
- สรสิทธิ์ วัชรโรทยาน. 2521. โครงการวิจัยและแนะนำทางเทคโนโลยีของดินและปุ๋ย. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาปฐพีวิทยา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สะอาดศรี กงนิล. 2530. ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง. กรุงเทพมหานคร: คัมปายอิมเมจจิง.
- สายหยุด จำปาทอง. 2531. “การบริหารหลักสูตรการฝึกหัดครู”. กรุงเทพมหานคร: ครูศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2531. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง “สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐบาล”. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรัฐมนตรี.

สำนักงานประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2550. **คู่มือดัชนีประเมินและเกณฑ์
มาตรฐานระบบประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สินสมบัติ ปุกหุด. 2542. **ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาสารคาม.

ลีปนันท เกตุทัต. 2514. **แนวคิดในการเสาะแสวงหาแก่นสารของการพัฒนางานวิชาการของ
มหาวิทยาลัย**. **สภาการศึกษาแห่งชาติ 6 (5)**.

สุชาติ สังข์รุ่ง และคณะ. 2524. **การบริหารการศึกษาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์อ่อนงศ์ศิลป์การพิมพ์.

สุชีพ พลภูมิพันธ์พิศุทธิ์. 2545. **การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัด
สุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

สุดใจ เหล่าสุนทร. 2505. **การนิเทศแบบคลินิก**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: กราฟิอาร์ต.

สุธีระ ทานตวณิช. 2532. **การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.

สุวัฒนา เลียบวัน. 2540. **การบริหารงานวิชาการของภาควิชาคหกรรมศาสตร์ ตามทัศนของ
ผู้บริหารและอาจารย์ในภาควิชาคหกรรมศาสตร์สถาบันราชภัฏ**. กรุงเทพมหานคร:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

หวน พิณรุฬพันธ์. 2529. **การบริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน**. กรุงเทพมหานคร :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางเขน.

อารักษ์ ชัยมงคล. 2534. การพัฒนาอาจารย์เพื่อการเปลี่ยนแปลงเป็นสถาบันอุดมศึกษาในทรรศนะ
ของผู้บริหาร และ อาจารย์ในวิทยาลัยครู สังกัดสภวิทยาลัยพุทธชินราช. พิษณุโลก:
มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิงคารวัฒน์. 2528. หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศ
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

อุทุมพร จามรมาน. 2543. การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟีนีพับลิชชิง.

อุทิศ นวลเจริญ. 2529. ทางสายใหม่ของการปฏิบัติราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กาศสินธุ์:
ประสานการพิมพ์.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2533. การบริหารทักษะการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
อรุณการพิมพ์.

อรพินธ์ พูนนารก. 2528. การบริหารวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: รายงานการประชุมผู้ตรวจ
การศึกษาและศึกษาธิการจังหวัด กุรุสภา.

Alwine, B. 1977. **Essential of Psychological Testing**. New York: The McMillan Publishing,co.

Arciniga, G.M. 1972. "Teacher Inservice Education Model," **Dissertation Abstracts
International**. 33 (3): 1052-A; September.

Beauchamp, T.L. 1975. **Ethics and public policy**. Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-Hall.

Castetter, W.B. 1979. **Eneyclopedia of Educationnal Research**. New York : The Free.

Dale, E. 1969. **Audio Visual Method in Teaching**. 3rd ed. New York: Dryden Press.

Eble, K.E. 1972. **The Jossey-Bass series in higher education.** San Francisco, Jossey-Bass

Koslow , W. 1970. **Curriculum and Evalnation.** Berkely: American Education Research Association.

Lokesh, C. 2002. **Touyou no tetsugaku wo kataru.** Tokyo: Ukichi Matsuoka.

Miller, V. 1965. **The Public Administration of American School System.** New York: Macmillan Company.

Shermam , V. 1959. **The Public Administration of American School System.** New York: The macmillan Company.

Smith, E.W. and others. 1961. **The Educator's Encyclopedia.** New Jersey: Prentice-Hall.

Ryan, K. and M.C. James. 1975. **Those who can Teach.** Boston: Hongton and Mifflin.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ดร.ไพยนต์ มังกะโรทัย	คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
ผศ.ณัฐกานต์ พวงไพบูลย์	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รศ.ดร.นพคุณ ศิริวรรณ	ข้าราชการบำนาญ อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
ดร.ปาน กิมปี	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1

2.1 สัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร ที่เป็นคณบดี และรองคณบดี ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 21 แห่ง รวม 42 คน รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มผู้บริหารจำนวน 42 คน มีดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีระพล อารวรรณ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปาริชาติ รัตนพล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ กอบัวแก้ว
4. อาจารย์ สุรพันธ์ รัตนวดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

5. อาจารย์ พัฒนพงษ์ วีรยุทธกำจร
6. อาจารย์ ดร.ไพโรจน์ ค้วงนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

7. รองศาสตราจารย์ บุญชิต เนติศักดิ์
8. อาจารย์ พงษ์สวัสดิ์ อำนาจกิติกร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

9. อาจารย์ ดร.นิวัตร พัฒนะ
10. อาจารย์ ประสิทธิ์ แก้วฟุ้งรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

11. อาจารย์ บุญเลิศ สงวนวัฒนา
12. อาจารย์ โยธิน ป้อมปรากการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

13. อาจารย์ สมชัย ช่อไสว
14. อาจารย์ พิสิษฐ์ เพชรคง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

15. อาจารย์ อธิพัชร ทวีชาติ
16. อาจารย์ สุภาวดี เปรมจิตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

17. อาจารย์ วินัย มณีวรรณ
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จักรกฤษณ์ รักพานิชย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

19. อาจารย์ นพรัตน์ พันธวาปี
20. อาจารย์ สมภพ เพชรดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

21. อาจารย์ สมศักดิ์ เจริญสุข
22. อาจารย์ ปรีชาศาสตร์ มีเกาะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

23. รองศาสตราจารย์ ประยงค์ ฐิติชนานนท์
24. รองศาสตราจารย์ ดำรงฤทธิ์ วิบูลกิจนากร

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พอพันธ์ สุทธิวัฒน์
26. อาจารย์ เฉชา วงศ์แก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ คำมา
28. อาจารย์ อภิวัฒน์ วงศ์รัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

29. อาจารย์ ศุภวัฒน์ ลาวัลวิสุทธิ
30. อาจารย์ ชีรพล แนนเนียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจบ ศิบุตร
32. อาจารย์ ชาคริต ศรีทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุทัย ฝ่องรัมย์

34. อาจารย์ สุขุม หลานไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

35. อาจารย์ ดร.ไพยนต์ มังกะโรทัย

36. อาจารย์ ไสรส สมบัติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีฯ

37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สารสิทธิ์

38. อาจารย์ สถาพร จันทร์ทวี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

39. อาจารย์ สมเกียรติ ภาวัตชัย

40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ แก้วพลอย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

41. อาจารย์ นิคม ลนขุนทด

42. อาจารย์อิสรภาพ เอ็นดู

3. ผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ระยะที่ 2

การประชุมกลุ่ม ในการประชุมสภาคณบดี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม รายชื่อ
ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 34 คน ประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย แหวนเพชร ประธานที่ปรึกษาสภาคณบดี ประธาน
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ สารสิทธิ์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปดุงฤดี สารสิทธิ์
4. อาจารย์ อ่ำพล ศิริพันธ์
5. อาจารย์ ดร. ธนาภรณ์ เมืองมุงคุณ

6. อาจารย์ภัทรพล สุวรรณโถม
7. อาจารย์มงคล พ็ชรวงศ์ศิริ
8. อาจารย์ภคพล ช่างยันต์
9. อาจารย์ ดร. อติศักดิ์ ฤาชา
10. อาจารย์ ดร. สนิท สมุทรวงศ์
11. อาจารย์นนทพงษ์ พลพวก
12. อาจารย์วรพจน์ งามชมพู
13. อาจารย์ไพศาล ศุภรัตน์กุล
14. อาจารย์ศิวดล กัญญาเกษ
15. อาจารย์นิคม ลนขุนทด
16. อาจารย์อิสรภาพ เอ็นดู
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาวัต มิสสัย
18. อาจารย์ สมศักดิ์ เจริญสุข
19. อาจารย์ ดร. ไพโรจน์ ค้างฉกร
20. อาจารย์พัฒนพงษ์ วิรุทธกำจร
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนพล ไชยมงคล
22. อาจารย์บรรจบ สุขประภากรณ์
23. อาจารย์ศุภวัฒน์ ลาวัณย์วิสุทธิ
24. อาจารย์ชำนาญ ชี้อจิตร
25. อาจารย์ประจบ คีบุตร
26. อาจารย์เข็มภัทร สมสังข์
27. อาจารย์คัทธิตา สมสังข์
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีรพล อารวรรณ
29. อาจารย์เชาวลิต สิมสวย
30. อาจารย์แวนอิลเลียส บินโซดาโอะ
31. อาจารย์ ดร. ปัญญา พลรักษ์
32. ผศ. บัญชา ชื่นจิต
33. อาจารย์ ดร. นิวัตร พัฒนะ
34. อาจารย์พิเศษฐ์ จันทวี

4. ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 3

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยมีรายชื่อดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย แหวนเพชร
ประธานที่ปรึกษาภาคบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อดีตคณบดี คณะอุตสาหกรรม และอดีตอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เป็รื่อง กิจรัตน์ภร
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อาจารย์ประจำคณะอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ หรดาล
กรรมการโครงการหลักสูตรปริญญาเอก อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
4. รองศาสตราจารย์ ดร. ช่าง โชติ พันธุเวช
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
5. รองศาสตราจารย์ บุญชัช เนติศักดิ์
คณบดี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ 2 สมัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ กอบัวแก้ว
คณบดี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์จตุดี สารสิทธิ์
รองคณบดี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

8. ดร.นิวัตร พัฒนะ

คณบดี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

9. ดร. ไพโรจน์ ค้างฉกร

รองคณบดี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

เรื่อง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำชี้แจงสำหรับผู้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์นี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการพัฒนาและแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ซึ่งจากการตรวจสอบทางทฤษฎีเบื้องต้น พบว่าโดยทั่วไปมี 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนาบุคลากร

แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ทัศนคติที่มีต่อการกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 3 สัมภาษณ์สภาพปัญหา และแนวทางในการพัฒนาและแก้ปัญหา

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ .....

มหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด .....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ชื่อผู้สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ ให้ตรงกับข้อมูลที่ให้สัมภาษณ์

- (1) ตำแหน่งทางการบริหาร
 คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
- (2) วุฒิการศึกษาสูงสุด
ปริญญาตรี ปริญญาโท
ปริญญาเอก อื่นๆ (ระบุ) .....
- (3) อายุของท่าน ..... ปี
- (4) ปฏิบัติราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน ..... ปี
- (5) ประสบการณ์ในการบริหารของท่านจนถึงปัจจุบัน เกี่ยวกับ :-
 เป็นคณบดี จำนวน..... ปี
 เป็นรองคณบดีฝ่ายวิชาการ จำนวน ..... ปี
 อื่น ๆ .....จำนวน .....
- (6) ท่านได้รับความรู้/ประสบการณ์งานด้านวิชาการมาจากแหล่งเรียนรู้ใด (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)
 จากการศึกษาโดยตรงที่สถาบันการศึกษาที่เรียนมา
 จากประสบการณ์ตรงในการบริหารงาน
 จากการศึกษาด้วยตนเองผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ
 จากผู้บริหาร หรือผู้รู้
 อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2

ทักษะที่มีต่อกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

คำชี้แจง

ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารงานด้านวิชาการของท่าน โดยพิจารณาว่า ขอบข่ายในการบริหารงานด้านวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ควรจะเป็น ควรประกอบด้วยด้านใดบ้าง หากเห็นด้วยตามที่ผู้วิจัยกำหนดมาให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเห็นด้วย หากไม่เห็นด้วยให้กาเครื่องหมายลงในช่องไม่เห็นด้วย พร้อมให้เหตุผลประกอบ

องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการที่ควรมี	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. ด้านหลักสูตร		
2. การจัดการเรียนการสอน		
3. สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน		
4. การวัดประเมินผล		
5. การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ		

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย มีข้อคิดเห็นหรือเสนอแนะในประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติมใดบ้าง

.....
 .....

ตอนที่ 3

สภาพปัญหา และแนวทางในการพัฒนาและแก้ปัญหา

คำชี้แจง

ให้พิจารณาขอบข่ายการบริหารงานด้านวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในแต่ละด้านที่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นด้วย ในประเด็นนั้นๆ คิดว่ามีปัญหาในการบริหาร ในประเด็นหลักๆ อะไรบ้าง และปัญหาดังกล่าวคิดว่าควรมีแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างไรบ้าง

1. ด้านหลักสูตร

สภาพปัญหาตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย	แนวทางปรับปรุงและพัฒนา
1).....	1) ....
2).....	2)..... ....
3).....	3)..... ....
4)	4)..... ....
5).....	5) ....

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

สภาพปัญหาตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย	แนวทางปรับปรุงและพัฒนา
1)	1)..... ....
2).....	2)..... ....
3).....	3)..... ....

สภาพปัญหาตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย	แนวทางปรับปรุงและพัฒนา
4)	4)..... ....
5).....	5) ....

3. ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

สภาพปัญหาตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย	แนวทางปรับปรุงและพัฒนา
1)	1)..... ....
2).....	2)..... ....
3).....	3)..... ....
4)	4)..... ....
5).....	5) ....

4. การวัดและประเมินผล

สภาพปัญหาตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย	แนวทางปรับปรุงและพัฒนา
1)	1)..... ....
2).....	2)..... ....
3).....	3)..... ....
4)	4)..... ....
5).....	5) ....

5. การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

สภาพปัญหาตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย	แนวทางปรับปรุงและพัฒนา
1)	1)..... ....
2).....	2)..... ....
3).....	3)..... ....

สภาพปัญหาตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย	แนวทางปรับปรุงและพัฒนา
4)	4).....
.....	.....
.....	.....
5).....	5) .....
.....	.....
.....	.....

6. ด้านอื่นๆ (ระบุ) .....

สภาพปัญหาตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย	แนวทางปรับปรุงและพัฒนา
1)	1).....
.....	.....
.....	.....
2).....	2).....
.....	.....
.....	.....
3).....	3).....
.....	.....
.....	.....
4)	4).....
.....	.....
.....	.....
5).....	5) .....
.....	.....
.....	.....

**แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อทบทวนและยืนยันแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ**

**จุดมุ่งหมายเพื่อทบทวนและยืนยันแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ คณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ**

คำชี้แจง ตามที่ท่านได้เคยออกความคิดเห็นในประเด็นแนวทางพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในที่ประชุมสภา
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม
พ.ศ.2550 ณ โรงแรมแกรนด์ปาร์ค อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ไปแล้ว
นั้น เพื่อให้ท่านได้พิจารณาทบทวนและยืนยันความเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนา
งานวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในแต่ละด้านตาม
รายการดังต่อไปนี้

โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงระดับความคิดเห็นของท่าน

ค่าระดับความคิดเห็นเมื่อเทียบกับตัวเลข

5 หมายความว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 หมายความว่า เห็นด้วย

3 หมายความว่า ไม่แน่ใจ

2 หมายความว่า ไม่เห็นด้วย

1 หมายความว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

อนึ่งผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาท่านช่วยตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนตามซองเปล่าที่
แนบมาให้มาด้วยแล้ว

ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ที่ท่านให้ความกรุณาตอบแบบสอบถาม

(นายนิคม ลนขุนทด)

นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาอาชีวศึกษา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถามตอนที่ 1 ความคิดเห็นในด้านพัฒนาการเรียนการสอน

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. มีการวิเคราะห์ความต้องการของสังคมและความต้องการกำลังคนภาคอุตสาหกรรมในหลักสูตรสาขาวิชาที่ขอเปิดสอน					
2. มีการประชุมกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ก่อนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร					
3. มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรและคู่มือการศึกษาและใช้หลักสูตร					
4. มีจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้รับผิดชอบหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสอดคล้องกับภาระงานของแต่ละสาขาวิชา					
5. มีตำรา วารสารวิชาการของแต่ละหลักสูตรที่ทันสมัยและเพียงพอ					
6. มีการกำหนดให้คณะและสาขาวิชามีคณะกรรมการเพื่อพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา					
7. มีการประเมินผล คุณภาพบัณฑิต เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร					
8. มีการนำผลจากการติดตามและประเมินหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน					
9. มีการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของสังคม					
10. มีระบบการคัดเลือกอาจารย์ที่มีความสามารถ ความสามารถและประสบการณ์					
11. มีการกำหนดระยะเวลาทดลองงานของอาจารย์ใหม่					
12. มีการจัดปฐมนิเทศแก่อาจารย์ใหม่					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
13. มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์					
14. มีการกำหนดภาระงานอาจารย์ผู้สอนไว้อย่างชัดเจน					
15. มีการกำหนดให้มีการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ทุกภาคเรียนและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของอาจารย์					
16. มีระบบการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในทุกหลักสูตร					
17. มีการจัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาใหม่					
18. มีอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา					
19. มีการกำหนดสัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อจำนวนนักศึกษาให้เป็นไปตามความเหมาะสมในแต่ละสาขาวิชา					
20. มีการจัดทำตารางนัดหมายให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักศึกษา					
21. มีรายงานการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาทุกภาคการศึกษา					
22. มีระบบการติดตามผลการศึกษาศึกษาของนักศึกษาผ่านระบบอาจารย์ที่ปรึกษา					
23. มีการปัจฉิมนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสำหรับการปฏิบัติงานและการศึกษาต่อ					
24. มีการใช้สื่อการสอนแบบผสมผสานให้เหมาะกับวิธีการสอน					
25. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
26. มีการกำหนดให้ผู้สอนจัดทำสรุปรายงานการสอนทุกภาคการศึกษา					
27. มีระบบกลไกการบริหารและจัดการในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ					
28. มีนโยบายและกลไกการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนที่ชัดเจนและหลากหลาย					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
29. มีการนำผลจากการประเมินการสอนโดยนักศึกษาในแต่ละรายวิชาทุกภาคการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน					
30. มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน					
31. มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน					
32. มีการติดตามการทำงานและความก้าวหน้าของบัณฑิตจากผู้ใช้บัณฑิต					
33. มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษาโดยมีการกำหนดกฎเกณฑ์การวัดผลแต่ละรายวิชา					
34. มีระบบการควบคุมคุณภาพการออกข้อสอบและการวัดผลการศึกษาโดยผ่านกลไกในรูปคณะกรรมการ					
35. มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับปรัชญา วัฒนธรรมและวัตถุประสงค์ของคณะ					
36. มีการจัดทำแผนการสอนรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา					
37. การจัดอาจารย์สอนในแต่ละรายวิชาพิจารณาตามคุณวุฒิและประสบการณ์หรือให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของวิชาชีพ					
38. มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาการ เพื่อพิจารณาอาจารย์ผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา					

แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. มีการจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์และสนับสนุนให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนการวิจัยรวมถึงการขอตำแหน่งทางวิชาการ					
2. คณะควรมีโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยอื่นๆทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาอาจารย์					
3. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนเขียนเอกสารคำสอน และแต่งตำราเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้					
4. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์					
5. มีการส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ					
6. มีการส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น หรือไปศึกษาคูงานประชุมสัมมนา					
7. มีการส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาที่สอน					
8. มีการส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนทำวิจัยเอกสาร ตำรา หรือนวัตกรรม					
9. จัดให้มีการอบรมการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีให้แก่อาจารย์ทุกคน					
10. มีคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาทางวิชาการ					
11. มีการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอแก่อาจารย์					
12. มีการจัดบรรยากาศทางวิชาการในคณะ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
13. มีการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาการ					
14. มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่อาจารย์					
15. มีการส่งเสริมให้อาจารย์จัดกิจกรรมบริการทาง วิชาการ แก่สังคม					
16. มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ มาบรรยาย พิเศษเมื่อเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักศึกษา					
17. มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม					
18. มีระบบบริการห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่ได้ มาตรฐาน					
19. มีระบบบริการห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่ได้ มาตรฐาน					
20. มีการจัดหาหนังสือตำราเรียนสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ให้ นักศึกษาค้นคว้าตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นอย่างต่ำ					
21. มีการจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกลุ่ม วิชาพื้นฐานและกลุ่มวิชาเฉพาะด้าน					
22. มีการจัดวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษา ในแต่ละ หลักสูตรอย่างเพียงพอ					
23. มีการจัดห้องปฏิบัติการ / ห้องปฏิบัติการวิชาชีพตาม เกณฑ์มาตรฐานของแต่ละสาขาวิชา					
24. มีระบบการบริการ Internet เพื่อสืบค้น ศึกษาค้นคว้า และวิจัย					

แบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นในด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. คณะมีการกำหนดแผนงาน การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา					
2. คณะมีการดำเนินการ การประกันคุณภาพภายในทุกสาขาวิชา					
3. คณะ/สาขาวิชา มีหน่วยงานรับผิดชอบที่ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา					
4. มีการตรวจสอบคุณภาพในระดับคณะ/สาขาวิชา					
5. มีการกำหนดให้คณะจัดทำรายงานประจำปี					
6. คณะควรมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก					
7. มีการกำหนดให้คณะจัดทำรายงานเพื่อขอรับรองมาตรฐาน/การประเมินคุณภาพการศึกษาต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทุก ๆ 5 ปี					
8. มีการนำผลการตรวจสอบและประเมินมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการในระดับคณะ/สาขาวิชาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น					
9. มีการสำรวจความพึงพอใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้สอน ผู้เรียน ศิษย์เก่า สถานประกอบการ ผู้ใช้บัณฑิตและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เป็นต้น					
10. มีการกำหนดให้ทุกสาขาวิชา จัดทำแผนพัฒนาแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและพัฒนาสาขาวิชา					
11. มีการจัดระบบและกลไกในการบริหารและการจัดการ					
12. คณะมีการควบคุมและติดตามงานทางวิชาการให้ดำเนินไปตามมาตรฐาน					

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
13. ผู้บริหารทุกระดับมีระบบ/มาตรฐานในการควบคุมกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อความโปร่งใสและยุติธรรม					
14. มีการกำหนดให้มีการประชุมคณบดีและประธานสาขาวิชาทุกเดือนเพื่อรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน					
15. มีการกำหนดให้คณบดีประชุมผู้ได้บังคับบัญชาทุกเดือน					
16. มีการกำหนดให้ผ่านการตรวจสอบมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพก่อนเสนอหลักสูตรให้สภามหาวิทยาลัย					
17. มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา					
18. หลักสูตรต่างๆที่เปิดสอนได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา					
19. หลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดสอนได้ผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันวิชาชีพและสำนักงานของราชการพลเรือน (กพ.) รับรองคุณวุฒิ					
20. มีการติดตามดูแลให้มีการจัดการเรียนการสอนตรงตามจุดมุ่งหมายในแต่ละหลักสูตร					
21. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้สอนทุกปี การศึกษาอย่างเป็นระบบ					
22. มีการตรวจสอบคุณภาพของวัสดุ/ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์ที่ใช้ให้ทันสมัยและถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ					

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลระยะที่ 3
กลุ่มทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน

คำชี้แจง

เรียน ท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารและการจัดการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กระผม นายนิคม ลนขุนทด นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

บัดนี้ กระผมได้วิเคราะห์แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ จากที่ประชุมสภาคณะบดีได้โครงสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 4 ส่วน และมีรายละเอียดของการดำเนินงานในแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแนบมาด้วยทั้งนี้ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และมีประสบการณ์ ในการบริหารคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ขอให้พิจารณาในประเด็นที่ผมนำเสนอมาด้วยความเหมาะสมหรือไม่ และควรที่จะเพิ่มเติมปรับปรุงในประเด็นใดบ้าง ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของท่านจะนำไปวิเคราะห์ภาพรวม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อนำไปสู่คุณภาพในการจัดการศึกษา และเป็นประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทุกแห่งอีกด้าน

หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
นายนิคม ลนขุนทด

แบบสัมภาษณ์ส่วนที่ 1

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านพิจารณาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามสภาพปัญหาที่นำเสนอมานี้เป็นกรอบ โครงสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ 4 ส่วน คือ 1) ระดับการบริหารงานวิชาการ 2) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 3) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 4) การดำเนินการ บริหารงานวิชาการ

เพื่อประกอบการพิจารณาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงพอ และควรเพิ่มเติมแนวทางในการ พัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพและนำไปปฏิบัติได้จริง

ตารางแสดงสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการคณะเทคโนโลยี- อุตสาหกรรม

สภาพปัญหา	แนวทางการดำเนินการ
<p>ด้านหลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ยังมีองค์ประกอบบางอย่างยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน 2. หลักสูตรไม่มีการบูรณาการให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่น 3. การดำเนินการบริหารหลักสูตรยังขาดระบบและกลไกในการดำเนินการ 4. ขาดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ 5. ขาดแผนการปิด-เปิดและพัฒนาหลักสูตร 6. ขาดแผนการรับนักศึกษา 	<p>ด้านการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการวิเคราะห์ความต้องการของสังคมและความต้องการกำลังคนภาคอุตสาหกรรมในหลักสูตรสาขาวิชาที่ขอเปิดสอน 2. มีการประชุมกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ก่อนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 3. มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรและคู่มือการศึกษาและใช้หลักสูตร 4. มีจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้รับผิดชอบหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสอดคล้องกับการะงานของแต่ละสาขาวิชา 5. มีตำรา วารสารวิชาการของแต่ละหลักสูตรที่ทันสมัยและเพียงพอ
<p>ด้านการจัดการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อาจารย์มีภาระงานมาก สอนหลายวิชา 2. อาจารย์มีวุฒิการศึกษาและความเชี่ยวชาญไม่ตรงกับวิชาที่สอน 3. เทคนิควิธีการสอนยังเป็นแบบเดิมๆ 	

สภาพปัญหา	แนวทางการดำเนินการ
<p>4. อาจารย์รุ่นใหม่ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการสอน</p> <p>5. การจัดทำโครงการสอนและแผนการสอนไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน</p> <p>6. กิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>7. ยังไม่มีการวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการสอน</p>	<p>6. มีการกำหนดให้คณะและสาขาวิชามีคณะกรรมการเพื่อพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา</p> <p>7. มีการประเมินผล คุณภาพบัณฑิต เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร</p> <p>8. มีการนำผลจากการติดตามและประเมินหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน</p> <p>9. มีการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของสังคม</p> <p>10. มีระบบการคัดเลือกอาจารย์ที่มีความสามารถความสามารถและประสบการณ์</p> <p>11. มีการกำหนดระยะเวลาทดลองงานของอาจารย์ใหม่</p> <p>12. มีการจัดปฐมนิเทศแก่อาจารย์ใหม่</p> <p>13. มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์</p> <p>14. มีการกำหนดภาระงานอาจารย์ผู้สอนไว้อย่างชัดเจน</p> <p>15. มีการกำหนดให้มีการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ทุกภาคเรียนและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของอาจารย์</p> <p>16. มีระบบการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในทุกหลักสูตร</p> <p>17. มีการจัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาใหม่</p>
<p><u>สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน</u></p> <p>1. ขาดห้องปฏิบัติการในแต่ละสาขาวิชา รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ประจำห้อง</p> <p>2. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน</p> <p>3. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เครือข่ายสำหรับการสืบค้นไม่เพียงพอ</p> <p>4. ห้องสมุดมีหนังสือเครื่องมืออุปกรณ์สืบค้นจำนวนไม่เพียงพอ</p>	
<p><u>ด้านการวัดและประเมินผล</u></p> <p>1. ยังไม่มีระบบการวัดและประเมินผลที่มีระบบและมาตรฐาน</p> <p>2. อาจารย์ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดและประเมินผล</p>	

สภาพปัญหา	แนวทางการดำเนินการ
<p>ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่สนใจพัฒนาตนเองทั้ง การศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น 2. อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่สนใจเข้ารับการ ฝึกอบรม 3. ขาดเงินทุนสนับสนุน 4. อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุมาก 5. อาจารย์ขาดแรงจูงใจ ขาดความมั่นคง เนื่องจากเป็นอาจารย์อัตราจ้าง 6. อาจารย์มีภาระงานสอนมาก 	<ol style="list-style-type: none"> 18. มีอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษาตั้งแต่ เริ่มเข้าศึกษา 19. มีการกำหนดสัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษา ต่อจำนวนนักศึกษาให้เป็นไปตามความ เหมาะสมในแต่ละสาขาวิชา 20. มีการจัดทำตารางนัดหมายให้คำปรึกษา ทางวิชาการแก่นักศึกษา 21. มีรายงานการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาทุก ภาคการศึกษา 22. มีระบบการติดตามผลการศึกษาของ นักศึกษาผ่านระบบอาจารย์ที่ปรึกษา 23. มีการปัจฉิมนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อม ของนักศึกษาสำหรับการปฏิบัติงานและ การศึกษาต่อ 24. มีการใช้สื่อการสอนแบบผสมผสานให้ เหมาะกับวิธีการสอน 25. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ 26. มีการกำหนดให้ผู้สอนจัดทำสรุปรายงาน การสอนทุกภาคการศึกษา 27. มีระบบกลไกการบริหารและจัดการใน รายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 28. มีนโยบายและกลไกการวัดและ ประเมินผลการจัดการเรียนที่ชัดเจนและ หลากหลาย 29. มีการนำผลจากการประเมินการสอนโดย นักศึกษาในแต่ละรายวิชาทุกภาคการศึกษามา ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

สภาพปัญหา	แนวทางการดำเนินการ
	<p>30. มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน</p> <p>31. มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน</p> <p>32. มีการติดตามการทำงานและความก้าวหน้าของบัณฑิตจากผู้ใช้บัณฑิต</p> <p>33. มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษาโดยมีการกำหนดกฎเกณฑ์การวัดผลแต่ละรายวิชา</p> <p>34. มีระบบการควบคุมคุณภาพการออกข้อสอบและการวัดผลการศึกษาโดยผ่านกลไกในรูปคณะกรรมการ</p> <p>35. มีการจัดทำแผนการสอนรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา</p> <p>36. มีการจัดทำแผนการสอนรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา</p> <p>37. การจัดอาจารย์สอนในแต่ละรายวิชาพิจารณาตามคุณวุฒิและประสบการณ์หรือให้ไปไปตามเกณฑ์มาตรฐานของวิชาชีพ</p> <p>38. มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาการเพื่อพิจารณาอาจารย์ผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา</p>

สภาพปัญหา	แนวทางการดำเนินการ
	<p><u>ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์และสนับสนุนให้มีการพัฒนาการเรียนการสอน การวิจัยรวมถึงการขอตำแหน่งทางวิชาการ 2. คณะควรมีโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยอื่นๆทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาอาจารย์ 3. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอน เขียนเอกสารคำสอน และแต่งตำราเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ 4. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอน เขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์ 5. มีการส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอน เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ 6. มีการส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอน ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น หรือไปศึกษาคูณาน ประชุมสัมมนา 7. มีการส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอน ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนใน 8. จัดให้มีการอบรมการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีให้แก่อาจารย์ทุกคน 9. มีคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาทางวิชาการ 10. มีการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอแก่อาจารย์

สภาพปัญหา	แนวทางการดำเนินการ
	<p>11. มีการจัดบรรยากาศทางวิชาการในคณะ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น</p> <p>12. มีการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาการ</p> <p>13. มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่อาจารย์</p> <p>14. มีการส่งเสริมให้อาจารย์จัดกิจกรรมบริการทาง วิชาการแก่สังคม</p> <p>15. มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ มาบรรยายพิเศษเมื่อเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักศึกษา</p> <p>16. มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม</p> <p>17. มีระบบบริการห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่ได้มาตรฐาน</p> <p>18. มีการจัดหาหนังสือ/ตำราเรียนสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ให้นักศึกษาค้นคว้าตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นอย่างต่ำ</p> <p>19. มีการจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชาพื้นฐานและกลุ่มวิชาเฉพาะด้าน</p> <p>20. มีการจัดวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษา ในแต่ละหลักสูตรอย่างเพียงพอ</p> <p>21. มีการจัดห้องปฏิบัติการ / ห้องปฏิบัติการวิชาชีพตามเกณฑ์มาตรฐานของแต่ละสาขาวิชา</p>

สภาพปัญหา	แนวทางการดำเนินการ
	<p>22. มีระบบการบริการ Internet เพื่อสืบค้น ศึกษาค้นคว้าและวิจัย</p> <p><u>ด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คณะมีการกำหนดแผนงาน การดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษา 2. คณะมีการดำเนินการ การประกันคุณภาพ ภายในทุกสาขาวิชา 3. คณะ/สาขาวิชา มีหน่วยงานรับผิดชอบที่ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 4. มีการตรวจสอบคุณภาพในระดับคณะ/ สาขาวิชา 5. มีการกำหนดให้คณะจัดทำรายงานประจำปี 6. คณะควรมีการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในเพื่อเตรียมรับการประเมินจาก องค์กรภายนอก 7. มีการกำหนดให้คณะจัดทำรายงานเพื่อขอ คำรับรองมาตรฐาน/การประเมินคุณภาพ การศึกษาต่อสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา ทุก ๆ 5 ปี 8. มีการนำผลการตรวจสอบและประเมินมา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและพัฒนาระบบ การบริหารงานวิชาการในระดับคณะ/ สาขาวิชาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น 9. มีการสำรวจความพึงพอใจจากทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง เช่นผู้สอน ผู้เรียน ศิษย์เก่า สถาน ประกอบการ ผู้ใช้บัณฑิตและผู้ทรงคุณวุฒิจาก ภายนอก เป็นต้น

สภาพปัญหา	แนวทางการดำเนินการ
	<p>10. มีการกำหนดให้ทุกสาขาวิชา จัดทำ แผนพัฒนาแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและพัฒนา สาขาวิชา</p> <p>11. มีการจัดระบบและกลไกในการบริหาร และการจัดการทางวิชาการ</p> <p>12. คณะมีการควบคุมและติดตามงานทาง วิชาการให้ดำเนินไปตามมาตรฐาน</p> <p>13. ผู้บริหารทุกระดับมีระบบ/มาตรฐานใน การควบคุมกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อความ โปร่งใสและยุติธรรม</p> <p>14. มีการกำหนดให้มีการประชุมคณบดีและ ประธานสาขาวิชาทุกเดือนเพื่อรายงาน ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน</p> <p>15. มีการกำหนดให้คณบดีประชุม ผู้ได้บังคับบัญชาทุกเดือน</p> <p>16. มีการกำหนดให้ผ่านการตรวจสอบมี ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพก่อน เสนอหลักสูตรให้สภามหาวิทยาลัย</p> <p>17. มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ตาม เกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา</p> <p>18. หลักสูตรต่างๆที่เปิดสอนต้องได้รับความ เห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยและสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา</p> <p>19. หลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดสอนได้ผ่านการ รับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา สถาบันวิชาชีพและสำนักงานของ ราชการพลเรือน (กพ.) รับรองคุณวุฒิ</p>

สภาพปัญหา	แนวทางการดำเนินการ
	20. มีการติดตามดูแลให้มีการจัดการเรียนการสอนตรงตามจุดมุ่งหมายในแต่ละหลักสูตร 21. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้สอนทุกปีการศึกษาอย่างเป็นระบบ 22. มีการตรวจสอบคุณภาพของวัสดุ/ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์ที่ใช้ให้ทันสมัยและถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ

แบบสัมภาษณ์ส่วนที่ 2

ประเด็นเพื่อพิจารณา (ขอความกรุณาท่านผู้ทรงวุฒิเสนอแนะแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และนำไปใช้ได้ในการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในปัจจุบัน)

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับโครงสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเป็น 4 ส่วน ดังนี้
  1. ระดับการบริหารงานวิชาการ
  2. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ
  3. การกำหนดขอบข่ายในการบริหารงานวิชาการ
  4. การดำเนินการในการบริหารงานวิชาการ

( ) เห็นด้วย

( ) ไม่เห็นด้วย ควรมีโครงสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ (พร้อมเหตุผล)

.....

.....

.....

.....

2. ถ้าท่านเห็นด้วยกับ โครงสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 4 ส่วน

2.1. ท่านคิดว่าการบริหารงานวิชาการควรมีระดับใดบ้าง

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

2.2 ท่านเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ควรมีส่วนร่วมในประเด็นใดบ้าง

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

2.3 การกำหนดขอบข่ายในการบริหารงานวิชาการ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ว่าการแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการ และด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ

( ) เห็นด้วย เพราะ.....

( ) ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ถ้าท่านเห็นด้วยกับการกำหนดขอบข่ายในการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 3 ด้าน ในส่วนของแนวทางในการดำเนินการบริหารงานวิชาการ ขอความกรุณาท่านพิจารณารายการดำเนินการในแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากตารางที่ให้ท่านพิจารณาในแต่ละด้านว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใดและควรเพิ่มเติมแนวทางในการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพได้จริงในทางปฏิบัติ

แนวทางในการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จากสภาพปัญหาทั้ง 5 ด้าน

1. ในด้านการเรียนการสอน ท่านคิดว่ามีรายการใดบ้าง เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม เห็นควรเพิ่มเติมอย่างไรหรือไม่ โดยจะขออนุญาตสอบถามเป็นรายการไปตามลำดับ

แนวทางในการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในด้านการเรียนการสอน

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
1. มีการวิเคราะห์ความต้องการของสังคมและความต้องการกำลังคนภาคอุตสาหกรรมในหลักสูตรสาขาวิชาที่ขอเปิดสอน			
2. มีการประชุมกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ก่อนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร			
3. มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรและคู่มือการศึกษาและใช้หลักสูตร			
4. มีจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้รับผิดชอบหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสอดคล้องกับภาระงานของแต่ละสาขาวิชา			

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
5. มีคําราวารสารวิชาการของแต่ละหลักสูตรที่ทันสมัยและเพียงพอ			
6. มีการกำหนดให้คณะและสาขาวิชามีคณะกรรมการเพื่อพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา			
7. มีการประเมินผล คุณภาพบัณฑิตเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร			
8. มีการนำผลจากการติดตามและประเมินหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน			
9. มีการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของสังคม			
10. มีระบบการคัดเลือกอาจารย์ที่มีความสามารถความสามารถและประสบการณ์			
11. มีการกำหนดระยะเวลาทดลองงานของอาจารย์ใหม่			
12. มีการจัดปฐมนิเทศแก่อาจารย์ใหม่			
13. มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์			
14. มีการกำหนดภาระงานอาจารย์ผู้สอนไว้อย่างชัดเจน			
15. มีการกำหนดให้มีการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ทุกภาคเรียนและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของอาจารย์			

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
16. มีระบบการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในทุกหลักสูตร			
17. มีการจัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาใหม่			
18. มีอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา			
19. มีการกำหนดสัดส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อจำนวนนักศึกษาให้เป็นไปตามความเหมาะสมในแต่ละสาขาวิชา			
20. มีการจัดทำตารางนัดหมายให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักศึกษา			
21. มีรายงานการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาทุกภาคการศึกษา			
22. มีระบบการติดตามผลการศึกษาศึกษาของนักศึกษาผ่านระบบอาจารย์ที่ปรึกษา			
23. มีการปัจฉิมนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสำหรับการปฏิบัติงานและการศึกษาต่อ			
24. มีการใช้สื่อการสอนแบบผสมผสานให้เหมาะกับวิธีการสอน			
25. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			
26. มีการกำหนดให้ผู้สอนจัดทำสรุปรายงานการสอนทุกภาคการศึกษา			
27. มีระบบกลไกการบริหารและจัดการในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ			

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
28. มีนโยบายและกลไกการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนที่ชัดเจนและหลากหลาย			
29. มีการนำผลจากการประเมินการสอนโดยนักศึกษาในแต่ละรายวิชาทุกภาคการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน			
30. มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน			
31. มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน			
32. มีการติดตามการทำงานและความก้าวหน้าของบัณฑิตจากผู้ใช้บัณฑิต			
33. มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษาโดยมีการกำหนดกฎเกณฑ์การวัดผลแต่ละรายวิชา			
34. มีระบบการควบคุมคุณภาพการออกข้อสอบและการวัดผลการศึกษาโดยผ่านกลไกในรูปคณะกรรมการ			
35. มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับปรัชญา ปณิธานและวัตถุประสงค์ของคณะ			
36. มีการจัดทำแผนการสอนรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา			

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
37. การจัดอาจารย์สอนในแต่ละรายวิชาพิจารณาตามคุณวุฒิและประสบการณ์หรือให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของวิชาชีพ			
38. มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาการ เพื่อพิจารณาอาจารย์ผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา			

2. ในส่วนของด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานทางวิชาการ ท่านคิดว่ามีรายการใดบ้างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมและมีเห็นควรเพิ่มเติมอย่างไรหรือไม่ โดยจะขออนุญาตถามเป็นรายการไปตามลำดับ

แนวทางในการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานทางวิชาการ

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
1. มีการจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์และสนับสนุนให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนการวิจัยรวมถึงการขอตำแหน่งทางวิชาการ			
2. คณะควรมีโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยอื่นๆทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาอาจารย์			

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
3. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนเขียนเอกสารคำสอน และแต่งตำราเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้			
4. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนเขียนบทความทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์			
5. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ			
6. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น หรือไปศึกษาดูงานประชุมสัมมนา			
7. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาที่สอน			
8. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาจารย์ผู้สอนทำวิจัย เอกสาร ตำรา หรือนวัตกรรม			
9. จัดให้มีการอบรมการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีให้แก่อาจารย์ทุกคน			
10. มีคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาทางวิชาการ			
11. มีการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอแก่อาจารย์			
12. มีการจัดบรรยายทางวิชาการในคณะ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น			

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
13. มีการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาการ			
14. มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่อาจารย์			
15. มีการส่งเสริมให้อาจารย์จัดกิจกรรมบริการทาง วิชาการแก่สังคม			
16. มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ มาบรรยายพิเศษเมื่อเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักศึกษา			
17. มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงาม			
18. มีระบบบริการห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่ได้มาตรฐาน			
19. มีระบบบริการห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่ได้มาตรฐาน			
20. มีการจัดหาหนังสือ/ตำราเรียนสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ให้นักศึกษาค้นคว้าตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นอย่างต่ำ			
21. มีการจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชาพื้นฐานและกลุ่มวิชาเฉพาะด้าน			
22. มีการจัดวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษา ในแต่ละหลักสูตรอย่างเพียงพอ			
23. มีการจัดห้องปฏิบัติการ / ห้องปฏิบัติการวิชาชีพตามเกณฑ์มาตรฐานของแต่ละสาขาวิชา			

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
24. มีระบบการบริการ Internet เพื่อสืบค้น ศึกษาค้นคว้าและวิจัย			

3. ท่านเห็นด้วยกับแนวทางในการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการมีรายการใดไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมและช่วยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แนวทางในการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมด้านการประกันคุณภาพทางวิชาการ

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
1. คณะมีการกำหนดแผนงาน การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา			
2. คณะมีการดำเนินการ การประกันคุณภาพภายในทุกสาขาวิชา			
3. คณะ/สาขาวิชา มีหน่วยงานรับผิดชอบ ที่ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา			
4. มีการตรวจสอบคุณภาพในระดับคณะ/สาขาวิชา			
5. มีการกำหนดให้คณะจัดทำรายงานประจำปี			
6. คณะควรมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก			
7. มีการกำหนดให้คณะจัดทำรายงานเพื่อขอรับรองมาตรฐาน/การประเมินคุณภาพการศึกษาต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทุก ๆ 5 ปี			

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
8. มีการนำผลการตรวจสอบและประเมินมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการในระดับคณะ/สาขาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น			
9. มีการสำรวจความพึงพอใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้สอน ผู้เรียน ศิษย์เก่า สถานประกอบการ ผู้ใช้บัณฑิตและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เป็นต้น			
10. มีการกำหนดให้ทุกสาขาวิชา จัดทำแผนพัฒนาแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและพัฒนาสาขาวิชา			
11. มีการจัดระบบและกลไกในการบริหารและการจัดการ			
12. คณะมีการควบคุมและติดตามงานทางวิชาการให้ดำเนินไปตามมาตรฐาน			
13. ผู้บริหารทุกระดับมีระบบ/มาตรฐานในการควบคุมกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อความโปร่งใสและยุติธรรม			
14. มีการกำหนดให้มีการประชุมคณบดีและประธานสาขาวิชาทุกเดือนเพื่อรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน			
15. มีการกำหนดให้คณบดีประชุมผู้ได้บังคับบัญชาทุกเดือน			
16. มีการกำหนดให้ผ่านการตรวจสอบมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพก่อนเสนอหลักสูตรให้สภามหาวิทยาลัย			

แนวทางการพัฒนา	ความเห็น		เหตุผลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
17. มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา			
18. หลักสูตรต่างๆที่เปิดสอนได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา			
19. หลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดสอนได้ผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันวิชาชีพและสำนักงานของราชการพลเรือน (กพ.) รับรองคุณวุฒิ			
20. มีการติดตามดูแลให้มีการจัดการเรียนการสอนตรงตามจุดมุ่งหมายในแต่ละหลักสูตร			
21. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้สอนทุกปีการศึกษาอย่างเป็นระบบ			
22. มีการตรวจสอบคุณภาพของวัสดุ/ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์ที่ใช้ให้ทันสมัยและถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ			

มีข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่ท่านเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ หรือไม่

.....
 .....
 .....

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความกรุณา

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – สกุล	นายนิคม ลนขุนทด
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 6 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2509
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตร์บัณฑิต (ช่างอุตสาหกรรม) สถาบันราชภัฏพระนคร ครุศาสตร์อุตสาหกรรม (เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์